

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

อานิสงค์ โอทาทะวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

อาหิรงค โอทาทะวงศ์

นายอาหิรงค โอทาทะวงศ์

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาสินี อโนมะศิริ,

วท.ค. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์จรรยา จักรไพวงศ์,

สค.ม. (สิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัสนา รอดสุทธิ,

วท.ค. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

นิพนพล มหาอาษา

อาจารย์วนิพนพล มหาอาษา,

ปร.ค. (ประชากรศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ., ว.ว. ออร์โธปิดิกส์

กณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาสินี อโนมะศิริ,

วท.ค. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

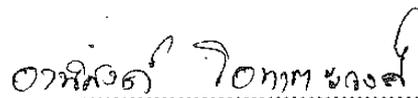
เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม)

วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ 2557

นายอนิสกั โอทาทะวงศ์

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์สุพจน์ แสงเงิน,

ปร.ด. (การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

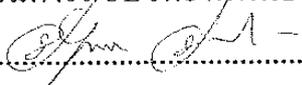

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนันนา รอดสุทธิ,

วท.ด. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

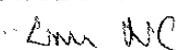
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์จิราพร จักรไพวงศ์,

สค.ม. (สิ่งแวดล้อม)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ., ว.ว. ออร์โทปิดิกส์

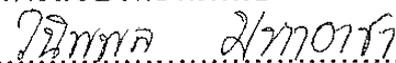
คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาสินี อโนมะศิริ,

วท.ด. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

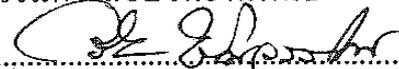
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์วันิพพล มหาอาษา,

ปร.ด. (ประชากรศาสตร์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์วีรียา ชินวรรณ, Ph.D.

คณบดี

คณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ แสงเงิน ประธานกรรมการควบคุมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี อโนมะศิริ กรรมการควบคุมการสอบวิทยานิพนธ์รองศาสตราจารย์จิราพร จักรไพลวงศ์ กรรมการควบคุมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.วินิพพล มหาอาษา กรรมการควบคุมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนันนา รอดสุทธิ กรรมการควบคุมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา คำชี้แนะและชี้แนะแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์จากภาควิชาสังคมศาสตร์ สาขาสิ่งแวดล้อม ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ด้วยความปรารถนาดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหง ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลวิจัย

ขอขอบคุณนางศิริตะวัน แสนหาญ และนางเพชร จันทระเสนา คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ 10 บ้านเคียมพัฒนา ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล เป็นไกด์นำเที่ยว ล่องเรือชมทะเลบัวแดง และสนับสนุนข้อมูลในด้านต่างๆ ในการวิจัย

ขอขอบคุณนายสมยศ แซะอาลี นายสืบศักดิ์ โอทาตะวงศ์ นายอิสรา วรรณคดี นายอนุชา จันทรานายอาทิตย์ จะยันรัมย์ น.ส.พารุวรรณ โอทาตะวงศ์ น.ส.รุ่งอรุณ มีพรหม น.ส.วราภรณ์ ธรรมจักร น.ส.วิภารัตน์ มนต์สา น.ส.วราภรณ์วงษา และน.ส.วิภาภรณ์วงษาที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลสำรวจสำหรับงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคุณพ่อลอน โอทาตะวงศ์ และคุณแม่เจียม โอทาตะวงศ์ ที่สนับสนุนทางการเงิน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยเป็นอย่างสูงในข้อบกพร่องและความผิดพลาดครั้งนั้น และผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้ที่สนใจจะศึกษาค้นคว้าในภายภาคหน้าต่อไป

อานิสงค์ โอทาตะวงศ์

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
COMMUNITY PARTICIPATION IN TALAYBUA DANG CONSERVATION TOURISM WITHIN CHIANG WAE MUNICIPAL AREA, KUMPHAWAPI DISTRICT, UDONTHANI PROVINCE

อานิสงค์ โอทาทะวงศ์ 5337814 SHEV/M

สค.ม. (สิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: วิชาสินี อโนมะศิริ, วท.ค. (เทคโนโลยีบริหารสิ่งแวดล้อม) จิราพร จักรไพวงศ์, สค.ม. (สิ่งแวดล้อม), วนิพพล มหาอาษา, ปร.ค (ประชากรศาสตร์), ชนันนา รอดสุทธิ, วทค. (เทคโนโลยีบริหารสิ่งแวดล้อม)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ ประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีจำนวน 340 คน ครัวเรือน และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้ระบบ โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ค่าสถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติทางทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (T-test) และค่าสถิติการวิเคราะห์หนึ่งแปรทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ และตัวแปร อาชีพ รายได้ ระยะเวลาไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาอาศัยในชุมชน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ที่สำคัญได้แก่ กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อมวลชน ยังน้อยเกินไป อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงนอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ควรทำเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นทุกปีและขาดงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก ในการทำกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาคือ ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น จัดเจ้าหน้าที่ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไปยังชุมชนต่างๆ สร้างทำเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแหว และหน่วยงานราชการในระดับนโยบายควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/ทะเลบัวแดง

COMMUNITY PARTICIPATION IN TALAY BUA DANG CONSERVATION TOURISM WITHIN CHIANG WAE MUNICIPAL AREA, KUMPHAWAPI DISTRICT, UDONTHANI PROVINCE

ANISONG OTHATAWONG 5337814 SHEV/M

M.A. (ENVIRONMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WILASINEE ANOMASIRI, Ph.D.(ENVIRONMENTAL TECHNOLOGY MANAGEMENT, JIRAPORN CHUCKPAIWONG, M.A (ENVIRONMENT), WANIPPOL MAHAARCHA, Ph.D (POPULATION), SHANANA RODSUTHI., Ph.D.(ENVIRONMENTAL TECHNOLOGY MANAGEMENT)

ABSTRACT

This study aims to examine the community participation level in TalayBua Dang Conservation Programs within Chiang Wae Municipality and to test the difference of relevant factors, including the learning regarding current problems, obstacles and guidelines to promote TalayBua Dang Conservation within Chiang Wae Municipal Area. This study has been designed as the qualitative research, using the constructed questionnaire to interview 340 household members who lived in Chiang Wae Municipal Area, Kumpawapi District, Udonthani Province. The acquired data from interviewing were analyzed with the computerized program SPSS, whereas the statistical analysis was performed through Frequency Distribution, Percentage, Mean and Standard Deviation, including T-test and One-Way ANOVA.

The findings showed that the majority of the TalayBua Dang Conservation community participated at a low level. Variables including occupation, income, travelling distance to TalayBua Dang, community status, community participation in activities, exploitation of TalayBua Dang, knowledge on conservation tourism, and awareness about the value of TalayBua Dang affected the community participation in TalayBua Dang tourism programs. Result showed the statistically significant difference 0.05. Regarding the remaining variables: gender, age, educational levels, number of household members, periods living in the community, and subscribed media channel on tourism conservation news, they had influenced on the community participation in TalayBua Dang tourism programs with no statistical significant difference.

The main problem and obstacle relating to TalayBua Dang conservation tourism programs involved accessing conservation tourism news through media, while the majority of information sources provided inadequate knowledge or an accurate understanding about TalayBua Dang tourism conservation management program. Moreover, the majority of the community members had no desire to participate in TalayBua Dang tourism conservation.

The findings indicate that the available docking piers are not sufficient enough to service the increasing number of tourists. In addition, the lack of budget support program from outside agencies to promote campaign for TalayBua Dang tourism conservation cause attempts from development program to be ineffective.

This research recommends more public relations to disseminate more news on tourism conservation as well as assigning the conservation officers, lecturers or field specialists to educate people. Furthermore, there should be more activities to promote Talay Bua Dang conservation tourism in other communities. The second pier at Chiang Wae should be constructed, whereas the government agency as the policy maker should allocate enough budget to promote tourism conservation campaign.

KEY WORDS: PARTICIPATION/ TOURISM CONSERVATION/ TALAY BUA DANG

172 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	4
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย	5
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยและระดับการวัด	7
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
1.7 สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย	8
1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	10
2.1 แนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม	10
2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของประชาชน	21
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	24
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	28
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก	32
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	34
2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	39
2.8 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลเชียงแห	43
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
	2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร	50
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการวิจัย	58
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
	3.2 การสุ่มตัวอย่าง	59
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
	3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
	3.5 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย	64
	3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
	3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	65
	3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4	ผลการวิจัย	67
	4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	68
	4.2 ปัจจัยสนับสนุน	74
	4.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง	88
	4.4 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยสนับสนุนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยใช้สถิติการผันแปรทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (t-test)	96
	4.5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง	107
บทที่ 5	อภิปรายผลการวิจัย	109
	5.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห	109
	5.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลเชียงแห	110

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลเชียงใหม่	116
5.4 การอภิปรายผลจากการวิจัย	117
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	120
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาไทย	123
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาอังกฤษ	137
บรรณานุกรม	151
ภาคผนวก	158
ประวัติผู้วิจัย	172

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1-1	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ปี 2552-2556	1
2-1	ตารางแสดงพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ	41
2-2	รายชื่อผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว ประจำปี 2556	44
2-3	จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว ประจำปี 2556	45
3-1	จำนวนประชากร ครัวเรือน และจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	60
4-1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	70
4-2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน การรับรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	74
4-3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน แหล่งข้อมูลข่าวสารและความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	76
4-4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลำดับการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	79
4-5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน ความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	81
4-6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุนระดับ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	83
4-7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกปัจจัยสนับสนุนตามความ ตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง	85
4-8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน ระดับ ความตระหนักเกี่ยวกับแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง	87
4-9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
4-10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับขั้นตอนการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง	94
4-11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง	95
4-12	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance and t-test)	99
4-13	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยสนับสนุน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทะเลบัวแดง (T-test)	102
4-14	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยสนับสนุน ความรู้เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเล บัวแดง (One-way Analysis of Variance)	103
4-15	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยสนับสนุน ความตระหนักเกี่ยวกับ คุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง กับการมีส่วนร่วมต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance)	104
4-16	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของรายได้กับการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยใช้วิธีของ Scheffe	105
4-17	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของระยะทางไปยังทะเล บัวแดงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเล บัวแดง โดยใช้วิธีของ Scheffe	105
4-18	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความรู้เกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยใช้ วิธีของ Scheffe	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
4-19	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยใช้วิธีของ Scheffe	106

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยนับเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาชื่นชมบรรยากาศการท่องเที่ยวซึ่งมีด้วยกันหลากหลายรูปแบบ ทั้งรูปแบบท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์-วัฒนธรรม รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ การท่องเที่ยวถือเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของประเทศไทย

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา (2556) ได้รายงาน ว่า เดือนมกราคม ปี 2556 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 2,241,184 คน เพิ่มขึ้น 249,026 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 12.50 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ดังตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ปี 2552-2556

เดือน	2552	2553	2554	2555p	2556p	△% 56/55*
มกราคม	1,269,978	1,605,505	1,805,947	1,992,158	2,241,184	+12.50
กุมภาพันธ์	1,138,220	1,614,884	1,802,476	1,853,736	-	-
มีนาคม	1,237,132	1,439,401	1,702,233	1,895,560	-	-
เมษายน	1,085,293	1,108,209	1,552,337	1,686,268	-	-
พฤษภาคม	923,918	826,610	1,407,407	1,546,888	-	-
มิถุนายน	954,772	964,959	1,484,708	1,644,733	-	-
กรกฎาคม	1,904,658	1,275,766	1,719,538	1,815,714	-	-
สิงหาคม	1,149,288	1,270,883	1,726,559	1,926,929	-	-
กันยายน	1,040,538	1,214,810	1,486,333	1,611,754	-	-
ตุลาคม	1,209,473	1,316,806	1,422,210	1,801,148	-	-
พฤศจิกายน	1,361,574	1,478,856	1,291,548	2,143,550	-	-
ธันวาคม	1,684,997	1,819,751	1,829,174	2,384,627	-	-
รวม	14,149,841	15,936,400	19,230,470	22,303,065	2,241,184	+12.50

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกรมการท่องเที่ยว

หมายเหตุ : P ข้อมูลเดือนธันวาคม ปี 2555 และมกราคม 2556 เป็นข้อมูลเบื้องต้น เนื่องจากข้อมูลดังกล่าว จะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบโดย

ละเอียดอีกครั้ง ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย

* อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ว่าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำภาษาอังกฤษว่า "Ecotourism" ซึ่งเป็นคำที่ผสมกันระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในวงการท่องเที่ยวยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ "Nature Tourism" หรือ "Bio-tourism" หรือ "Green Tourism" แทน "Eco-tourism" ได้เช่นกันเพื่อป้องกันให้เห็นว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเป็นการสร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มรายได้เมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวก็จะช่วยลดความจำเป็นในการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อดำรงชีพด้วยเหตุผลดังกล่าว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินควบคู่กันไปได้

รายงานผลการศึกษาของ สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2556) เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบนเส้นทางสีเขียว กรณีพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกแห่งการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ซึ่งประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการมีส่วนร่วมที่สำคัญ

หนึ่งในปัจจัยที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบนเส้นทางสีเขียวที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจากผลการศึกษาเมื่อพิจารณาค่าคะแนนรวมแต่ละพื้นที่ศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวได้คะแนนรวมเพียง 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 40 ซึ่งน้อยกว่าปัจจัยอื่นๆ เนื่องจากภาครัฐมีบทบาทหลักในการบริหารจัดการและชี้นำทิศทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติต่อภาครัฐในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และพึ่งพิงรัฐ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนเส้นทางสีเขียว ที่สำคัญได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคีการพัฒนาในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยเริ่มตั้งแต่เรียนรู้นิยาม/ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กฎหมาย/กฎระเบียบที่ควรให้ความสำคัญ การบริหารจัดการพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีประสิทธิภาพและเป็นรูปแบบบูรณาการ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะโดดเด่นด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงาม โดยมีฐานของชุมชนเป็นเกราะคุ้มกันให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศดำรงอยู่ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามศักยภาพ ภูมิสังคม ภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างอาชีพรายได้ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : 2556)

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ศักยภาพในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นประตูสู่ประเทศอินโดจีน (ลาว, เวียดนาม, กัมพูชา) เป็นศูนย์กลางทางการคมนาคม ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการบิน การขนส่งทางรถยนต์ และการขนส่งทางรางรถไฟ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2558 จะเป็นปีที่มีการรวมกลุ่มของ 10 ประเทศ เป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community: AEC) อย่างสมบูรณ์ เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงของมนุษย์ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการเมืองความมั่นคงร่วมกัน ซึ่งประเทศไทยได้ถูกยกให้เป็นประเทศที่มีจุดเด่นทางด้านสาขาการท่องเที่ยวและสาขาการบิน

ดังนั้นการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานีจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะมาถึง เนื่องจากเป็นเมืองที่มีความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวมีทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่แนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกๆ ปี อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางด้านการบินของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย ส่วนด้านการท่องเที่ยวก็มีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านโบราณสถานโบราณคดี พิพิธภัณฑ์สถานบ้านเชียง พิพิธภัณฑ์เมืองอุดรธานี อุทยานทางประวัติศาสตร์ภูพระบาท พระธาตุคูยแก้ว แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา วัดโพธิสมภรณ์ วัดทิพยรัฐนิมิต วัดป่าบ้านดาด วัดหนองป่าพา สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วนอุทยานนาขามน้ำใส วนอุทยานวังสามหมอ อ่างเก็บน้ำห้วยหลวง ทะเลบัวแดง (หนองหาน) เป็นต้น

ทะเลบัวแดง หรือหนองหาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งทะเลบัวแดง หรือหนอง

หอนเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดอุดรธานี มีพื้นที่ประมาณ 22,500 ไร่ หรือ 36 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ที่อำเภอกุมภวาปี เป็นส่วนใหญ่ และบางส่วนอยู่ในเขตอำเภอประจักษ์ศิลปาคมเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคของชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบหนองหานจนได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย

หนองหานนอกจากจะเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ปลา พันธุ์นก และพืชน้ำ จำนวนมากโดยชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบหนองหานได้พึ่งพาเป็นแหล่งอาหารแล้วนั้น ยังมีระบบนิเวศที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งเป็นที่สนใจของนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศได้มาศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้แล้ว ธรรมชาติของหนองหานในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมีนาคมของทุกปี ดอกบัวแดงในหนองหานซึ่งมีจำนวนมากจะงอกงามโผล่จากน้ำขึ้นมาโดยเริ่มจากเดือนตุลาคมบัวเริ่มแตกใบและเริ่มออกดอกตูมและบานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ บัวจะออกดอกมีปริมาณมากที่สุดในช่วงเดือนธันวาคม – กุมภาพันธ์ และค่อย ๆ ลดปริมาณลงในเดือนมีนาคม ดอกบัวจะบานในช่วงเช้าตรู่ จนถึงเวลาประมาณ 11.00 น. นักท่องเที่ยวจะมาชมเห็นดอกบัวแดงบานเต็มท้องน้ำหนองหานสุดลูกหูลูกตางดงามอย่างหาที่เปรียบไม่ได้จึงเป็นที่มาของคำว่าทะเลบัวแดงซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2553 มีผู้เข้าเยี่ยมชมจำนวน 40,000 คน ในปี พ.ศ.2554 ทางจังหวัดตั้งเป้าหมายไว้ที่ 200,000 คน ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี

เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดีโดยเฉพาะประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในระดับใด มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงเป็นอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห

1.2.2 เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลเชียงแห

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ผู้วิจัยศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีจำนวน 13 หมู่บ้านประกอบไปด้วย หมู่ที่ 1 (บ้านเชียงแหวน) หมู่ที่ 2 (บ้านเชียงแหวน) หมู่ที่ 3 (บ้านหมากบัว) หมู่ที่ 4 (บ้านนกชะบา) หมู่ที่ 5 (บ้านเดียม) หมู่ที่ 6 (บ้านสวนมอญ) หมู่ที่ 7 (บ้านเชียงแหวน) หมู่ที่ 8 (บ้านเลา) หมู่ที่ 9 (บ้านเซียบ) หมู่ที่ 10 (บ้านเดียม) หมู่ที่ 11 (บ้านเชียงแหวน) หมู่ที่ 12 (บ้านเชียงแหวน) และหมู่ที่ 13 (บ้านสวนมอญ)

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยศึกษาประชาชนที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนครัวเรือน ที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป และอยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวนไม่น้อยกว่า 1 ปี

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน ตามขั้นตอนการมีส่วนร่วมสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ ร่วมในการวางแผน ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมทำนุบำรุงรักษา ทั้งนี้เพื่อให้การมีส่วนร่วมนั้นบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของตนของกลุ่มต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง หมายถึง การเข้าร่วมกันของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน ตามขั้นตอนการมีส่วนร่วมสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ ร่วมในการวางแผน ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมทำนุบำรุงรักษา ทั้งนี้เพื่อให้การมีส่วนร่วมนั้นบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของตนของกลุ่มต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง หมายถึงขั้นตอนเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมที่แสดงให้เห็นถึงการร่วมมือของประชาชนในชุมชน ที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหา กำหนดแนวทางปฏิบัติ และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การออกแรง การช่วยเหลืออุปกรณ์ สนับสนุนด้านการเงิน หรือได้กระทำตามกฎระเบียบที่ได้บัญญัติไว้

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การติดตามผลการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการเพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินการได้บรรลุตามเป้าหมายหรือเกิดผลสัมฤทธิ์มากขึ้นเพียงใด

การมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงรักษา หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของทะเลบัวแดงที่อยู่ในชุมชน ให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีไม่น้อยกว่า 1 ปี ที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง การจบการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ หมายถึง การประกอบกิจการงานอาชีพ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบการเพื่อหาเลี้ยงชีพเป็นประจำและได้ค่าตอบแทน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน หมายถึง จำนวนผู้ที่อยู่อาศัยในครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง

รายได้ของครัวเรือน หมายถึง จำนวนเงินของสมาชิกในครัวเรือนพึงหาได้ในรอบ 1 เดือน โดยยังไม่หักค่าใช้จ่าย

ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน หมายถึง จำนวนปีที่อาศัยอยู่ในชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระยะทางจากที่อยู่อาศัยถึงทะเลบัวแดง หมายถึง จำนวนเมตรหรือกิโลเมตรจากครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามไปยังทะเลบัวแดงทะเลบัวแดง ณ จุดที่ใกล้ที่สุด

สถานภาพในชุมชน หมายถึง ตำแหน่งที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ ที่ได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในชุมชน

การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนได้จัดขึ้น และความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมในรอบ 1 เดือน

การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการดำรงชีพ เช่น การจับสัตว์น้ำ การนำน้ำมาใช้เพื่อทำการเพาะปลูก เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ การรับจ้างจับเรือนาเที่ยว เป็นต้น

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ช่องทางสื่อสารในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อช่องทางต่างๆ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน ญาติหรือว่าเพื่อนบ้าน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งความถี่ของการได้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งดังกล่าวด้วย

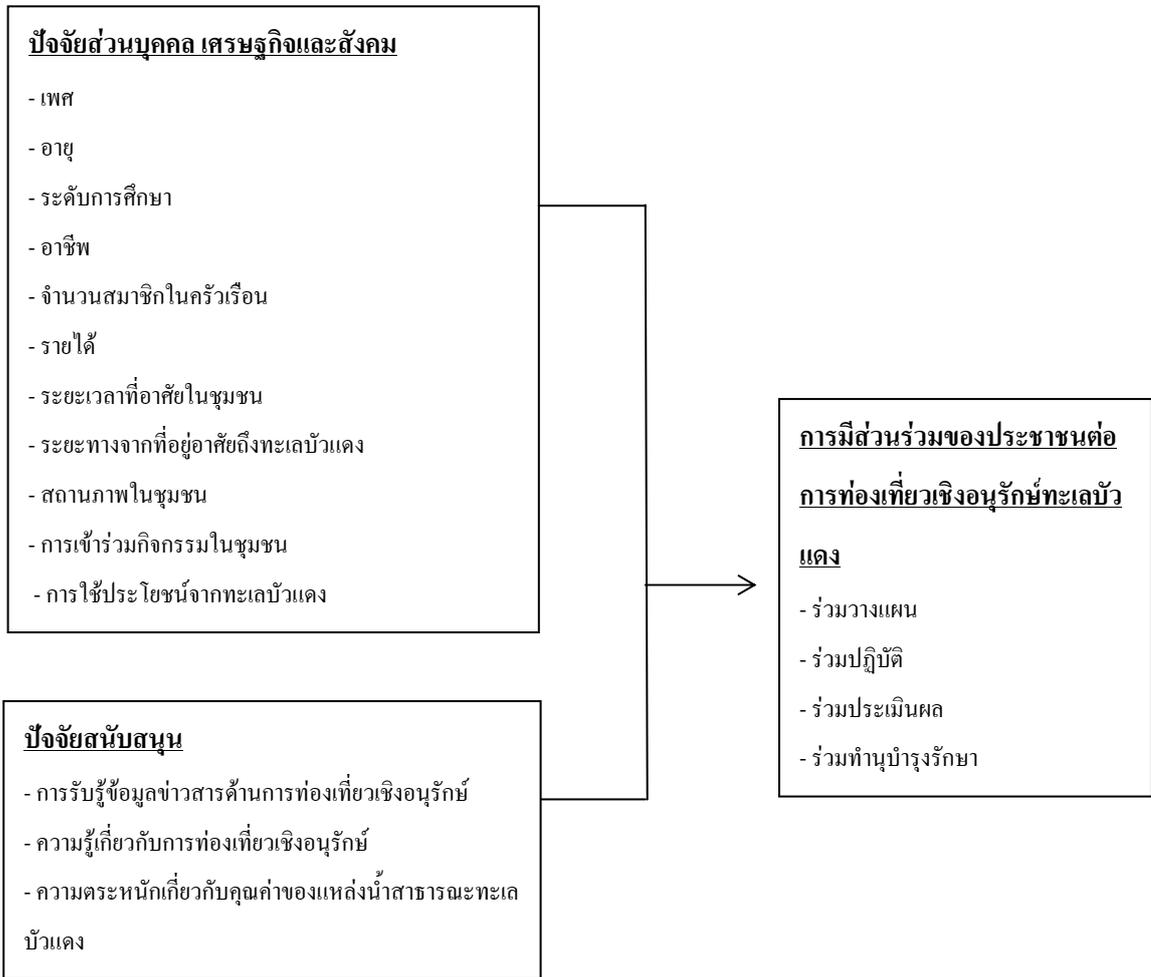
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง ข้อเท็จจริงของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความสามารถในจำและเข้าใจในข้อเท็จจริงจากการศึกษาหรือประสบการณ์ที่ผ่านมา ตามโครงสร้าง และหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้สะสมไว้เป็นความรู้

ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง หมายถึง การแสดงซึ่งความเข้าใจ ความสำนึก การรับรู้ และให้ความสำคัญต่อแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง

1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยและระดับการวัด

ตัวแปร	ระดับการวัด
ตัวแปรอิสระ	
ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม	
- เพศ	Nominal
- อายุ	Interval
- ระดับการศึกษา	Nominal
- อาชีพ	Nominal
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	Interval
- รายได้	Interval
- ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	Interval
- ระยะทางจากที่อยู่อาศัยถึงทะเลบัวแดง	Interval
- สถานภาพในชุมชน	Nominal
- การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน	Interval
- การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง	Nominal
ปัจจัยสนับสนุน	
- การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	Interval
- ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	Interval
- ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง	Interval
ตัวแปรตาม	
การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง	Interval

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในระดับปานกลาง
- 2) ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพจำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
- 3) ปัจจัยสนับสนุน ที่แตกต่างกัน ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะ

ทะเลบัวแดงมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

- 1) ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
- 2) ทำให้ทราบปัจจัยที่มีแตกต่างสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
- 3) ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
- 4) ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมให้กับผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยตลอดจนตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยแบ่งสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- 2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- 2.7 แนวคิดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ
- 2.8 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลเชียงแหว
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร

2.1 แนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

2.1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ในปี 1975 ในที่ประชุม องค์การสหประชาชาติ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น คำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม ดังนั้น การนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีลักษณะจำกัด เฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่ง ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็นดังนี้ (กรมอนามัย, 2550)

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่ และมีอิทธิพลต่อกระบวนการ พัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในกรณีนี้คือ การเอื้อให้เกิดการพยายามพัฒนา การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน และการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบายและการวางแผนดำเนินการ โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากรเพื่อพัฒนา กับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนดังกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหารรวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของ ประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

นอกจากนี้ สำหรับประเทศไทย ในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของตนเอง การตัดสินใจใช้ทรัพยากรสอดคล้องกับทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527, : 2) มีความเห็นว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สิทธิของประชาชนต่อการตัดสินใจนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรร (allocation) และการใช้ประโยชน์ (utilization) ของทรัพยากรเพื่อการผลิตซึ่งเป็นการจำเป็นที่ประชาชนต้องเข้าร่วมในการวางแผนเพื่อการกินดีอยู่ดี และสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เข้าถึงซึ่งการพัฒนาให้คนจนได้รับประโยชน์เพื่อการผลิต การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะด้วย และการมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ทางการจัดการบริการทางการเมืองเพื่อกำหนดความต้องการของชุมชนของตน การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนสามารถที่จะแสดงออก ซึ่งความต้องการของตน การจัดลำดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้น โดยเน้นการให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท และเป็นกระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลง เพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง ทั้งนี้ โดยมีใช้การกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก

2.1.2 ความหมายการมีส่วนร่วม

โคเฮนและอัฟฮอฟ(Cohen and Uphoff, 1981 : 6) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

- 1)การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
- 2)การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
- 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

องค์การสหประชาชาติ (UnitedNation, 1981 : 5) และรีเดอร์ (Reeder, 1974 : 39) ได้ให้ความหมายเจาะจงถึงการมีส่วนร่วม ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2524) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมาร่วมคิดริเริ่ม ร่วมพิจารณาในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง ซึ่งในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทนั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาที่ว่า มนุษย์ทุกคนปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และต้องยอมรับโดยบริสุทธิ์ใจว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาส และได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นกิจกรรมที่ประชาชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ ควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร ตลอดจนปัจจัยการผลิตที่มีในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคม โดยประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาของตนเองด้วย ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์(2527) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ทำให้เกิดความรับผิดชอบในกลุ่ม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์(2527) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการที่รัฐส่งเสริมชักนำ และสนับสนุน ตลอดจนสร้างโอกาสในชุมชน บุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์การ รวมถึงรูปแบบของอาสาสมัครต่างๆ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

อมร นนทสุต (2528) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง งานหรือกิจกรรมใดๆ ที่ประชาชนมีความเป็นเจ้าของและบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ องค์การชุมชน กำลังคน และกองทุนต่างๆ

Erwin (อ้างถึงใน ยูพาพร รูปงาม, 2545:6) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือกระบวนการที่บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของบุคคล แก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์การและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2553:113) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (*Public Participation in EIA*) เป็นกระบวนการที่จัดให้มีขึ้นในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอข้อมูล ข้อโต้แย้ง หรือข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จากความหมายของการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมนั้น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ การรับรู้ และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายเพื่อที่จะไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันภายหลัง โดยกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เป็นการร่วมรับผิดชอบร่วมกันกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว หมายถึง การเข้าร่วมกันของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว ตามขั้นตอนการมีส่วนร่วมสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ ร่วมในการวางแผน ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมทำนุบำรุงรักษา ทั้งนี้เพื่อให้การมีส่วนร่วมนั้นบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของตนของกลุ่มต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

2.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ซึ่ง อคินรพีพัฒน์ (อ้างถึงใน ยูพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 7-9) ได้สรุปไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานถ้าจะทำให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่เกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามทฤษฎีของมาสโลว์ ที่เรียกว่าลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy Of Need) คือความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Needs) ได้แก่ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงความปลอดภัยของชีวิต (Safety And Security Need) ได้แก่ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self –Esteem Needs) ได้แก่ความภาคภูมิใจความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งจะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุดที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเอง ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

จากทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ความต้องการเริ่มต้นหรือความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เป็นความต้องการทางกายภาพเพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่รอดได้ความต้องการขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนขั้นต้องมีเมื่อมีความต้องการขั้นพื้นฐานแล้วก็จะเกิดความต้องการความปลอดภัยจากศัตรูหรือภัยอันตรายที่จะเข้ามารบกวน ถัดจากนั้นก็จะเป็นความต้องการการยอมรับจากสังคมหรือความต้องการความรักจากคนรอบข้าง นอกจากนี้ก็จะเกิดความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศเพื่อเป็นการยอมรับจากสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ ท้ายที่สุดแล้วก็จะเกิดความต้องการความสำเร็จขั้นสูงสุดเป็นความต้องการขั้นสุดท้ายของความต้องการของมนุษย์

2) ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนมีขวัญผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ตีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่างๆ นั้นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาไรต์เอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีก็จะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้เช่นกัน (ยุพาพร รูปงาม, 2545: 8)

จากทฤษฎีดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่า การได้รับขวัญกำลังจากผู้บังคับบัญชาจะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาสามารถทำงานด้านต่างๆ ตามคำบังคับบัญชาจะประสบความสำเร็จ หรือจะเรียกว่าเป็นการเสริมแรงก็ว่าได้ และผู้บังคับบัญชาจะต้องไม่เอาไรต์เอาเปรียบทำงานอย่างยุติธรรมจะทำให้คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเชื่อถือได้ และหากจะดำเนินงานหรือกิจกรรมใดๆ ก็จะได้รับความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี

3) ทฤษฎีสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้สึกรักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมหรือผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจในเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น (ยุพาพร รูปงาม, 2545: 8)

อาจกล่าวได้ว่า หากตัวเองไม่มีความภูมิใจในตัวตนเองแล้วก็จะทำให้ทำงานด้านต่างๆ ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะไม่มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองที่เป็นอยู่

4) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการร่วมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้วอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่าผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัตคือเคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic Leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่าผู้นำนิเสธ (Negative Leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำจึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดีย่อมนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยดีนั่นเอง (ยุพาพร รูปงาม, 2545: 8)

อาจกล่าวได้ว่า หากสังคมใดหรือหน่วยงานที่มีผู้นำที่ดี เป็นผู้นำที่ดำเนินการมากกว่า การสั่งการ รับฟังความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะได้รับความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานด้านต่างๆ สำเร็จบรรลุผลด้วยดี

5) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยั่งยืนเพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจ ไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐเพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยุพาพร รูปงาม, 2545: 8-9)

อาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบบริหารเป็นการนำเอาหลักกฎหมาย ระเบียบแบบแผน มาบังคับใช้กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา แต่จะต้องบังคับใช้ภายใต้การยอมรับจากผู้ปฏิบัติจึงจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติขึ้นได้

การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชน จึงเป็นแนวคิดที่สนับสนุนให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรจะกระทำไปเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างไรก็ตามหนึ่งร่วมกันเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ

2.1.4 รูปแบบการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) ได้จัดประเภทและรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาระดับต่างๆ ดังนี้

1) องค์กรประชาชนที่มีขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ โดยกลุ่มประชาชนที่สนใจด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม โดยมีการรวมตัวในกลุ่มขนาดเล็กเพื่อร่วมทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น รูปแบบอาสาสมัคร กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ

2) องค์กรประชาชนที่มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ โดยมีการจดทะเบียนตามกฎหมายในรูปของสมาคม มูลนิธิ สหกรณ์ ซึ่งจะมีการดำเนินงานตามบทบาทและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3) ตัวแทนบุคคลหรือเอกชนที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่างๆ

ส่วนไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2531) ได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วม ว่า มี 2 ประเภทคือ

1) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและการมีส่วนร่วมไม่แท้จริง สำหรับการมีส่วนร่วมที่แท้จริงควรเริ่มตั้งแต่การค้นหาค้นหาปัญหา ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา ร่วมหาวิธีที่แก้ปัญหา เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ร่วมวางแผนงาน โครงการ ร่วมบริหารจัดการทรัพยากร และร่วมประเมินผล

2) การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง ร่วมเพียงบางส่วนที่ได้กำหนดไว้ในโครงการ นอกจากนี้ ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2531) ยังได้จัดระดับการมีส่วนร่วมออกเป็นลำดับจากน้อยไปหามาก โดยเริ่มจากการถูกบังคับ ถูกล่อ ถูกชักชวน สัมภาษณ์แล้ววางแผน มีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีโอกาสเสนอโครงการและตัดสินใจ

Cohen, John and Up off, Norman (1981) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนในส่วนของทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) เป็นทั้งผลประโยชน์ด้านวัตถุ สังคมและบุคคล

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการติดตามการดำเนินงานที่ทำได้แล้ว

บัญชา แก้วส่อง (2531) ได้สรุปประเภทและจำแนกการมีส่วนร่วมตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1) จำแนกตามขั้นตอนการพัฒนา คือ ริเริ่ม วางแผน ดำเนินการรับประโยชน์และประเมินผล

2) จำแนกตามความเข้มของระดับการเข้าร่วม คือ การตัดสินใจ ความร่วมมือ การใช้ประโยชน์

3) จำแนกตามประเภทผู้มีส่วนร่วม คือ บุคคลในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐ ต่างชาติ

4) จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม คือ ร่วมประชุม ออกแรง ลงคะแนน หรือให้สนับสนุน

2.1.5 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนจะขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เข้าร่วม โดยสามารถแบ่งรูปแบบและขั้นตอนการเข้าร่วมได้ดังนี้

ฟอร์นารอฟ (Formanoff, 1980:104) เสนอว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

1) การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

2) การดำเนินงาน

3) การใช้บริการจากโครงการ

4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

กรณีการ์ ชมดี (2524:13) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 รูปแบบ คือ

1) การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance of Meeting)

2) การมีส่วนร่วมออกเงิน (Financial Contribution)

3) การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on Committees)

4) การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of Leadership)

5) การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)

6) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)

7) การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)

8) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้ริเริ่ม (Initiator)

9) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง (Employee)

10) การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ (Material Contribution)

อภิญา กังสนารักษ์ (2544: 14-15) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ

2) การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทาง การดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ

3) การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลทั้งโครงการในคราวเดียวก็ได้

โกวิท พวงงาม (2545:8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรที่จะมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาลงมือปฏิบัติย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านี้

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้น ได้ผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจประสบความยากลำบาก

ศูนย์มัลติกะมาลย์ (2545: 57) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแยกออกเป็น 6 ระดับ

1) ร่วมรับรู้ หมายถึง รัฐได้ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมแก่ประชาชนเมื่อรัฐมีความคิดริเริ่มหรือมีนโยบายที่จะให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ แล้วเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนหรือให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

2) ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น หมายถึง เมื่อประชาชนได้ร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรัฐแล้วประชาชนก็จะร่วมค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ความจำเป็นและความต้องการที่ต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น พร้อมร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการหรือกิจกรรม หรือหน่วยงาน หรือผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจจะได้นำไปใช้ประกอบการพิจารณาต่อไป

3) ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ หมายถึง ร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการหรือกิจกรรม การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่จะตั้งโครงการควรมีส่วนร่วมพิจารณาหรือปฏิเสธไม่ให้โครงการตั้งในพื้นที่หากเห็นว่ามาตรการที่จะใช้ในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบไม่ชัดเจนและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย

4) การร่วมดำเนินการ หมายถึง ร่วมในการลงทุน ร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน หรือร่วมปฏิบัติงานเอง ในระดับการมีส่วนร่วมนี้อาจจะทำได้ในทุกประเภทของโครงการ เช่น หากเป็นโครงการที่จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้าน ผู้ชำนาญการ หรือใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และบางครั้งเป็นความยุ่งยากที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติงานได้ แต่หากเป็นโครงการหรือกิจกรรมระดับท้องถิ่น เช่นการจัดการป่า ลุ่มน้ำ หรือทรัพยากรอื่นที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ ชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นก็เข้าร่วมดำเนินได้ หรือเป็นการร่วมดำเนินการด้วยการลงทุนถือหุ้นก็ย่อมถือว่ามีส่วนร่วมดำเนินการได้

5) ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล หมายถึง การร่วมตรวจสอบและติดตามการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้มีการนำมาตรการลดผลกระทบมาใช้หรือไม่ มีการใช้ระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นหรือไม่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมากเพราะประชาชนจะทำหน้าที่คอยเฝ้าระวังการเตือนภัย (watch dog) การดำเนินโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งก่อนที่จะมีผลร้ายเกิดขึ้น และเมื่อมีการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมแล้วก็ต้องมีการประเมินผลว่าการดำเนินการนั้นๆ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีการนำมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมาใช้หรือไม่ และผลของการดำเนินการเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพิจารณานำเอามาตรการที่เหมาะสมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) ร่วมรับผล หมายถึง การดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินไปแล้ว ย่อมได้มาซึ่งผลประโยชน์และผลกระทบทั้งที่เป็นผลกระทบทางด้านบวกและผลกระทบด้านลบทั้งต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องรับเอาผลที่เกิดขึ้นมานั้น

อคินรพีพัฒน์ (2527: 49) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
- 2) การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา แก้ไข
- 3) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
- 4) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

จากการศึกษาและวิเคราะห์การจำแนกลักษณะหรือรูปแบบของการมีส่วนร่วมโดยนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศผู้วิจัยได้สรุปเพื่อใช้อ้างอิงในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการศึกษาออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน เนื่องจากเป็นขั้นตอนเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมที่จะแสดงให้เห็นถึงการร่วมมือของประชาชนในชุมชน ที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหา กำหนดแนวทางปฏิบัติ และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงาน

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเนื่องจากเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินงานตามกิจกรรมของชุมชนที่ได้วางแผนไว้ ไม่ว่าจะเป็นด้วยการออกแรง ช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนด้านการเงิน หรือได้กระทำตามกฎระเบียบขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นก็ตาม

3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ขั้นตอนนี้เป็นการติดตามผลจากการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการเพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินการว่าบรรลุเป้าหมายหรือเกิดผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด

4) การมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงรักษา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ให้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

การวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว หมายถึง ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว ในด้านการวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล และการทำนุบำรุงรักษา โดยพิจารณาจากความถี่ในการเข้าร่วมขั้นตอนต่างๆ ในระดับการมีส่วนร่วมมาก ปานกลาง และมีส่วนร่วมน้อย

2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของประชาชน

กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอยู่หลายฉบับ ซึ่งในที่นี้จะได้กล่าวถึงพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ในมาตราที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในมาตราที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้กล่าวไว้ว่า

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- 1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 4) การสาธารณสุขปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
- 5) การสาธารณสุขการ
- 6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 9) การจัดการศึกษา
- 10) การสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- 11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 14) การส่งเสริมกีฬา
- 15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 18) การจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 17) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 18) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 19) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 20) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 21) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ
- 22) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 23) การผังเมือง
- 24) การขนส่งและวิศวกรรมจราจร
- 25) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 26) การควบคุมอาคาร
- 27) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 28) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 29) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2.2.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้กล่าวไว้ในมาตราดังต่อไปนี้

มาตรา 67 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับการคุ้มครองตามความเหมาะสม

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชนและจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนดำเนินการดังกล่าว

สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับการคุ้มครอง

มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น
- 4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้ง กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้ง สนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถ แสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่
- 5) ส่งเสริมและให้การศึกษากับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิ เลือกตั้ง โคนสุจริตและเที่ยงธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรฐานนี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของ หญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญในการตัดสินใจตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว สถาบัน และระดับประเทศ เพราะข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะใช้ในการตัดสินใจ หากได้รับ ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่ใช่ข้อเท็จจริงก็จะส่งผลให้การตัดสินใจผิดพลาดได้ ดังนั้นการตัดสินใจ ในระดับต่างๆ จำเป็นได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และแหล่งข้อมูลที่ได้รับจะต้องเป็นแหล่งข้อมูลที่ น่าเชื่อถือ โดยผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงได้

2.3.1 ความหมายของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารไว้หลายความหมาย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

Klapper (1960:5) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสารประการหนึ่งคือ ผล ของการสื่อสารซึ่งเกิดจากหลังจากการสื่อสารทุกครั้ง มักจะเกิดผลในเรื่องต่างๆ เป็นการก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร ผลของการสื่อสารจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับตัวผู้รับสารเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อองค์ประกอบในเรื่องตัวผู้รับสารที่สำคัญ

ประการหนึ่ง คือ กระบวนการเลือกรับสาร(selective process) ของมนุษย์ ซึ่ง Klapper ได้แบ่งขั้นตอนการเปิดรับข่าวสารไว้ ดังนี้

1) การเลือกเปิดรับ (selective exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจและความต้องการเพื่อนำมาใช้ เพื่อนำมาแก้ปัญหา หรือสนองความต้องการของตน

2) การเลือกให้ความสนใจ (selective attention) นอกจากจะเลือกเปิดรับสารแล้วบุคคลยังเลือกให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตน

3) การเลือกรับรู้ (selective perception) บุคคลจะเลือกรับรู้ หรือเลือกตีความข่าวสารที่ได้รับในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อน ในกรณีที่ข่าวสารได้รับมาใหม่มีความขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิม บุคคลมักจะบิดเบือนข่าวสารนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตน

4) การเลือกจำ (selective retention) หลังจากที่บุคคลเลือกรับ เลือกให้ความสนใจและเลือกตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังจะเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเข้าไปเก็บไว้ในประสบการณ์ เพื่อที่จะมาใช้ในโอกาสต่อไป และจะพยายามลืมในส่วนที่ต้องการจะลืม

Colin (1978:27) กล่าวว่า การสื่อสารของมนุษย์กระทำเพื่อแบ่งปันข่าวสาร (an act of sharing) กันนั่นเองและการแบ่งปันข่าวสารระหว่างกันนี้ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจและกระทำกิจกรรมที่ประสานสอดคล้องกัน

เสถียร เขยประทับ (2528:27) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร และประสบการณ์ซึ่งกันและกันทั้งนี้เพื่อจะได้มีความเข้าใจหรือมีอิทธิพลต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การที่จะบรรลุสิ่งเหล่านี้ได้จำเป็นต้องอาศัยการสื่อสาร

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ข่าวสารของบุคคลนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจและกระทำกิจกรรมที่สอดคล้องกันหรือไปในแนวทางเดียวกัน

2.3.2 ประเภทของสื่อมวลชน

ประเภทของสื่อมวลชนมีนักวิชาการที่ให้ประเภทของสื่อมวลชนที่หลากหลายซึ่งสามารถที่จะสรุปได้ดังต่อไปนี้

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยขงค์ พรหมวงค์ (2525 : 270)จำแนกสื่อมวลชนไว้ครอบคลุมสื่อ 6 ประเภท คือ

1) สิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หนังสือ และสิ่งตีพิมพ์ประเภทอื่นๆ
 2) ภาพยนตร์ ทั้งภาพยนตร์เรื่อง ภาพยนตร์สารคดี และภาพยนตร์ทางการศึกษาบางประเภท

3) วิทยุกระจายเสียง ได้แก่ วิทยุที่ส่งรายการออกอากาศ ทั้งระบบ AM และ FM รวมไปถึงถึงระบบเสียงตามสาย

4) วิทยุโทรทัศน์ เป็นสื่อทางภาพและทางเสียงที่เผยแพร่ออกไป ทั้งประเภทออกอากาศและส่งตามสาย

5) สื่อสารโทรคมนาคม เป็นผลจากความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี มีการส่งข้อความเสียง ภาพ ตัวพิมพ์ สัญลักษณ์ต่างๆ ได้หลากหลาย ครอบคลุมกิจการสื่อสารผ่านดาวเทียม โทรภาพ โทรพิมพ์

6) สื่อวัสดุบันทึก ได้แก่ เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ แผ่นบันทึกเสียง แผ่นบันทึกภาพ ซึ่งกลายเป็นสื่อมวลชน เพราะเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทำให้สามารถผลิตเผยแพร่ได้มากและรวดเร็ว

ประมะ สตะเวทิน(2526 : 127)กล่าวว่า สื่อที่ใช้ในการสื่อสารมวลชน หรือที่เรียกว่าสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ

สำนักงานปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ (2557:online) ได้จำแนกสื่อประชาสัมพันธ์หลักๆ โดยพิจารณาตามลักษณะของสื่อได้เป็น 5 ประเภท คือ

1) สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ สื่อบุคคลจัดได้ว่าเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงในการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโน้มน้าวจิตใจ เนื่องจากเป็นการติดต่อกับผู้รับสารโดยตรง ส่วนใหญ่อาศัยการพูดในลักษณะต่างๆ เช่น การสนทนาพบปะพูดคุย การประชุม การสอน การให้สัมภาษณ์ การได้วาที การอภิปราย การปาฐกถาและการพูดในโอกาสพิเศษ แต่สื่อบุคคลมีข้อจำกัด คือ ในกรณีที่เนื้อหาเป็นเรื่องซับซ้อนการใช้คำพูดอย่างเดียวอาจไม่สามารถสร้างความเข้าใจได้ทันทีและเป็นสื่อที่ไม่ถาวรยกแก่การตรวจสอบและอ้างอิง นอกจากนี้จะมีผู้บันทึกเสียงหรือจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเอาไว้

2) สื่อมวลชน จากข้อจำกัดของสื่อบุคคลที่ไม่สามารถใช้เป็นสื่อกลางถ่ายทอดข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์สู่คนจำนวนมากพร้อมกันในเวลาเดียวกันอย่างรวดเร็ว มนุษย์จึงได้พัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและเกิดเป็นสื่อมวลชน เพื่อมารับใช้ในการกิจดังกล่าว สื่อมวลชนอาจแบ่งประเภทตามคุณลักษณะของสื่อได้เป็น 5 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุ

โทรทัศน์ และภาพยนตร์ ทั้งนี้ สื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสาร มีความคงทนถาวรสามารถนำข่าวสารมาอ่านใหม่ได้ซ้ำ แต่มีข้อจำกัดสำหรับบุคคลที่ตาบอดหรืออ่านหนังสือไม่ออก ส่วนสื่อวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่ส่งได้ไกลเพราะใช้คลื่นวิทยุไม่มีข้อจำกัดด้านการขนส่งเหมือนสื่อสิ่งพิมพ์ และสามารถรับฟังในขณะที่ทำอย่างอื่นไปด้วยได้ แต่มีข้อจำกัดคือผู้ฟังไม่สามารถย้อนกลับมาฟังใหม่ได้ ดังนั้นหากมิได้ตั้งใจฟังก็ไม่ได้รับข่าวสารอย่างสมบูรณ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์จัดเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากที่สุด เนื่องจากสามารถเห็นภาพเคลื่อนไหวและได้ยินเสียง ทำให้การรับรู้ได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

3) สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ที่หน่วยงานเป็นผู้ผลิตและเผยแพร่ไปสู่กลุ่มเป้าหมายด้วยวัตถุประสงค์ในการผลิตและรูปแบบแตกต่างกันออกไป เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ จดหมายข่าว วารสาร เอกสารเผยแพร่ หนังสือในโอกาสพิเศษ รายงานประจำปี เป็นต้น ปัจจุบันความนิยมในการใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์มีอยู่มากและมีรูปแบบที่หลากหลายออกไปอีกมากมาย เช่น ในรูปปฏิทิน รูปโลก สมุดบันทึก ซึ่งล้วนแต่เป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีอายุการใช้งานนานแต่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องการนำเสนอเนื้อหา ซึ่งต้องให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น แผ่นพับที่เขียนด้วยภาษาวิชาการ ถ้าส่งไปให้ประชาชนในชนบท อาจไม่เข้าใจเนื้อหาที่ต้องการประชาสัมพันธ์ได้เลย

4) สื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่ผู้รับสามารถรับได้ทั้งภาพ และหรือเสียง โดยปกติโทรทัศน์แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นวัสดุ และส่วนที่เป็นอุปกรณ์ โดยสื่อวัสดุอาจสามารถใช้ได้ด้วยตนเองโดยตรง เช่น ภาพวาด แบบจำลอง หรือของตัวอย่าง หรืออาจต้องนำไปใช้ร่วมกับสื่ออุปกรณ์ เช่น เทปวีดิทัศน์ฟิล์มภาพยนตร์ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น ส่วนสื่ออุปกรณ์ได้แก่ เครื่องเล่นเทป บันทึกเสียง เครื่องเล่นวีดิทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์และเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้เข้ามาอิทธิพลอย่างมากในการติดต่อสื่อสารและในงานประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อผสม (Multi-media) ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเพราะเป็นสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี เนื่องจากให้ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ที่สมจริงเป็นธรรมชาติ และผู้รับยังสามารถมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อสื่อดังกล่าวได้ ส่วนข้อจำกัดคือ มีความยุ่งยากในการจัดเตรียมอุปกรณ์ ผู้รับต้องมีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์พอสมควรและต้องใช้ไฟฟ้าหรือแบตเตอรี่เป็นพลังงาน นอกจากนี้ ในยุคโลกไร้พรมแดน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตยิ่งทวีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ และจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของพลโลกในอนาคตอันใกล้ อินเทอร์เน็ตมีข้อดีคือสามารถเข้าถึงประชาชนทั่วทุกมุมโลกได้อย่างรวดเร็ว และเป็นการสื่อสารสองทางที่ผู้รับสามารถโต้ตอบเพื่อซักถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ไม่เข้าใจได้โดยตรงผ่านระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

5) สื่อกิจกรรม ปัจจุบันสื่อนี้มีความหมายขยายกว้างขวางไปถึงกิจกรรมที่สามารถสื่อความรู้สึคนึกคิด ความรู้ อารมณ์ และเรื่องราวข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้ สื่อประเภทกิจกรรมนี้มีมากมายหลายรูปแบบ เช่น การจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม การแถลงข่าว การสาธิต การจัดริ้วขบวน การจัดนิทรรศการ การแข่งขันกีฬา การจัดแสดง การจัดกิจกรรมทางการศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมอาชีพ การจัดกิจกรรมการกุศล โดยสื่อกิจกรรมนี้สามารถปรับปรุงคัดแปลงแก้ไขให้ยืดหยุ่น เหมาะสมกับ โอกาสและสถานการณ์ได้ง่ายแต่ก็มีข้อจำกัดคือ ผู้รับจำนวนจำกัดเฉพาะกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมนั้นๆ เท่านั้น

6) สื่อสมัยใหม่ (Modern Media) นิยมใช้กันในยุคสังคมข่าวสาร หรือยุคสารสนเทศ (Information Age) ประเภทของสื่อสมัยใหม่ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ได้แก่ ดาวเทียม (Sattelite) อินเทอร์เน็ต (Internet) การประชาสัมพันธ์ที่จัดทำขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือว่าเป็นสื่อสมัยใหม่ที่นำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่นเดียวกับสื่ออื่นๆ อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ผ่านทาง E-mail หรือระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และระบบข้อมูลจาก World Wide Web (www) โดยการจัดทำเป็น Website ของแต่ละแห่งให้ประชาชนเข้าไปติดตามข้อมูลของหน่วยงานได้

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความหมายของการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การรับทราบข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ซึ่งแบ่งประเภทของแหล่งข้อมูลออกเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ญาติ/เพื่อนบ้าน และผู้นำชุมชนในพื้นที่ ประเภทสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสาย หนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ โปสเตอร์ และอินเทอร์เน็ต โดยจะวัดระดับการรับรู้ข่าวสารออกเป็นช่วงความถี่ คือ ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ บ่อยมาก บ่อย นานๆ ครั้ง และไม่เคย

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

การที่ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ถูกต้อง จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจในสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากช่องทางต่างๆ จะก่อให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เพื่อให้งังไว้ถึงบรรพบุรุษรุ่นต่อไป ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

2.4.1 ความหมายของความรู้

มีนักวิชาการและสถาบันทางวิชาการได้ให้ความหมายของความรู้ไว้หลายท่านที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520:16) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะโดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็นหรือได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523:130) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง เป็นพฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถจำได้หรือรู้สึกได้ โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ในข้อนี้คือข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ

จิตร วสุวานิช (2528:6) กล่าวว่า ความรู้ ความจำ หมายถึง การจำข้อเท็จจริง เรื่องราว รายละเอียดที่ปรากฏในตำราหรือสิ่งที่ได้รับการบอกกล่าวมา

ไพรัตน์ จันทร์ผลหอม (2538 : 31) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง การระลึก (รู้) ในข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือสรรพสิ่งต่างๆ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงาน ซึ่งต้องใช้เวลาในการเรียนรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546:232) ได้ให้ความหมายความรู้ หมายถึง สิ่งที่ตั้งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือปฏิบัติ องค์กรวิชาในแต่ละสาขา เช่นความรู้เรื่องเมืองไทย ความรู้เรื่องสุขภาพ

ชนิกา จึงวิจิตรชน (2550:24) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำและเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เรื่องราว รายละเอียดและหลักการของสิ่งแวดล้อมที่ได้อบรมและสะสมไว้

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความรู้สามารถสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลได้แสดงออกมาจากการศึกษา เล่าเรียน ค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่ผ่านมา โดยเป็นข้อเท็จจริง ตามกฎ ทฤษฎี โครงสร้าง ที่ได้ศึกษามา ในการวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความหมายของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า หมายถึง ข้อเท็จจริงของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความสามารถในการจำและเข้าใจในข้อเท็จจริงจากการศึกษาหรือประสบการณ์ที่ผ่านมา ตามโครงสร้างและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้สะสมไว้เป็นความรู้

2.4.2 ระดับความรู้

นักวิชาการหลายท่านได้แบ่งความรู้ออกเป็นได้หลายระดับ ซึ่งมีหลักในการพิจารณาที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

อนันต์ ศรีโสภ (2525: 14-15) ได้แบ่งความรู้ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ได้แก่ ความหมายต่างๆ ความเป็นจริงเกี่ยวกับเวลา เหตุการณ์ บุคคล สถานที่

2) ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ลักษณะแบบแผนต่างๆ แนวโน้มและการจัดทำ การจำแนกและแบ่งประเภทต่างๆ กฎเกณฑ์ ระเบียบวิธีดำเนินงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3) ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวคิดและโครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การบรรยายคุณค่าพยากรณ์หรือตีความสิ่งที่เราสังเกตเห็น และความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งระดับความรู้ออกเป็น 2 ระดับตามความหมายของความรู้ คือ

1) ระดับความรู้ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ถึงข้อเท็จจริง เรื่องราวรายละเอียด เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

2) ระดับความเข้าใจซึ่งหมายถึง พฤติกรรมหรือการตอบสนองที่เป็นตัวแทนความเข้าใจ ในความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มี 3 ประการคือ การแปล การตีความหมาย และการสรุป เพื่อการทำนาย

บลูม และคณะ (Bloom and Other อ้างถึงใน ไพรัตน์ จันทร์ผลหอม, 2538:31) ได้แบ่งระดับความรู้ Cognitive Domain) เป็น 6 ระดับ โดยเรียงจากพฤติกรรมง่ายไปสู่ชั้นยาก ดังนี้คือ

1) ความรู้ ความจำ (Knowledge) เป็นความสามารถทางสมองในอันที่จะทรงไว้หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลได้รับรู้เข้าใจในสมอง การวัดว่าบุคคลมีความสามารถในการจำเรื่องราวต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ให้ดูว่าบุคคลนั้นสามารถเลือกได้ซึ่งสิ่งที่จำไว้ได้เพียงใด

2) ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการสื่อความหมาย ทั้งให้ผู้อ่านรู้เจตนาของตน และตนเองรู้ความหมาย ความปรารถนาของผู้อื่น

3) การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ ความจำและความเข้าใจ ใช้ในการแก้ไขปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างได้ผล ความสามารถในการนำไปใช้ไม่ได้หมายถึงการได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาซึ่งเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นแต่เป็นความสามารถในการนำสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนไปแก้ไขสถานการณ์ให้สำเร็จล่วงไป

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการพิจารณาเรื่องราวใดๆ ออกเป็นส่วนย่อย

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการประกอบส่วนย่อยๆ ให้เข้ากันได้เป็นเรื่องราวในหลายๆ ลักษณะ แล้วนำมาจัดระบบ โครงสร้างเสียใหม่ ให้เกิดสิ่งใหม่ซึ่งมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม

6) การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสิน ตีราคาโดยอาศัย หลักเกณฑ์ (Criteria) และมาตรฐาน (Standard) ที่วางไว้

2.4.3 การวัดความรู้

ส่วนเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้นั้นมีหลายชนิด และแต่ละชนิด เหมาะกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมากคือ แบบสอบถาม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งเร้าเพื่อนำไปสู่ผู้ถูกสอบถามได้แสดงอาการตอบสนองออกมาด้วยพฤติกรรมบางอย่างเช่น การพูด เขียน ทำท่าทาง ฯลฯ เพื่อให้สามารถสังเกตเห็นหรือสามารถนับจำนวนปริมาณได้ เพื่อนำแทนอันดับหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้น รูปแบบของข้อสอบหรือแบบทดสอบตามการจำแนก (ไพศาล หวังพานิช 2526:35-36) มี 3 ลักษณะคือ

1) ข้อสอบปากเปล่า หรือการทดสอบโดยให้ตอบด้วยวาจาหรือคำพูดระหว่างผู้ทำการสอบกับผู้ถูกสอบโดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่า “การสัมภาษณ์”

2) ข้อสอบข้อเขียนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

- แบบความเรียง เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบาย บรรยาย ประพันธ์ หรือวิจารณ์เรื่องราวที่เกี่ยวข้องความรู้

- แบบจำคำตอบ เป็นข้อสอบที่ให้ผู้ถูกตอบพิจารณาเปรียบเทียบตัดสินข้อความข้อความหรือรายละเอียดต่างๆ ซึ่งมีอยู่ 4 แบบ คือ แบบถูก-ผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกคำตอบ

3) ข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นข้อสอบที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสอบตอบสนองออกมาด้วยคำพูดหรือการเขียนเครื่องหมายใด แต่มุ่งแสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบถามเพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามหลักทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น โดยใช้ข้อสอบข้อเขียน แบบจำคำตอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบบปลายปิด 2 ตัวเลือก คือ ใช่และไม่ใช่

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน จะประสบผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องสร้างความตระหนักให้กับประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้ประชาชนชนเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้คงไว้ได้อย่างยั่งยืน

2.5.1 ความหมายของความตระหนัก

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความตระหนักที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ สลักจิต พุกจรรยา (2551:8) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความแน่ใจ ความสำนึก การรับรู้ ความคิดเห็น ต่อบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์หรือรับทราบโดยให้ความสำคัญต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเกิดจากสภาวะของจิตที่มีการรับรู้ การลงความคิดเห็น การยอมรับ หรือการโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรม ต่อปัญหาหรือเหตุการณ์หนึ่งที่ได้ประสบ

วีระชน ขาวผ่อง (2551:42) กล่าวว่า ความตระหนัก คือ สภาวะการมีผลให้เกิดความรู้สึก การรับรู้มุ่งสู่สภาวะจิตแห่งตน คือ ทศนคติ ความคิด ความเชื่อ ความสนใจ อันก่อให้เกิดความตระหนัก และจิตสำนึก

ชนิกา จึงวิสิฐชน (2550:31) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง สภาวะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้สึกหรือความคิดที่เกิดจากการรับรู้และความสำนึก เพื่อประเมินค่าความสำคัญของสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

เอกลักษณ์ ธนเจริญพิศาล (2554:18) ได้กล่าวว่า ความตระหนักคือ การรับรู้แบบถูกคิดขึ้นมาจะทันหัน ซึ่งการถูกคิดนี้จะเป็นสิ่งที่คล้ายกับความรู้สึกจนบางครั้งไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นการตระหนักถึงหรือเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแบบกะทันหัน ทั้งนี้ความตระหนักจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว การกระทำในอดีต และสิ่งที่ส่งผลกับอารมณ์และความรู้สึกเป็นต้น โดยทั้งหมดที่เป็นองค์ประกอบจะเป็นผลของการกระทำที่เกิดขึ้นซึ่งเรียกว่า ความตระหนัก

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความตระหนักสามารถสรุปได้ว่า ความตระหนัก หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสำนึก การรับรู้ ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือเหตุการณ์ และให้ความสำคัญกับเรื่องนั้นๆ โดยจะส่งผลต่อการกระทำหรือแสดงออกต่อสิ่งนั้น

การวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความหมายของการตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง หมายถึง การแสดงซึ่งความเข้าใจ ความสำนึก การรับรู้ และให้ความสำคัญต่อแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง

2.5.2 การวัดความตระหนัก

ความตระหนักเป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อนเกี่ยวกับด้านความรู้สึกอารมณ์ ดังนั้นการที่จะนำการวัดและประเมินผลจึงต้องมีหลักการและวิธีการตลอดจนเทคนิคเฉพาะ จึงจะวัดความรู้สึกและอารมณ์ดังกล่าวออกมาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เครื่องวัดความรู้สึกและอารมณ์นั้นมีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่ง ชาวาล แพร์ริตกุล (อ้างถึงใน ชนิกา จึงวิสิฐชน, 2550:31)ซึ่งได้จำแนกไว้ดังนี้

1) วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) อาจเป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่โครงสร้างแน่นอน โดยสร้างคำถามและมีคำตอบให้เลือกเหมือนกัน กับแบบสอบถามชนิดเลือกคำตอบ และคำถามจะต้องตั้งไว้ก่อน เรียงลำดับก่อนหลังไว้อย่างดี หรืออาจเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีไว้แต่หัวข้อใหญ่ๆ ให้ผู้ตอบมีเสรีภาพในการตอบมากๆ และคำถามก็เป็นไปตามโอกาสอำนวยในขณะที่สนทนากัน

2) แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามอาจเป็นชนิดเปิดหรือปิดหรือผสมผสานระหว่างเปิดกับปิดก็ได้

3) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือชนิดให้ตรวจสอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย หรือ มี ไม่มี สิ่งที่กำหนดตามรายการอาจอยู่ในรูปการทำเครื่องหมายตอบหรือเลือก ว่าใช่ ไม่ใช่ ก็ได้

4) มาตรารัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) เครื่องมือชนิดนี้เหมาะสำหรับวัดอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการทราบความความเข้มว่ามีมากน้อยเพียงไร ในเรื่องนั้น

5) การใช้ความหมายของภาษา (Semantic Differential Technique :S.D.) และเทคนิคการจัดโดยใช้ความหมายของภาษาของ ชาลส์ออสกู๊ด เป็นเครื่องมือที่วัดได้ครอบคลุมมากชนิดหนึ่ง เครื่องมือชนิดนี้จะประกอบด้วยเรื่อง ซึ่งถือเป็น “สัปดาห์” และจะมีคุณศัพท์ที่ตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ ประกอบด้วยสัปดาห์นั้นหลายๆ คู่ แต่ละคู่จะมี 2 ขั้ว ช่องว่างระหว่าง 2 ขั้วนี้แบ่งด้วยตัวเลข ถ้าใกล้ข้างใดมากก็จะมีลักษณะตามคุณศัพท์ของขั้วนั้นมาก คุณศัพท์ที่ประกอบเป็นขั้ว 2 ขั้วนี้แยกออกเป็น 3 พวกใหญ่ๆ คือ พวกที่เกี่ยวกับการประเมินค่า (Evaluation) พวกที่เกี่ยวกับศักยภาพ (Potential) และพวกที่เกี่ยวกับกิจกรรม (Activity)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถามเพื่อวัดความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบบปลายปิด โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ มาก ปานกลาง และน้อย เนื่องจากเป็นเครื่องมือวัดระดับความตระหนักของประชาชนที่ใช้เวลาในการตอบน้อย และตรวจ การวิเคราะห์ได้ง่าย เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงประเด็น

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวในปัจจุบันมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรม ประชาชนในชุมชนหรือท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจำเป็นต้องนำแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เข้ามาปรับใช้การท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์ร่วมกัน

2.6.1 ความหมายและแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

นักวิชาการและหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่หลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ภราเดช พยัณวิเชียร (2539: 5) กล่าวว่า iva การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมีขอบเขตจำกัด โดยรูปแบบและสถานที่ตลอดจนในเรื่องกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวที่จะเสริมสร้างและพัฒนา เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมและรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย

2) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

3) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมโดยตรง และเปิดให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้วยังเป็นการส่งเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกด้วย

4) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและการอนุรักษ์ในขณะเดียวกัน และเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

5) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

วรรณพร วณิชชานุกา (2540:13) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งการศึกษาเป็นหลัก เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานของสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร ซึ่งเป็นฐานของวิถีชีวิตของมนุษย์ในแต่ละ

พื้นที่ และเมื่อมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมนั้นๆ สภาพแวดล้อมจึงมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนการเมืองในท้องถิ่นนั้นๆ เช่นกัน แนวความคิดในการพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจึงเป็นการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ซึ่งนับว่าไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

The International Ecotourism Society (TIES,1990อ้างใน2555:online) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง เป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อธรรมชาติ ห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ให้ดีขึ้น

สถานีตำรวจท่องเที่ยว 2(เชียงใหม่) กองกำกับการ 4 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว (2555:online) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ (Conservation) การอนุรักษ์มีความหมายในการร่วมกันป้องกันรักษาให้คงเดิม โดยจะเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท คือธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ที่มีรูปแบบอนุรักษ์โดยองค์กรที่รับผิดชอบ หรือโดยนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีวิธีการที่หลากหลาย

จากคำจำกัดความของคำว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สามารถกล่าวได้ว่า เป็นที่ท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการเข้าใจสภาพแวดล้อมของธรรมชาติที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเดิม นอกจากนี้จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้นควบคู่ไปด้วย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งก็คือเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั่นเอง

2.6.2 หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

หลักการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นหลักการที่นิยมใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยในงานวิจัยครั้งนี้จะนำหลักการที่สำคัญของหน่วยงาน และนักวิชาการ มาอธิบายและทำความเข้าใจดังต่อไปนี้

The International Ecotourism Society (2555:online) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชุมชนและเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งหมายความว่าผู้ที่ดำเนินการและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรปฏิบัติตามหลักการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังต่อไปนี้

- 1) การลดผลกระทบจากการดำเนินการการท่องเที่ยว
- 2) สร้างการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อม การตระหนักในวัฒนธรรม และความเคารพ
- 3) ให้ประสบการณ์ความรู้สึกที่ดีทั้งนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่

- 4) ให้สิทธิประโยชน์ทางการเงินและเพิ่มขีดความสามารถของคนในพื้นที่
- 5) ยกให้คนในพื้นที่บรรยายการเมืองการปกครอง สิ่งแวดล้อม และภูมิอากาศของ

สังคม

Ecotourism Laos (2555:online) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 9 ด้าน คือ

- 1) ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
- 2) เพิ่มความตระหนักในความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์และความหลากหลายทางชีวภาพ
- 3) ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานท้องถิ่นและประชาชนท้องถิ่นที่จะสนับสนุนเพื่อบรรเทาความยากจนและมอบสิทธิประโยชน์ในการอนุรักษ์

4) จัดหาแหล่งที่มาของรายได้เพื่อการอนุรักษ์รักษาและจัดการเครือข่ายป้องกันและแห่งมรดกทางวัฒนธรรม

5) เน้นความจำเป็นสำหรับการแบ่งเขตนักท่องเที่ยว และการจัดการวางแผนสำหรับพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

6) ใช้ข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมเพื่อวางแผนติดตามผลกระทบระยะยาวสำหรับประเมินและผลกระทบด้านลบน้อยที่สุด

7) ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะผู้ประกอบการในพื้นที่ และประชาชนที่อาศัยอยู่รอบๆ พื้นที่อนุรักษ์

8) ตรวจสอบให้แน่ใจว่าจำนวนนักท่องเที่ยวไม่เกินขีดจำกัดทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตามที่ได้กำหนดโดยนักวิจัยทำงานร่วมกับชาวบ้านในท้องถิ่น

9) ส่งเสริมรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมลาว และสิ่งแวดล้อมที่ใช้วัสดุในท้องถิ่นเพื่อลดการใช้พลังงาน และอนุรักษ์พืชและสัตว์ป่าท้องถิ่น

วรรณพร วัฒนพานุกการ (2540:13) ได้กล่าวว่า จากรูปแบบการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวกันเป็นจำนวนมากๆ ตามฤดูกาลการท่องเที่ยวแล้วกลับทิ้งปัญหามากมายไว้เบื้องหลังนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ในเชิงอนุรักษ์ควรมีหลักการต่างๆ ที่สรุปได้ดังนี้

1) เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม ใดๆ ไม่ว่าจะป็นน้ำเสีย ขยะ ตลอดจนการคมนาคม

2) ก่อให้เกิดในระยะยาวแก่ทรัพยากรในท้องถิ่น และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเอง ส่วนหนึ่งของรายได้ควรย้อนไปสู่การอนุรักษ์

3) การเสริมสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวเป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

4) ในการสร้างหรือการจัดการใดๆ ควรยอมรับในข้อจำกัดของสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตามลักษณะที่เป็นอยู่ หากมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงควรเป็นไปเพื่อทัศนียภาพของท้องถิ่นดีขึ้น ตลอดจนการลงทุนด้านการท่องเที่ยวก็เป็นเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น ไม่พึ่งพาการลงทุนของต่างชาติ ซึ่งเป็นการลดการไหลออกของรายได้ไปยังต่างประเทศ

5) ในการวางแผน ตัดสินใจ และดำเนินงานตลอดจนการควบคุม ควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุด มิใช่เป็นเพียงเป้าหมายของนักท่องเที่ยว และให้บุคคลภายนอกมาคิดตัดสินใจ เพียงฝ่ายเดียว เพราะจะไม่เป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

6) ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพยั่งยืนหรือไม่เพียงใดการทำธุรกิจโดยมุ่งทำกำไรสูงสุดในระยะสั้นเป็นการทรมานตัวเอง อย่างไรก็ตามบริษัทท่องเที่ยวก็สามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้ยาวนานเท่าไรถ้ามีการจัดทำธุรกิจที่ถูกต้องเหมาะสม นับตั้งแต่การใช้วัสดุที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ใหม่ได้ การมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ในระบบนิเวศ และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริง การให้การศึกษแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายปลายทาง ก่อนที่จะไปถึง ทั้งในรูปแบบของภาพยนตร์ในเครื่องบิน เทป

7) มีการจัดการและควบคุมจำนวนของนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับเหมาะสม และไม่เกินความสามารถของชุมชนในท้องถิ่น และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ อีกทั้งมีนักท่องเที่ยวสม่ำเสมอตลอดทั้งปีไม่ใช่เฉพาะฤดูกาล เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมนี้

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวแนวใหม่นั้นเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของธุรกิจท่องเที่ยวในระยะยาว จึงจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้มีผลกระทบในทางลบน้อยที่สุด และท้องถิ่นได้รับประโยชน์

2.6.3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 กระทรวงได้ปรับแผนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มด้านการท่องเที่ยว สามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานการท่องเที่ยว วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาวสู่ความยั่งยืน และนำมาซึ่งรายได้ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศประเด็นที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องให้ความสำคัญมี 5 ประการ คือ

1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค เพื่อเตรียมความพร้อมประเทศให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งให้เอื้ออำนวยความสะดวกแก่คนทุกกลุ่ม (Tourism for All)

2) การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมให้มีความสมบูรณ์ดั้งเดิม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะของกลุ่มการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง และยกระดับคุณภาพมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานในระดับสากล และสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระเบียบ มีคุณภาพมาตรฐาน และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวได้

3) การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรม นวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว การป้องกันและการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อเสริมสร้างโอกาสและแรงจูงใจเพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

4) การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว สร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาาระบบสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวรับรู้และเข้าใจในภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ สร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ สร้างกระแสการรับรู้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าการท่องเที่ยว การดำเนินการตลาดเชิงรุกเพื่อประชาสัมพันธ์ ดึงงาน และจัดงานแสดงต่างๆ (Event) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5) การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครอง
ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการสร้างและพัฒนากลไกในการบริหาร
จัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวมีเอกภาพ มีการบูรณาการร่วมกัน ลด
ความซ้ำซ้อนของภารกิจ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารจัดการในทุก
ระดับ

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้ง
สมมุติฐานว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวง
ในระดับปานกลาง

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในด้านต่างๆ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง
ตลอดเวลาหรือเป็นครั้งคราว จึงมีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ทั้งสัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และ
พืชพันธุ์ต่างๆ อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อการดำรงชีพประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณ
ใกล้เคียงอีกด้วย เนื่องจากเป็นแหล่งในการหาอาหาร ทำการเกษตรสถานที่แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ
พื้นที่ในการศึกษาสิ่งมีชีวิตที่อาศัยพื้นที่ชุ่มน้ำ และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับ
ประชาชนในพื้นที่อีกด้วย

2.7.1 ความหมายของพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำหมายถึงพื้นที่ลุ่ม พื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ พื้นที่ลุ่มน้ำ มีน้ำท่วม มีน้ำ
ขัง พื้นที่พรุ พื้นที่แหล่งน้ำทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีน้ำขังหรือท่วม
อยู่ถาวรและชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่งและน้ำไหล ทั้งที่เป็นน้ำจืดน้ำกร่อยและน้ำเค็ม รวม
ไปถึงพื้นที่ชายฝั่งทะเล และพื้นที่ของทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุดมีความลึกของระดับน้ำไม่
เกิน 6 เมตร (สมชาย ศิริสมฤตย์ 2550:32)

2.7.2 คุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำทั่วโลกเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตนานาชนิด แบ่งตามลักษณะของ
ท้องถิ่นที่อยู่อาศัยได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล และพื้นที่ชุ่มน้ำน้ำจืด ทั้งสอง
ประเภทนี้ประกอบด้วย ทะเลหรือชายฝั่งทะเลปากแม่น้ำหรือชะวากทะเล แหล่งน้ำไหล ทะเลสาบ
หรือบึงที่ลุ่มชื้นแฉะหรือหนองน้ำ รวมทั้งแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่ชลประทาน

อ่างเก็บน้ำ คลองที่ขุดขึ้น โดยพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นระบบนิเวศที่ให้ผลผลิตของพืชและสัตว์สูงมากกว่าพื้นที่ป่าไม้และทุ่งหญ้าที่ขนาดพื้นที่เท่ากัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชุ่มน้ำนั้น มีทั้งที่เกิดขึ้นในระหว่างฤดูกาลต่างๆ และเกิดขึ้นระหว่างปี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากการที่พื้นที่ชุ่มน้ำเกิดไฟไหม้ขึ้นหรือถูกกวนต่างๆ เช่น การเลี้ยงสัตว์ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นสิ่งที่ดีก่อให้เกิดผลดีในด้านการเพิ่มผลผลิตแก่พื้นที่ชุ่มน้ำ ในกรณีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การสร้างเครื่องกีดขวางการไหลระบายน้ำทำให้น้ำท่วมขังพื้นที่ชุ่มน้ำในระดับที่สูงอยู่เสมอ ในกรณีนี้จะเป็นผลเสียแก่พื้นที่ชุ่มน้ำ

อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำหรืออนุสัญญาแรมซาร์(Ramsar Convention) เป็นข้อตกลงระหว่างรัฐบาลในการกำหนดกรอบการทำงานสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศในปี พ.ศ.2514 (ค.ศ.1971) เริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ.2581 (ค.ศ.1975) ประเทศไทยได้เข้าร่วมภาคีอนุสัญญาในปี พ.ศ.2541 เป็นลำดับที่ 110 มีข้อตกลงของการเข้าร่วม เพื่อการอนุรักษ์และยับยั้งการสูญเสียของพื้นที่ชุ่มน้ำแต่ละภูมิภาคของโลก โดยภาคีจะต้องมีการคัดเลือกพื้นที่ที่สำคัญระดับชาติหรือนานาชาติอย่างน้อย 1 แห่ง บรรจุในทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำ และส่งเสริมการอนุรักษ์ ลดการขัดแย้ง ใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีอยู่ในทะเบียน วางแผนการใช้ที่ดิน ไม่ว่าพื้นที่ชุ่มน้ำจะอยู่ในทะเบียนหรือไม่ก็ตาม ด้วยการปรึกษากับภาคีอื่นๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของอนุสัญญาฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ชุ่มน้ำที่ตั้งอยู่ตามพรมแดนระหว่างประเทศ ที่มีการใช้ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรชีวภาพร่วมกัน

2.7.3 ประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำ

สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556:online) ได้แบ่งประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศไทยตามความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar sites) ประกอบไปด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ 12 แห่งคิดเป็นพื้นที่รวม 2,274,330 ไร่ ดังตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 ตารางแสดงพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ

ลำดับที่	Ramsar Site	จังหวัด	พื้นที่ (ไร่)	ประกาศเมื่อวันที่
984	พื้นที่ชุ่มน้ำพรุควนจี่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทะเลน้อย	พัทลุง	3,085	13 พฤษภาคม 2541
1098	พื้นที่ชุ่มน้ำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบึงโจนหลง	หนองคาย	13,837.5	5 กรกฎาคม 2543
1099	พื้นที่ชุ่มน้ำคอนหอยหลอด	สมุทรสงคราม	546,875	5 กรกฎาคม 2543
1100	พื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำกระบี่	กระบี่	133,120	5 กรกฎาคม 2543
1101	พื้นที่ชุ่มน้ำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหนองบงคาย	เชียงราย	2,712.5	5 กรกฎาคม 2543
1102	พื้นที่ชุ่มน้ำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (พรุโต๊ะแดง)	นราธิวาส	125,625	5 กรกฎาคม 2543
1182	พื้นที่ชุ่มน้ำหาดเจ้าไหม-เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากแม่น้ำตรัง	ตรัง	515,745	14 สิงหาคม 2545
1183	พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติแหลมสน-ปากแม่น้ำกระบี่-ปากคลองกะเปอร์	ระนอง	677,625	14 สิงหาคม 2545
1184	พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง	สุราษฎร์ธานี	63,750	14 สิงหาคม 2545
1185	พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา	พังงา	250,000	14 สิงหาคม 2545
1734	พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด	ประจวบคีรีขันธ์	43,074	14 มกราคม 2551
1926	พื้นที่ชุ่มน้ำกุคิง	บึงกาฬ	16,500	19 มิถุนายน 2552

2) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ประกอบไปด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ 61 แห่ง หนองหาน หรือทะเลบัวแดง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เป็น 1 ใน 61 แห่งของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ

3) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ประกอบไปด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ 48 แห่ง

4) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น ประกอบไปด้วย 19,295 แห่ง

2.7.4 สภาพทั่วไปของหนองหาน กุมภวาปี

1) สถานภาพทางกายภาพ

หนองหานกุมภวาปีเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่ล้อมรอบด้วยพงหญ้าขึ้นและต้นมากลิก ไม่เกิน 1 เมตร มีความยาวประมาณ 13 กิโลเมตร ส่วนความกว้างที่สุดประมาณ 5 กิโลเมตร มีเกาะใหญ่อยู่ 2 เกาะคือ เกาะดอนแวง และเกาะดอนป่า พื้นที่รอบๆ เป็นที่ราบเรียบ ลักษณะดินมีความอุดม

สมบูรณ์ปานกลาง บริเวณรอบๆ หนองหานพบดินเค็มบ้างเล็กน้อย การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการผลิต โดยประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ ทำนา อีกประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์

2) สถานภาพทางชีวภาพ

สภาพทางชีวภาพเป็นแหล่งชุมชนนกอพยพและนกที่ผ่านมาในฤดูหนาวจากจีนและยุโรป และตะวันออกเฉียงเหนือ (Palearctic) ที่สำคัญที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบนกอย่างน้อย 74 ชนิด เป็นนกกินน้ำ นกชายเลนอย่างน้อย 27 ชนิด เป็นนกกปรจำถิ่นอย่างน้อย 34 ชนิด นกอพยพในฤดูหนาวแต่มีใช้เพื่อการผสมพันธุ์อย่างน้อย 40 ชนิดพบปลาอย่างน้อย 39 ชนิดเป็นชนิดเฉพาะถิ่น (endemic) และอยู่ในสภาพถูกคุกคามในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (threatened in the wild) พบพืชน้ำอย่างน้อย 15 ชนิด บริเวณกลางน้ำพบพืชใต้น้ำด้วย

3) คุณค่าและการใช้ประโยชน์

คุณค่าการใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่เป็นที่สองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีชุมชนเก่าแก่อายุมากกว่า 100 ปี มีหมู่บ้านอยู่รอบริมหนองน้ำประมาณ 30 หมู่บ้าน ประชากรเป็นกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว มีประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ รายได้ของชุมชนที่ได้จากการใช้ประโยชน์หนองหานคิดประมาณร้อยละ 50 ของทั้งหมด และรายได้ที่สัมพันธ์กับพื้นที่ประมาณร้อยละ 50 เฉลี่ยจากทุกหมู่บ้าน น้ำในหนองหานใช้เป็นน้ำประปาสำหรับอำเภอกุมภวาปี มีการประมงรอบๆ หนองหาน มีการจับสัตว์น้ำและพืชน้ำในหนอง ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวไม่มากนัก แต่ก็มีศักยภาพเชิงการท่องเที่ยวในอนาคต เนื่องจากเป็นแหล่งประวัติศาสตร์และหนองน้ำขนาดใหญ่ จึงสามารถพัฒนาเป็นแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวได้ต่อไป

4) การจัดการและการคุ้มครอง

การถือครองพื้นที่นี้ประมาณ 28.8 ตารางกิโลเมตร (18,000 ไร่) แบ่งเป็น กบท.หรือ สค.ประมาณร้อยละ 80-90 ของพื้นที่ นส.3 ประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่ ส่วนที่เป็นโฉนดมีเพียงเล็กน้อย บางอำเภอเป็นเขตห้ามยิงนก ห้ามจับสัตว์ในฤดูวางไข่ มีการอนุรักษ์เต่าและปลาดุกเล็ก และห้ามทิ้งขยะลงในหนอง นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ของโครงการโขง ชี มูล อีกด้วยมีโครงการขุดลอกหนองหานให้เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมีการทิ้งขยะลงในหนองน้ำ ทำให้น้ำตื้นเขิน และมีการพัฒนาหนองหานกุมภวาปีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นการทำลายพื้นที่อยู่อาศัยของนกและแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำการเพาะปลูกโดยรอบหนองหานก่อให้เกิดการตกตะกอนในหนองน้ำจนตื้นเขิน

2.8 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลเชียงแหว

2.8.1 สภาพทั่วไป

1) ที่ตั้งเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอกุมภวาปี ห่างจากอำเภอประมาณ 17 กิโลเมตร การติดต่อคมนาคมระหว่างอำเภอกับตำบลใช้เส้นทางเชียงแหว – ตำบลพันคอน – เชียงแหว

2) อาณาเขต

ทิศเหนือติดต่อ ตำบลนาม่วงกิ่งอำเภอประจักษ์ศิลปาคมจังหวัดอุดรธานี
ตำบลอู่จวนกิ่งอำเภอประจักษ์ศิลปาคมจังหวัดอุดรธานี

ทิศใต้ติดต่อ ตำบลพันคอนอำเภอกุมภวาปีจังหวัดอุดรธานี

ทิศตะวันออก ติดต่อหนองหานอำเภอกุมภวาปีจังหวัดอุดรธานี
ตำบลอู่จวนกิ่งอำเภอประจักษ์ศิลปาคมจังหวัดอุดรธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อบ้านผาศุกอำเภอกุมภวาปีจังหวัดอุดรธานี
ตำบลนาม่วงกิ่งอำเภอประจักษ์ศิลปาคมจังหวัดอุดรธานี

3) เนื้อที่เทศบาลตำบลเชียงแหวมมีพื้นที่ทั้งหมด 44 ตารางกิโลเมตรหรือ 27,500 ไร่

4) ภูมิประเทศเทศบาลตำบลเชียงแหวมมีสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบเรียบริมฝั่งน้ำมีระดับความสูงจากน้ำทะเลประมาณ 175 เมตร โดยทอดจากด้านตะวันตกและทางเหนือสู่ด้านตะวันออกเฉียงใต้ติดต่อกับหนองหานกุมภวาปีซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของตำบลเชียงแหวและตำบลใกล้เคียง โดยมีพื้นที่ขนาดประมาณ 18,000 ไร่ นอกจากนี้ยังมีลำห้วยสามพาดซึ่งไหลมาจากตำบลเสอเพลอผ่านตำบลห้วยสมพาดลงสู่ตำบลเชียงแหวทางทิศตะวันตกและลงสู่หนองหานทางตอนใต้สภาพพื้นที่โดยทั่วไปจึงเหมาะสำหรับใช้ประโยชน์ในการทำนาดินส่วนใหญ่มีปัญหาคือดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนดินชั้นล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายกรวดดินร่วนเหนียวปนกรวดลึกลงไปเป็นดินเหนียวปนกรวดและดินเหนียวระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำมากโดยทั่วไปใช้ประโยชน์ในการทำนาแต่ต้องมีการใส่ปุ๋ยในอัตราส่วนที่เหมาะสม ตำบลเชียงแหวมมีการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมเป็นประจำทุกเดือนและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของชุมชนด้วยดี

5) จำนวนหมู่บ้านเทศบาลตำบลเชียงแหวมมีหมู่บ้านทั้งหมด 13 หมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาลเต็มทั้งหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน ได้แก่

ตารางที่ 2-2 รายชื่อผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว ประจำปี 2556

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ตำแหน่ง	ผู้นำชุมชน
1	เชียงแหว	กำนัน	นายสนธยา อุดชาชน
2	เชียงแหว	ผู้ใหญ่บ้าน	นายไพรี สมจิตร
3	หมากบัว	ผู้ใหญ่บ้าน	นายฉันทะ ธรรมเจริญ
4	นกะบะ	ผู้ใหญ่บ้าน	นายบุญลือ วังภูมิใหญ่
5	เดียม	ผู้ใหญ่บ้าน	นายประมวล จันทรเสนา
6	สวนมอญ	ผู้ใหญ่บ้าน	นายประเสริฐ กองหล้า
7	เชียงแหว	ผู้ใหญ่บ้าน	นายอิทธิพล โพธิ์สุวรรณพร
8	เลา	ผู้ใหญ่บ้าน	นายสวาท ภัคดีพันดอน
9	เชียบ	ผู้ใหญ่บ้าน	นายสุพจน์ ทองไชย
10	เดียม	ผู้ใหญ่บ้าน	นายบัวเงิน ศรีพวง
11	เชียงแหว	ผู้ใหญ่บ้าน	นายถนอม สารีพันดอน
12	เชียงแหว	ผู้ใหญ่บ้าน	นางนิตยา ชานนตรี
13	สวนมอญ	ผู้ใหญ่บ้าน	นายเกียรติพงษ์ ศรีวงศ์ราช

2.8.2 ประชากร

เทศบาลตำบลเชียงแหวมมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,884 ประชากรทั้งสิ้น 9,047 คน แยกเป็นชาย 4,474 คน หญิง 4,573 คน ณ เดือน กรกฎาคม 2554 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2-3 จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้วประจำปี 2556

หมู่ที่	บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
1	เชียงแห้ว	119	242	270	512
2	เชียงแห้ว	146	371	354	725
3	หมากบัว	133	295	313	608
4	นกชะบา	88	183	195	378
5	เดียม	120	240	254	494
6	สวนมอญ	174	380	379	759
7	เชียงแห้ว	230	578	589	1,167
8	เลา	58	131	144	275
9	เซียบ	227	578	590	1,168
10	เดียม	157	413	407	820
11	เชียงแห้ว	160	420	427	847
12	เชียงแห้ว	165	410	414	824
13	สวนมอญ	107	233	237	470
รวม		1,884	4,474	4,573	9,047

2.8.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) อาชีพประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรมโดยมีการทำนาเป็นหลัก รองลงมาได้แก่ทำการเกษตรอย่างอื่นนอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกไม้ผลไม่ยืนต้นเช่นมะม่วง มะพร้าวพืชผักสวนครัวได้แก่กระหล่ำปลีถั่วฝักยาวและหอมแต่มีการเพาะปลูกไม่มากนักด้านการเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ในปริมาณไม่มากนักเลี้ยงไว้สำหรับใช้งานไว้บริโภคเองและจำหน่ายในบางส่วนได้แก่โคกระบือสุกรเปิดและไก่

2) หน่วยธุรกิจเขตเทศบาล

ธนาคาร	-	แห่ง
โรงแรม	-	แห่ง
ปั้มน้ำมันและก๊าซ	15	แห่ง

2.8.4 สภาพสังคม

1) ด้านการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา	6	แห่ง		
โรงเรียนมัธยมศึกษา	-	แห่ง		
โรงเรียนอาชีวศึกษา	-	แห่ง		
โรงเรียน/สถาบันชั้นสูง	-	แห่ง		
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน	1	แห่ง		

2) ด้านสถาบันและองค์การทางศาสนา

วัด/สำนักสงฆ์	15	แห่ง		
มัสยิด	-	แห่ง		
โบสถ์	1	แห่ง		

3) ด้านการสาธารณสุข

โรงพยาบาลของรัฐขนาด	-	เตียง	-	แห่ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล/หมู่บ้าน			1	แห่ง
สถานพยาบาลเอกชน			-	แห่ง
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน			-	แห่ง
อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ			100 %	

4) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สถานีตำรวจ(ตำรวจชุมชน)	1	แห่ง		
สถานีดับเพลิง	1	แห่ง		

2.8.5 การบริการพื้นฐาน

1) ด้านการคมนาคม

ถนนติดต่อกับอำเภอ	2	สาย		
ถนนลาดยาง	1	สาย		
ถนนลูกรัง	1	สาย		
ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน	7	สาย		
ถนนลาดยาง	1	สาย		
ถนนลูกรัง	6	สาย		

2) ด้านการโทรคมนาคม		
ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	1	แห่ง
สถานีโทรคมนาคมอื่นๆ	-	แห่ง
3) ด้านการไฟฟ้า		
จำนวนหมู่บ้านที่ไฟฟ้าเข้าถึง	13	หมู่บ้าน
4) ด้านแหล่งน้ำธรรมชาติ		
ลำน้ำ, ลำห้วย	10	สาย
บึง, หนองและอื่นๆ	29	แห่ง
5) ด้านแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น		
ฝาย	8	แห่ง
บ่อน้ำตื้น	122	แห่ง
บ่อโยก	4	แห่ง
ประปา	9	แห่ง

2.8.6 ข้อมูลอื่นๆ

1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติที่มีในเขตเทศบาลส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ในพื้นที่สาธารณประโยชน์

2) มวลชนจัดตั้ง				
ลูกเสือชาวบ้าน	2	รุ่น	300	คน
ไทยอาสาป้องกันชาติ	-	รุ่น	-	คน
กองทุนปราบปรามสารระเหย	1	แห่ง	(หมู่ที่ 6)	
สมาชิกอาสาชนยาเสพติด	180	คน		
แกนนำป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	120	คน		
3) ระดับการศึกษาของบุคลากรใน เทศบาล				
ประถมศึกษา	-	คน		
มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา	27	คน		
ปริญญาตรี	15	คน		
สูงกว่าปริญญาตรี	9	คน		

4) รายได้ของเทศบาล

ประจำปีงบประมาณ 2556 จำนวน 31,201,943 บาท แยกเป็น
เงินที่จัดเก็บเองและรายได้ที่ส่วนราชการอื่นจัดให้ 15,607,125.- บาท
เงินอุดหนุนภาครัฐบาล 15,594,818.- บาท

5) ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่ที่ลักษณะภูมิประเทศของเทศบาลตำบลเชียงแห้ว มีสภาพพื้นที่ด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมถึง มีแม่สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายมีพื้นที่ทั้งหมด 82.75 ตารางกิโลเมตรประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาข้าว เลี้ยงไก่ ทำสวนทำไร่ ฯลฯ ทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่ของเทศบาลตำบลเชียงแห้วมีหนองหานกุมภวาปี เป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ตำบลเชียงแห้วพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีแหล่งโบราณสถานที่สำคัญที่ประชาชนเคารพบูชาคือพระธาตุบ้านเคี่ยม และมีแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหนองหานเชียงแห้วซึ่งเป็นแหล่งที่มีปลาชุกชุม

6) ข้อจำกัดการพัฒนาสภาพความแห้งแล้งฝนไม่อำนวยและแหล่งเก็บกักน้ำพวกหนองน้ำสระน้ำตื้นเขินไม่มีคลองระบายน้ำเข้าไปในพื้นที่การเกษตรทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรได้ในฤดูแล้งประชากรส่วนใหญ่อพยพเคลื่อนย้ายประชากรวัยแรงงานไปทำงานต่างถิ่นเฉลี่ยปีละ 160 คนซึ่งส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำขาดประสบการณ์ความชำนาญในสาขาอาชีพที่ทำให้ได้รับค่าจ้างต่ำหรือถูกหลอกไปในทางที่เสียหายเกิดปัญหาแก่สังคมอยู่เป็นประจำที่มาเทศบาลตำบลเชียงแห้ว (2557: online)

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

สมรักษ์ กิ่งรุ่งเพชร (2541: 55-62) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชาวสมุทรสงครามในการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง พบว่า การมีส่วนร่วมของชาวสมุทรสงครามอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า รายได้และการติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวสมุทรสงครามในการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

มณัฐา ศรีหินกอง (2543:117) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางน้ำ กรณีศึกษา เทศบาลตำบลแก่งคอย จังหวัดสระบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางน้ำอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันตามตัวแปร ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

วิวรรณขันธ โภคัย (2544:100,118) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำเจ้าพระยาอยู่ในระดับปานกลางและพบว่าปัจจัยอาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

วรัตน์ ญาณทัศนกิจ (2545:61) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำ กรณีศึกษาแม่น้ำท่าจีน ในเขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า อายุ การเป็นสมาชิกชมรมเรารักษ์แม่น้ำท่าจีนนครปฐมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

กิมนต์ พงศาสนองกุล (2547:61-67) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำในองค์การบริหารส่วนตำบลศาลา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมคือ เพศ ความรู้ รายได้ ตำแหน่งทางสังคมและการรับรองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

วีระศักดิ์ อุปัทม์ภัก (2547:66-67) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของประชาชนคลองสอง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของประชาชนชุมชนริมคลองสอง อยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ไพสุข สุขศรีเพ็ง (2551:95-98) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง กรณีศึกษาภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ปัจจัย เพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และการดำรงตำแหน่งในชุมชน

มะลิวัลย์ กาพย์เกิด (2554: 118-127) ศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลาดน้ำคลองสระบัว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมคือ สถานภาพในครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวนในระดับปานกลาง

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร

ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ

วัลย์ภรณ์ ดาวสุวรรณ (2533:63) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.001

ไพสุข สุขศรีเพ็ง (2551:98) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง กรณีศึกษาภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ทัศนีย์ ปัทมสนธิ์ (2552:55) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการร่วมตัดสินใจในโครงการชุมชนเข้มแข็งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า เพศ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า เพศ มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

อายุ

วรัตน์ ญาณทัศนกิจ (2545:66) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำ กรณีศึกษาแม่น้ำท่าจีน ในเขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าอายุ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สุรศักดิ์ วรรณบุญญา (2547:88) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เอนก แสนวงษ์ (2550:87) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า อายุ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า อายุ มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ระดับการศึกษา

สุรศักดิ์ วรรณบุญญา (2547:88) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ชนิกา จึงวิสิฐธน (2550:112) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ระดับการศึกษามีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

อาชีพ

ชนิกา จึงวิสิฐธน (2550:112) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เอนก แสนวนงษ์ (2550:87) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า อาชีพมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

สุวรรณ ถึกกวย (2541: 124) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย กรณีศึกษาโครงการบำบัดน้ำเสียนานา กรุงเทพมหานคร พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

กนกชียางคบุตร (2547:96) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

รายได้ของครัวเรือน

กนกชียางคบุตร (2547:96) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ธนิกา จึงวิสิฐธน (2550:112) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า รายได้ของครัวเรือนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า รายได้ของครัวเรือนมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ธนิกา จึงวิสิฐธน (2550:112) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เอนก แสนวงษ์ (2550:87) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ไพสุข สุขศรีเพ็ง (2551:98) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง กรณีศึกษาภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ระยะทางจากที่อยู่อาศัยถึงจุดหมายปลายทาง

วุฒิไกร คล่องใจภักดี (2528: 135) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้แก๊ส LPG เป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์นั่งส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มผู้ใช้แก๊ส LPG เป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์นั่งส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มผู้ใช้แก๊ส LPG กับกลุ่มที่ใช้น้ำมันเบนซินเป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์ พบว่าระยะทางขับรถโดยเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีผลก่อให้เกิดการตัดสินใจใช้แก๊ส LPG เป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า ระยะทางเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ระยะทางจากที่อยู่อาศัยไป

ยังทะเลบัวแดงมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

สถานภาพในชุมชน

วรัตน์ ญาณทัศนกิจ (2545:69) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำ กรณีศึกษาแม่น้ำท่าจีน ในเขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าการเป็นสมาชิกชมรมเรารักษ์แม่น้ำท่าจีน มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สุรศักดิ์ วรรณบุญญา (2547:88) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ไพสุข สุขศรีเพ็ง (2551:98) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง กรณีศึกษาภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่า สถานภาพทางสังคมมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า สถานภาพทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า สถานภาพทางสังคมมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน

นงเยาว์ หลีพันธุ์ (2537:182) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในจังหวัดจันทบุรี การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.001

ชนิกา จึงวิสิฐชน (2550:112) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า สถานภาพทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

การใช้ประโยชน์แหล่งน้ำสาธารณะ

พนิดา วิมานรัตน์ (2543:78) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณี บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การใช้ประโยชน์จากบึงบอระเพ็ดมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงบอระเพ็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.001

ชนิกา จึงวิสิฐชน (2550:112) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำท่ามีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำสาธารณะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดงมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กนกชียงกบุตร (2547:96) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ชนิกา จึงวิสิฐชน (2550:112) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการ

ท้องที่เขียงอนุรักษ์มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท้องที่เขียงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ความรู้เกี่ยวกับการท้องที่เขียงอนุรักษ์

กนกชียงบุตร (2547:96) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อารีรัตน์ ริวทอง (2551:71-72) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท้องที่เขียงนิเวศบริเวณตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท้องที่เขียงนิเวศมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท้องที่เขียงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความสำคัญ 0.01

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท้องที่เขียงอนุรักษ์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ความรู้เกี่ยวกับการท้องที่เขียงอนุรักษ์มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท้องที่เขียงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะ

วารุณี วัชรเสวี (2544:86) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อโครงการเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเมืองน่าอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

กุลวดี สุขหกล้า (2550:81) ศึกษาเรื่อง ความตระหนักต่อปัญหาเรื่องน้ำ ค่านิยมการอนุรักษ์น้ำ และพฤติกรรมการใช้น้ำของชุมชนริมแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี พบว่า ความตระหนักมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้น้ำของชุมชนริมแม่น้ำแม่กลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า

ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ดังนั้นจากการศึกษาผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพจำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ปัจจัยสนับสนุน ที่แตกต่างกัน ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถาม โดยได้กำหนดแนวทางการศึกษา การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยมีหน่วยนับเป็นครัวเรือน ครัวเรือนๆละ 1 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,884 ครัวเรือน ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป และอาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ปี ขึ้นไป โดยจะทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน หากหัวหน้าครัวเรือนไม่อยู่ก็จะสัมภาษณ์ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจรองจากหัวหน้าครัวเรือนถัดลงมา

3.1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สูตรการคำนวณจำนวนตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538:284) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

N = จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา

e = ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือค่าสัมประสิทธิ์ความคลาดเคลื่อน 0.05

ซึ่งเมื่อแทนค่าสูตรจำนวนตัวอย่าง ในสูตรของ Taro Yamane ดังกล่าวแล้วจะได้ จำนวนตัวอย่างคือ

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,884}{1 + 1,884(0.05)^2} \\ &= 329.9 \text{ หรือ } 330 \text{ ตัวอย่าง} \end{aligned}$$

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตร จำนวน 330 ตัวอย่าง เป็นอย่างน้อย

3.2 การสุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยจะใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) (ประกายรัตน์ สุวรรณ, 2548:63-65) โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้ ซึ่งจะแบ่งการสุ่ม ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มเป้าหมายในระดับตำบลโดยเก็บในพื้นที่ทุกหมู่บ้านในเขต เทศบาลตำบลเชียงแหวง รายชื่อปรากฏ ดังตารางที่ 3-1

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดตัวอย่างที่จะเก็บ โดยคิดสัดส่วน (Proportion) ครัวเรือนแต่ละ หมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวงดังตารางที่ 3-1

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการเก็บรวบรวมโดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Random Sampling) ในแต่ละหมู่บ้านอย่างปราศจากอคติ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในพื้นที่ได้จำนวนตัวอย่างที่เก็บจริง ดัง ตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 จำนวนประชากร ครั้วเรือน และจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

บ้าน	หมู่ที่	จำนวน ครั้วเรือน*	จำนวน ประชากร*	จำนวนตัวอย่าง ที่กำหนดไว้	จำนวนตัวอย่าง ที่เก็บจริง
เชียงแหว	1	119	512	21	21
เชียงแหว	2	146	725	26	26
หมากบัว	3	133	608	23	23
นกขะบา	4	88	378	15	15
เดียม	5	120	494	21	25
สวนมอญ	6	174	759	30	30
เชียงแหว	7	230	1,167	40	42
เลา	8	58	275	10	10
เซียบ	9	227	1,168	40	40
เดียมพัฒนา	10	157	820	28	32
เชียงแหว	11	160	847	28	28
เชียงแหว	12	165	842	29	29
สวนมอญ	13	107	470	19	19
รวม		1,884	9,047	330	340

*ที่มา: กรกฎาคม 2554, เทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งได้สร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจะมีลักษณะของคำถามและข้อความทั้งแบบปลายปิด (Close-ended Questions) และแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ โดยมีโครงสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปที่เป็นลักษณะทางประชากร คือ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครั้วเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปถึงทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน และการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง ลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Questions) และแบบปลายเปิด (Open-ended Questions)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับแหล่งที่มาและความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสาร ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended Questions) ซึ่งมี 5 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ความถี่	คะแนน
ประจำ (ทุกสัปดาห์)	4 คะแนน
บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/เดือน)	3 คะแนน
บ่อย (เดือนละครั้ง)	2 คะแนน
นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	1 คะแนน
ไม่เคย (ไม่เคยเลยในตลอดปี)	0 คะแนน

การแปลผลระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ใช้เกณฑ์การแบ่งแบบอิงเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (อ้างถึงใน พรรณศิริ ยุติศรี ,2546:57) โดยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับคือ

คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม	หมายถึง ระดับต่ำ
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-75 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 76 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับสูง

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) ซึ่งมี 2 ตัวเลือก คือ ใช่และไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำตอบถูก	ให้คะแนน	1	คะแนน
คำตอบผิด	ให้คะแนน	0	คะแนน

การแปลผลระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใช้เกณฑ์การแบ่งแบบอิงเกณฑ์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (อ้างถึงใน พรรณศิริ ยุติศรี,2548:57) โดยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับคือ

คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับต่ำ
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-75 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 76 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับสูง

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำ สาธารณะทะเลบัวแดงเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Questions) ซึ่งมี 3 ตัวเลือก คือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

		ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
มาก	คะแนน	2 คะแนน	0 คะแนน
ปานกลาง	คะแนน	1 คะแนน	1 คะแนน
น้อย	คะแนน	0 คะแนน	2 คะแนน

การแปลผลระดับความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงใช้ เกณฑ์การแบ่งแบบอิงเกณฑ์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (อ้างถึงใน พรรณศิริ ยุติศรี ,2546:57) โดยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับคือ

คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับน้อย
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-75 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 76 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับมาก

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเล บัวแดง ซึ่งประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนที่ศึกษา 4 ขั้นตอน และเป็นคำถามแบบปลาย ปิด (Close-ended Questions) ซึ่งมี 3 ตัวเลือก คือ ทุกครั้ง บางครั้ง และไม่เคย โดยมีเกณฑ์การให้ คะแนน ดังนี้

ทุกครั้ง (ทุกครั้งที่ร่วมกิจกรรม) คะแนน	2 คะแนน
บางครั้ง (ร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง) คะแนน	1 คะแนน
ไม่เคย (ไม่เคยร่วมกิจกรรมเลย) คะแนน	0 คะแนน

การแปลผลระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใช้เกณฑ์การแบ่งแบบอิง เกณฑ์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (อ้างถึงใน พรรณศิริ ยุติศรี,2546:57) โดยแบ่งคะแนน ออกเป็น 3 ระดับคือ

คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับต่ำ
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-75 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 76 ของคะแนนเต็ม	หมายถึงระดับสูง

ส่วนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและความต้องการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions)

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในการศึกษา มีรายละเอียดและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดเนื้อหาและรูปแบบของคำถามในแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษาวิจัย มีรายละเอียดที่ผู้ตอบสอบถามที่ทุกคนสามารถเข้าใจและตอบให้ข้อเท็จจริงได้

3. สร้างแบบสอบถามตามรูปแบบและอยู่ในขอบเขตเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วปรึกษากับคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยเป็นอาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อมที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยมาแล้วหลายโครงการ เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้อง ความเที่ยงตรง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา และเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เป็นแบบวัดที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5. นำเสนอคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รหัสโครงการ MU-SSIRB 2013/315.1511 อนุมัติเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2556

6. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับประชาชนที่หมู่ที่ 3 บ้านท่าวัดเหนือ ตำบลเหล่าปอแดง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 32 คน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นบึงขนาดใหญ่ เช่นเดียวกันได้แก่ บึงหนองหาร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

3.5 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

3.5.1 การหาค่าประสิทธิภาพของแบบสอบถามวัดความรู้

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร Kuder Richardson Formula 20 (Popham, 1981: 143) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าความเชื่อมั่น} \quad r_{tt} &= k/k-1 \{S_t^2 - \sum pq / S_t^2\} \\ \text{เมื่อ} \quad r_{tt} &= \text{ค่าความเชื่อมั่น} \\ k &= \text{จำนวนคำถามทั้งหมด} \\ S_t^2 &= \text{ค่าแปรปรวนของคะแนนรวม} \\ p &= \text{สัดส่วนของผู้ตอบถูก} \\ q &= \text{สัดส่วนของผู้ตอบผิด หรือ } 1-p \end{aligned}$$

ข้อคำถามของแบบสอบถามวัดความรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้ ควรมีค่าเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

จากการใช้แบบทดสอบเครื่องมือแบบสอบถามวัดความรู้ที่สร้างขึ้นด้วยวิธีดังกล่าวข้างต้น พบว่า แบบสอบถามวัดความรู้มีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 ซึ่งถือว่าค่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้

3.5.2 การหาประสิทธิภาพของแบบสอบถามการวัดความตระหนักและการมีส่วนร่วม

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Co-efficient Alpha) ของ Cronbach (Popham, 1981: 145) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าความเชื่อมั่น} \quad \alpha &= n/n-1 \{1 - \sum S_i^2 / S_t^2\} \\ \text{เมื่อ} \quad \alpha &= \text{ค่าความเชื่อมั่น} \\ n &= \text{จำนวนคำถามทั้งหมด} \\ S_i^2 &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ} \\ S_t^2 &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ} \end{aligned}$$

ข้อคำถามของแบบสอบถามวัดความตระหนักที่อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้ ควรมีค่าเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

จากการทดสอบเครื่องมือแบบสอบถามวัดความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะ และแบบสอบถามวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่สร้าง

ด้วยวิธีการดังกล่าวข้างต้น พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความตระหนักมีค่าเท่ากับ 0.87 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามวัดการมีส่วนร่วมมีค่าเท่ากับ 0.81 ซึ่งถือว่ามีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานไปยังผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านเพื่อชี้แจงเหตุผลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และขออนุญาตสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน ระหว่างวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2556-วันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2557 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้หน่วยครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว จำนวน 330 ตัวอย่าง เป็นหน่วยในการศึกษา

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดหลังจากที่ได้แบบสอบถามจากภาคสนาม จากนั้นก็นำข้อมูลมาลงรหัสตามคู่มือลงรหัสที่สร้างขึ้นมา ข้อมูลที่ลงรหัสเรียบร้อยแล้วได้นำไปบันทึกลงในแผ่นบันทึกข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีการทางสถิติเพื่อการพรรณนา โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม สำหรับตัวแปรอิสระที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย ใช้สถิติ T-test (T-test for statistical analysis) ส่วนตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มย่อยขึ้นไป ใช้สถิติผันแปรทางเดียว (One-way Analysis of Variance : One way ANONA)
3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่จากความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยสนับสนุนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้วิธีของ Scheffe

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 340 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม อธิบายลักษณะ โดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน และการใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ใช้สถิติพรรณนาประกอบตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 ปัจจัยสนับสนุน อธิบายลักษณะเชิงจิตวิทยา อันได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง ใช้สถิติพรรณนาประกอบตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ใช้สถิติพรรณนาประกอบตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยสนับสนุน กับตัวแปรตามการมีส่วนร่วม สำหรับตัวแปรอิสระที่มีการแบ่งเป็น 2 กลุ่ม จะใช้สถิติทางทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (T-test) ในการวิเคราะห์ ส่วนตัวแปรอิสระที่มีการแบ่งมากกว่า 2 กลุ่ม จะใช้สถิติการวิเคราะห์ผันแปรทางเดียว (One-Way ANOVA)

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของกลุ่มตัวอย่าง 340 คน

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 76.8 และเป็นเพศชายร้อยละ 23.2

อายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปร้อยละ 34.1 รองลงมา มีอายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 24.4 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 19.7 มีอายุระหว่าง 20-29 ปี ร้อยละ 12.7 และมีอายุระหว่าง 30-39 ปี ร้อยละ 9.1 โดยอายุเฉลี่ย 50 ปี อายุสูงสุด 87 ปี และต่ำสุด 20 ปี

ระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 67.0 รองลงมา จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช. ร้อยละ 16.2 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 7.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5.9 จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.2 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือปวส. ร้อยละ 0.9 และไม่ได้เรียน ร้อยละ 1.8

อาชีพพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรม (ทำนา) ร้อยละ 70.0 รองลงมา มีอาชีพจากการรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 10.0 มีอาชีพจากการค้าขาย ร้อยละ 7.1 ในสัดส่วนที่เท่ากัน มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และเป็นผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพใดๆ (แม่บ้าน ว่างาน นักศึกษา) ร้อยละ 3.8 มีอาชีพจากการประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 3.2 มีอาชีพจากการทำประมง ร้อยละ 1.2 และเป็นพนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง ร้อยละ 0.9

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน ร้อยละ 44.1 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกระหว่าง 5-6 คน ร้อยละ 32.3 มีจำนวนสมาชิก 7 คน ขึ้นไป ร้อยละ 16.5 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 1-2 คน ร้อยละ 7.1 โดยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีจำนวนเฉลี่ย 4 คน จำนวนสมาชิกสูงสุด 15 คน และต่ำสุด 1 คน

รายได้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 4,001-6,000 บาท ร้อยละ 39.7 รองลงมา มีรายได้ไม่น้อยกว่า 2,000 บาท ร้อยละ 15.0 ในสัดส่วนที่เท่ากัน มีรายได้ระหว่าง 8,001-10,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 14.1 มีรายได้ระหว่าง 2,001-4,000 บาท ร้อย

ละ 12.4 และมีรายได้ระหว่าง 6,001-8,000 บาท ร้อยละ 4.7 โดยรายได้เฉลี่ย 7,528 บาท รายได้สูงสุด 40,000 บาท และต่ำสุด 500 บาท

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 26.2 รองลงมาอาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 41-50 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 19.1 อาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 18.5 อยู่ในพื้นที่ระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 10.0 อยู่ในพื้นที่ระหว่าง 11-20 ปี ร้อยละ 9.4 และไม่เกิน 10 ปี ร้อยละ 4.4 โดยกลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ชุมชนเฉลี่ย 46 ปี มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนสูงสุด 87 ปี และต่ำสุด 1 ปี

ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดงมีระยะทาง 2 กิโลเมตร ร้อยละ 39.1 รองลงมา มีระยะทางไม่เกิน 1 กิโลเมตร ร้อยละ 29.1 ในสัดส่วนที่เท่ากันมีระยะทาง 3 กิโลเมตร และมากกว่า 4 กิโลเมตร ขึ้นไป ร้อยละ 15.9 โดยกลุ่มตัวอย่างมีระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดงเฉลี่ย 2 กิโลเมตร มีระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดงสูงสุด 6 กิโลเมตร และต่ำสุด 1 กิโลเมตร

สถานภาพในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งในชุมชน ร้อยละ 84.7 และที่มีตำแหน่งในชุมชน ร้อยละ 15.3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งในชุมชนส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 32.7 รองลงมาดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 17.3 กลุ่มตัวอย่างดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ร้อยละ 11.5 ในสัดส่วนที่เท่ากันที่ดำรงตำแหน่งเป็นประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 9.6 กลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 5.8 ในสัดส่วนที่เท่ากันดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสตรีอาสา และสมาชิกกลุ่มประมงชาวเรือ ร้อยละ 3.9 และในสัดส่วนที่เท่ากันที่ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์และเป็นกรรมการวัด ร้อยละ 1.9

การร่วมกิจกรรมในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ร้อยละ 75.0 และที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ร้อยละ 25.0 โดยกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม 1 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 59.2 รองลงมาเข้าร่วม 2 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 22.3 เข้าร่วม 3 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 12.2 เข้าร่วม 5 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 3.9 และ 4 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 2.4

การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ร้อยละ 78.5 และไม่ได้ใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ร้อยละ 21.5 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดงส่วนใหญ่ใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 70.0 รองลงมาใช้น้ำในทะเลบัวแดงเพื่อการอุปโภคหรือบริโภค ร้อยละ 37.8 ใช้ทำประมง ร้อยละ 23.9 ใช้ในการรับจ้างทั่วไป (ขับเรื่อนำเที่ยว) ร้อยละ 13.4 ใช้ในการเพาะปลูก (ข้าว,ผัก) ร้อยละ 10.8 ใช้ในการแข่งขันกีฬา ร้อยละ 9.7 ใช้ในการค้าขาย ร้อยละ 7.4 ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 3.7 ในสัดส่วนที่เท่ากันใช้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นแหล่งวัสดุท่อเสื่อกก ร้อยละ 0.7 ผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	79	23.2
หญิง	261	76.8
อายุ		
20-29 ปี	43	12.7
30-39 ปี	31	9.1
40-49ปี	67	19.7
50-59 ปี	83	24.4
60 ปี ขึ้นไป	116	34.1
Mean = 50.8, S.D. = 15.4, Min. =20, Max. =87		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	6	1.8
ประถมศึกษา	228	67.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	24	7.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	55	16.2
อนุปริญญา/ปวส.	3	0.9
ปริญญาตรี	20	5.9
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.2

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม
(ต่อ)

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	13	3.8
พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง	3	0.9
ค้าขาย	24	7.1
รับจ้างทั่วไป	34	10.0
ประมง	4	1.2
เกษตรกรรม (ทำนา)	238	70.0
ธุรกิจส่วนตัว	11	3.2
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	13	3.8
จำนวนสมาชิก		
1- 2 คน	24	7.1
3-4 คน	150	44.1
5-6คน	110	32.3
7 คน ขึ้นไป	56	16.5
Mean = 4.8, S.D. = 2.0, Min. =1, Max. =15		
รายได้/เดือน		
น้อยกว่า 2,000 บาท	51	15.0
2,001-4,000 บาท	42	12.4
4,001-6,000 บาท	135	39.7
6,001-8,000 บาท	16	4.7
8,001-10,000 บาท	48	14.1
มากกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป	48	14.1
Mean = 7,525.8, S.D. = 7.0, Min. = 500, Max. = 40,000		

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคม
(ต่อ)

(จำนวน 340 ครั้วเรือน)		
ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
ไม่เกิน 10 ปี	15	4.4
11-20 ปี	32	9.4
21-30 ปี	34	10.0
31-40 ปี	42	12.4
41-50 ปี	65	19.1
51-60 ปี	63	18.5
มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	89	26.2
Mean = 46.3, S.D. = 18.9, Min. = 1, Max. = 87		
ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง		
ไม่เกิน 1 กิโลเมตร	99	29.1
2 กิโลเมตร	133	39.1
3 กิโลเมตร	54	15.9
4 กิโลเมตร ขึ้นไป	54	15.9
Mean = 2.2, S.D. = 1.1, Min. = 1, Max. = 6		
สถานภาพในชุมชน		
ไม่มี	288	84.7
มี	52	15.3
ตำแหน่งในชุมชน		(จำนวนทั้งหมด 52)
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	3	5.8
กรรมการหมู่บ้าน	17	32.7
กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	9	17.3
กรรมการวัด	1	1.9
ประธาน อสม.	5	9.6
สมาชิก อสม.	5	9.6

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคม
(ต่อ)

(จำนวน 340ครัวเรือน)		
ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิก อปพร.	6	11.5
สมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์	1	1.9
สมาชิกชมรมสตรีอาสา	2	3.9
สมาชิกกลุ่มทอเสื่อ	1	1.9
สมาชิกกลุ่มประมงชาวเรือ	2	3.9
การร่วมกิจกรรมในชุมชน		
ไม่เข้าร่วม	85	25.0
เข้าร่วม	255	75.0
จำนวนครั้งเข้าร่วม/เดือน		(จำนวนทั้งหมด 255)
1 ครั้ง/เดือน	151	59.2
2 ครั้ง/เดือน	57	22.3
3 ครั้ง/เดือน	31	12.2
4 ครั้ง/เดือน	6	2.4
5 ครั้ง/เดือน	10	3.9
การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง		
ไม่ใช้	73	21.5
ใช้	267	78.5
ใช้ประโยชน์เพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		(จำนวนทั้งหมด 267)
บริโภค/อุปโภค	101	37.8
รับจ้างทั่วไป (ขับเรื่อนำเที่ยว)	36	13.4
พักผ่อนหย่อนใจ	187	70.0
แข่งกีฬา	26	9.7
ประมง	64	23.9
เลี้ยงสัตว์	10	3.7
เพาะปลูก (ข้าว,ผัก)	29	10.8

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ)

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	20	7.4
แหล่งเรียนรู้	2	0.7
แหล่งวัสดุท่อเสื่อกก	2	0.7

4.2 ปัจจัยสนับสนุน

จากการศึกษาปัจจัยกระตุ้นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 ครัวเรือน ผลการศึกษามีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.2.1 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากการศึกษา พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 80.0 และไม่เคย ร้อยละ 20.0 ผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(จำนวน340ครัวเรือน)

ปัจจัยสนับสนุน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร		
ไม่เคย	68	20.0
เคย	272	80.0

จากการศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยจำแนกแหล่งข่าวสารได้ดังต่อไปนี้

เจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 45.5 รองลงมาได้รับบ่อย ร้อยละ 21.0 ได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 19.9 ได้รับบ่อยมาก ร้อยละ 11.4 และเป็นประจำ ร้อยละ 2.2

ผู้นำชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากผู้นำชุมชนในระดับบ่อย ร้อยละ 40.5 รองลงมาได้รับบ่อยมาก ร้อยละ 30.9 ได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 12.1 ไม่ได้รับ ร้อยละ 8.8 และเป็นประจำ ร้อยละ 7.7

ญาติหรือเพื่อนบ้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากญาติหรือเพื่อนบ้าน ร้อยละ 44.5 รองลงมาได้รับบ่อย ร้อยละ 28.3 ได้รับบ่อยมาก ร้อยละ 11.8 ได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 11.0 และเป็นประจำ ร้อยละ 4.4

วิทยุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากวิทยุ ร้อยละ 50.7 รองลงมาได้รับบ่อย ร้อยละ 27.6 ได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 12.5 ได้รับบ่อยมาก ร้อยละ 8.1 และเป็นประจำ ร้อยละ 1.1

โทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากโทรทัศน์ ร้อยละ 54.4 รองลงมาได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 19.5 ได้รับบ่อย ร้อยละ 18.4 ได้รับบ่อยมาก ร้อยละ 5.5 และเป็นประจำ ร้อยละ 2.2

หนังสือพิมพ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 75.3 รองลงมาได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 11.8 ได้รับบ่อย ร้อยละ 10.7 และได้รับบ่อยมาก ร้อยละ 2.2

วารสาร/นิตยสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากวารสารหรือนิตยสาร ร้อยละ 68.8 รองลงมาได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 18.0 มาได้รับบ่อย ร้อยละ 10.3 และได้รับบ่อยมาก ร้อยละ 2.9

แผ่นพับ/โปสเตอร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากแผ่นพับหรือโปสเตอร์ ร้อยละ 58.5 รองลงมาได้รับบ่อย ร้อยละ 18.0 ได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 12.9 ได้รับบ่อยมาก ร้อยละ 7.7 และเป็นประจำ ร้อยละ 2.9

อินเทอร์เน็ต พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 66.6 รองลงมาได้รับบ่อย ร้อยละ 13.2 ได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 11.4 ได้รับบ่อยมาก ร้อยละ 7.7 และเป็นประจำ ร้อยละ 1.1

อื่นๆ (กลุ่มอนุรักษ์,ร่วมประชุม) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากสื่ออื่นๆ (กลุ่มอนุรักษ์,ร่วมประชุม) ร้อยละ 97.0 รองลงมาได้รับบ่อย ร้อยละ 2.6และได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 2.4ดังผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุนแหล่งข้อมูลข่าวสารและความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(จำนวน 272ครัวเรือน)

แหล่งข้อมูลข่าวสาร/ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ		
ประจำ (ทุกสัปดาห์)	6	2.2
บ่อยมาก (2-3ครั้ง/เดือน)	31	11.4
บ่อย(เดือนละครั้ง)	57	21.0
นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	54	19.9
ไม่เคย	124	45.5
ผู้นำชุมชน		
ประจำ(ทุกสัปดาห์)	21	7.7
บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/เดือน)	84	30.9
บ่อย(เดือนละครั้ง)	110	40.5
นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	33	12.1
ไม่เคย	24	8.8

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน แหล่งข้อมูลข่าวสาร และความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์(ต่อ)

(จำนวน272ครัวเรือน)

แหล่งข้อมูลข่าวสาร/ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
ญาติหรือเพื่อนบ้าน		
ประจำ (ทุกสัปดาห์)	12	4.4
บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/สัปดาห์)	32	11.8
บ่อย (เดือนละครั้ง)	77	28.3
นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	30	11.0
ไม่เคย	121	44.5
วิทยุ		
ประจำ (ทุกสัปดาห์)	3	1.1
บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/สัปดาห์)	22	8.1
บ่อย(เดือนละครั้ง)	75	27.6
นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	34	12.5
ไม่เคย	138	50.7
โทรทัศน์		
ประจำ (ทุกสัปดาห์)	6	2.2
บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/สัปดาห์)	15	5.5
บ่อย(เดือนละครั้ง)	50	18.4
นานๆ ครั้ง(1-2 ครั้ง/ปี)	53	19.5
ไม่เคย	148	54.4
หนังสือพิมพ์		
บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/สัปดาห์)	6	2.2
บ่อย (เดือนละครั้ง)	29	10.7
นานๆ ครั้ง (1-2ครั้ง/ปี)	32	11.8
ไม่เคย	205	75.3

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยสนับสนุน แหล่งข้อมูลข่าวสาร และความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์(ต่อ)

(จำนวน272ครัวเรือน)

แหล่งข้อมูลข่าวสาร/ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
วารสาร/นิตยสาร		
บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/สัปดาห์)	8	2.9
บ่อย (เดือนละครั้ง)	28	10.3
นานๆ ครั้ง (1-2ครั้ง/ปี)	49	18.0
ไม่เคย	187	68.8
แผ่นพับ/โปสเตอร์		
ประจำ (ทุกสัปดาห์)	8	2.9
บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/สัปดาห์)	21	7.7
บ่อย(เดือนละครั้ง)	49	18.0
นานๆ ครั้ง(1-2ครั้ง/ปี)	35	12.9
ไม่เคย	159	58.5
อินเทอร์เน็ต		
ประจำ (ทุกสัปดาห์)	3	1.1
บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/สัปดาห์)	21	7.7
บ่อย (เดือนละครั้ง)	36	13.2
นานๆ ครั้ง(1-2ครั้ง/ปี)	31	11.4
ไม่เคย	181	66.6
อื่นๆ ระบุ (กลุ่มอนุรักษ์,ร่วมประชุม)		
บ่อย (เดือนละครั้ง)	7	2.6
นานๆ ครั้ง(1-2ครั้ง/ปี)	1	0.4
ไม่เคย	264	97.0

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับต่ำ ร้อยละ 99.2 และรับรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 0.8 ดังผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลำดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(จำนวน 272 ครัวเรือน)

ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่ำ (น้อยกว่า 24 คะแนน)	270	99.2
ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารปานกลาง (24-30 คะแนน)	2	0.8
ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสูง (15-24 คะแนน)	0	0.0

Mean = 8.6, S.D. = 6.1, Min. = 1, Max. = 24

4.2.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 ครัวเรือน จำนวน 24 ข้อ สามารถอธิบายเป็นรายข้อดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มุ่งเน้นการเข้าใจสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 96.5 ตอบผิด ร้อยละ 3.5

ข้อที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์ร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 98.8 ตอบผิด ร้อยละ 1.2

ข้อที่ 3 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกภาคส่วนมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศกลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 97.9 ตอบผิด ร้อยละ 2.1

ข้อที่ 4 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะการเดินทางเพื่อศึกษาธรรมชาติเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 49.1 ตอบผิด ร้อยละ 50.9

ข้อที่ 5 นักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนในชุมชน เป็นไกด์นำเที่ยวที่ดีที่สุดต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 91.8 ตอบผิด ร้อยละ 8.2

ข้อที่ 6 การมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 97.6 ตอบผิด ร้อยละ 2.4

ข้อที่ 7 หากนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวทะเลบัวแดงจำนวนมาก จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดการหมุนเวียนรายได้ เกิดการจ้างงาน มีรายได้เพิ่มมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 95.3 ตอบผิด ร้อยละ 4.7

ข้อที่ 8 การขับเรื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าชมทะเลบัวแดงสามารถขับเรือตามความต้องการของนักท่องเที่ยวไปยังจุดต่างๆ นอกเหนือเส้นทางที่กำหนดไว้ได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 42.6 ตอบผิด ร้อยละ 57.4

ข้อที่ 9 การมีถึงขยะจำนวนมาก ณ จุดต่างๆ รอบทะเลบัวแดง จะช่วยลดปริมาณขยะจากนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 10.6 ตอบผิด ร้อยละ 89.4

ข้อที่ 10 การให้เศษอาหารแก่ปลาหรือสัตว์น้ำของนักท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 38.5 ตอบผิด ร้อยละ 61.5

ข้อที่ 11 นักท่องเที่ยวสามารถนำสัตว์น้ำมาปล่อยได้เป็นการเพิ่มปริมาณของสัตว์น้ำ กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 10.9 ตอบผิด ร้อยละ 89.1

ข้อที่ 12 นักท่องเที่ยวที่ซื้อสินค้าที่ผลิตในชุมชนช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 89.4 ตอบผิด ร้อยละ 10.6

ข้อที่ 13 การซื้อสุรา บุหรี่ ในชุมชนมาดื่มหรือสูบเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 86.8 ตอบผิด ร้อยละ 13.2

ข้อที่ 14 นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเก็บดอกบัวแดงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 71.5 ตอบผิด ร้อยละ 28.5

ข้อที่ 15 นักท่องเที่ยวที่เข้าพักยังบ้านพักโฮมสเตย์ ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เฉพาะผู้ที่เข้าร่วมโครงการเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 15.6 ตอบผิด ร้อยละ 84.4

ข้อที่ 16 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 41.8 ตอบผิด ร้อยละ 58.2

ข้อที่ 17 การวางกฎระเบียบในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงอย่างเคร่งครัดทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวลดน้อยลง กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 36.8 ตอบผิด ร้อยละ 63.2

ข้อที่ 18 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักมากยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 93.2 ตอบผิด ร้อยละ 6.8

ข้อที่ 19 การนำเรือยนต์มาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน้อยกว่าเรือพาย กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 44.7 ตอบผิด ร้อยละ 55.3

ข้อที่ 20 ประชาชนไม่ควรเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย บริเวณทะเลบัวแดงเพราะจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของทะเลบัวแดง กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 44.4 ตอบผิด ร้อยละ 55.6

ข้อที่ 21 การจำกัดนักท่องเที่ยวเข้าชมทะเลบัวแดงช่วยให้ระบบนิเวศถูกทำลายน้อยลง กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 50.9 ตอบผิด ร้อยละ 34.7

ข้อที่ 22 นักท่องเที่ยวสามารถที่จะตกปลาหรือยิงนกได้ในทะเลบัวแดง กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 65.3 ตอบผิด ร้อยละ 34.7

ข้อที่ 23 นักท่องเที่ยว โรงเรียน วัด ชุมชน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ร่วมกันต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 92.9 ตอบผิด ร้อยละ 7.1

ข้อที่ 24 นักท่องเที่ยวที่เข้าพักยังบ้านพักโฮมสเตย์ ทำให้ความเป็นส่วนตัวของชาวบ้านลดน้อยลง กลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 50.0 ตอบผิด ร้อยละ 50.0 ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ลำดับ	ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวนร้อยละ
1.	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งเน้นการเข้าใจสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของพื้นที่	328	(96.5)	12(3.5)
2.	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์ร่วมกัน	336	(98.8)	4(1.2)
3.	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกภาคส่วนมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ	333	(97.9)	7(2.1)
4.	* การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะการเดินทางเพื่อศึกษาธรรมชาติเท่านั้น	167	(49.1)	173(50.9)
5.	นักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนในชุมชน เป็นไกด์นำเที่ยวที่ดีที่สุดต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	312	(91.8)	28 (8.2)
6.	การมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	332	(97.6)	8 (2.4)
7.	หากนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวทะเลบัวแดงจำนวนมากจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดการหมุนเวียนรายได้ เกิดการจ้างงาน มีรายได้เพิ่มมากขึ้น	324	(95.3)	16 (4.7)

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ต่อ)

(จำนวน 340 ครั้วเรือน)

ลำดับ	ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8.	* การขับเรื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าชมทะเลบัวแดง สามารถขับเรือตามความต้องการของ นักท่องเที่ยวไปยังจุดต่างๆ นอกเหนือเส้นทางที่กำหนดไว้ได้ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้	145	(42.6)	195	(57.4)
9.	*การมีถังขยะจำนวนมาก ณ จุดต่างๆ รอบทะเลบัวแดง จะช่วยลดปริมาณขยะจากนักท่องเที่ยว	36	(10.6)	304	(89.4)
10.	*การให้เศษอาหารแก่ปลาหรือสัตว์น้ำของนักท่องเที่ยว ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ	131	(38.5)	209	(61.5)
11.	*นักท่องเที่ยวสามารถนำสัตว์น้ำมาปล่อยได้เป็นการเพิ่มปริมาณของสัตว์น้ำ	37	(10.9)	303	(89.1)
12.	นักท่องเที่ยวที่ซื้อสินค้าที่ผลิตในชุมชนช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น	304	(89.4)	36	(10.6)
13.	*การซื้อสุรา บุหรี่ ในชุมชนมาดื่มหรือสูบ เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	295	(86.8)	45	(13.2)
14.	*นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเก็บดอกบัวแดงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้	243	(71.5)	97	(28.5)
15.	*นักท่องเที่ยวที่เข้าพักยังบ้านโฮมสเตย์ ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เฉพาะผู้ที่เข้าร่วมโครงการเท่านั้น	53	(15.6)	287	(84.4)
16.	*การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเท่านั้น	142	(41.8)	198	(58.2)
17.	*การวางกฎระเบียบในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทะเลบัวแดงอย่างเคร่งครัดทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวลดน้อยลง	125	(36.8)	215	(63.2)
18.	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักมากยิ่งขึ้น	317	(93.2)	23	(6.8)

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ต่อ)

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ลำดับ	ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
19.	*การนำเรือยนต์มาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน้อยกว่าเรือพาย	152	(44.7)	188	(55.3)
20.	*ประชาชนไม่ควรเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย บริเวณทะเลบัวแดง เพราะจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของทะเลบัวแดง	151	(44.4)	189	(55.6)
21.	การจำกัดนักท่องเที่ยวเข้าชมทะเลบัวแดงช่วยให้ระบบนิเวศถูกทำลายน้อยที่สุด	173	(50.9)	167	(49.1)
22.	*นักท่องเที่ยวสามารถที่จะตกปลา หรือยิงนกได้ในทะเลบัวแดง	222	(65.3)	118	(34.7)
23.	นักท่องเที่ยว โรงเรียน วัด ชุมชน และองค์กรบริการส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ร่วมกันต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	316	(92.9)	24	(7.1)
24.	*นักท่องเที่ยวที่เข้าพักยังบ้านพักโฮมสเตย์ ทำให้ความเป็นส่วนตัวของชาวบ้านลดน้อยลง	170	(50.0)	170	(50.0)

* ข้อความเชิงลบ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.2 รองลงมา มีความรู้ในระดับต่ำ ร้อยละ 32.7 และมีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 14.1 ดังผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุนระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้ต่ำ (น้อยกว่า 14 คะแนน)	111	32.7
ระดับความรู้ปานกลาง (14-18 คะแนน)	181	53.2
ระดับความรู้สูง (19-24 คะแนน)	48	14.1

Mean = 15.1, S.D. = 3.1, Min. = 8, Max. = 22

4.2.3 ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง

จากผลการศึกษาความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงโดยใช้แบบสอบถาม 3 ตัวเลือก คือ มาก ปานกลาง น้อย จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมดพบว่า

ข้อที่ 1 ทะเลบัวแดงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 35.9 ปานกลาง ร้อยละ 53.5 และน้อย ร้อยละ 10.6

ข้อที่ 2 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งอพยพของนกที่หนีหนาวจากประเทศจีน ยุโรป และ ตะวันออกกลาง กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 33.5 ปานกลาง ร้อยละ 45.3 และน้อย ร้อยละ 21.2

ข้อที่ 3 ทะเลบัวแดงพบปลาอย่างน้อย 39 ชนิด เป็นชนิดเฉพาะถิ่น และอยู่ในสภาพถูกคุกคาม กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 20.0 ปานกลาง ร้อยละ 51.2 และน้อย ร้อยละ 28.8

ข้อที่ 4 ปริมาณนักท่องเที่ยวมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทะเลบัวแดง กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 29.6 ปานกลาง ร้อยละ 40.8 และน้อย ร้อยละ 29.6

ข้อที่ 5 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งน้ำใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค ในครัวเรือน และการทำเกษตรกรรม กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 62.3 ปานกลาง ร้อยละ 30.9 และน้อย ร้อยละ 6.8

ข้อที่ 6 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งทำประมงน้ำจืดที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 69.1 ปานกลาง ร้อยละ 25.6 และน้อย ร้อยละ 5.3

ข้อที่ 7 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับการพัฒนาจาก อบจ. อุดรธานีกลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 66.8 ปานกลาง ร้อยละ 28.8 และน้อย ร้อยละ 4.4

ข้อที่ 8 ทะเลบัวแดงเป็นที่เลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 48.8 ปานกลาง ร้อยละ 32.4 และน้อย ร้อยละ 18.8

ข้อที่ 9 ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวทะเลบัวแดงเพิ่มสูงขึ้นทุกๆ ปี กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 75.6 ปานกลาง ร้อยละ 20.9 และน้อย ร้อยละ 3.5

ข้อที่ 10 ทะเลบัวแดงเกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ความเชื่อของชุมชน กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 79.1 ปานกลาง ร้อยละ 17.1 และน้อย ร้อยละ 3.8

ข้อที่ 11 ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยรอบทะเลบัวแดงได้พึ่งพิงทะเลบัวแดงในการดำรงชีพต่างๆ กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 78.8 ปานกลาง ร้อยละ 18.2 และน้อย ร้อยละ 3.0

ข้อที่ 12 ความหลากหลายของสัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่อยู่ในทะเลบัวแดง เป็นดัชนีชี้วัดถึงความอุดมสมบูรณ์ของทะเลบัวแดง กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 71.5 ปานกลาง ร้อยละ 24.4 และน้อย ร้อยละ 4.1

ข้อที่ 13 การใช้สารเคมีของเกษตรกรรอบทะเลบัวแดง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของทะเลบัวแดงกลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 36.8 ปานกลาง ร้อยละ 32.0 และน้อย ร้อยละ 3.2

ข้อที่ 14 นักท่องเที่ยวที่ไม่มีความตระหนักต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะส่งผลกระทบต่อสถานที่ท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 48.2 ปานกลาง ร้อยละ 41.8 และน้อย ร้อยละ 10.0

ข้อที่ 15 ผู้รับจ้างขับเรือให้แก่นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 65.0 ปานกลาง ร้อยละ 28.5 และน้อย ร้อยละ 6.5

ข้อที่ 16 รายได้จากกาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวบางส่วนควรนำมาทำนุบำรุงรักษาทะเลบัวแดง กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 46.4 ปานกลาง ร้อยละ 36.8 และน้อย ร้อยละ 16.8

ข้อที่ 17 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งรองรับน้ำตามธรรมชาติที่ช่วยลดปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูน้ำหลาก และช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 59.4 ปานกลาง ร้อยละ 37.1 และน้อย ร้อยละ 3.5

ข้อที่ 18 หากน้ำในทะเลบัวแดงเน่าเสียทำให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างมาก กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 59.1 ปานกลาง ร้อยละ 36.2 และน้อย ร้อยละ 4.7

ข้อที่ 19 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งน้ำสาธารณะที่สามารถใช้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจได้ กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 64.4 ปานกลาง ร้อยละ 30.9 และน้อย ร้อยละ 4.7

ข้อที่ 20 น้ำในทะเลบัวแดงเน่าเสียทำให้ค่าใช้จ่ายในการผลิตน้ำประปาสูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างตอบมาก ร้อยละ 35.9 ปานกลาง ร้อยละ 45.6 และน้อย ร้อยละ 18.5 ผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกปัจจัยสนับสนุนตามความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ลำดับ	ข้อความ	มาก			ปานกลาง			น้อย		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1	ทะเลบัวแดงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ	122	(35.9)	182	(53.5)	36	(10.6)			
2	ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งอพยพของนกที่หนีหนาวจากจีน ยุโรป และตะวันออกเฉียง	114	(33.5)	154	(45.3)	72	(21.2)			

ตารางที่ 4-7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกปัจจัยสนับสนุนตามความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง(ต่อ)

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ลำดับ	ข้อความ	มาก	ปานกลาง	น้อย			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนร้อยละ	
3.	ทะเลบัวแดงพบปลาอย่างน้อย 39 ชนิด เป็นชนิดเฉพาะถิ่น และอยู่ในสภาพถูกคุกคาม	68	(20.0)	174	(51.2)	98	(28.8)
4.	ปริมาณน้ำที่ท่วมเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทะเลบัวแดง	100	(29.6)	138	(40.8)	100	(29.6)
5.	ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค ในครัวเรือน และการทำเกษตรกรรม	212	(62.3)	105	(30.9)	23	(6.8)
6.	ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งทำประมงน้ำจืดที่สำคัญแหล่งหนึ่งของจังหวัดอุดรธานี	235	(69.1)	87	(25.6)	18	(5.3)
7.	ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับการพัฒนาจาก อบจ.อุดรธานี	227	(66.8)	98	(28.8)	15	(4.4)
8.	ทะเลบัวแดงเป็นที่เลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง	166	(48.8)	110	(32.4)	64	(18.8)
9.	ปริมาณน้ำที่ท่วมที่เข้ามาท่องเที่ยวทะเลบัวแดงเพิ่มสูงขึ้นทุกๆ ปี	257	(75.6)	71	(20.9)	12	(3.5)
10.	ทะเลบัวแดง เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ความเชื่อ ของชุมชน	269	(79.1)	58	(17.1)	13	(3.8)
11.	ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่รอบทะเลบัวแดงได้พึ่งพิงทะเลบัวแดงในการดำรงชีพต่างๆ	268	(78.8)	62	(18.2)	10	(3.0)
12.	ความหลากหลายของสัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่อยู่ในทะเลบัวแดงเป็น ดัชนี ชีววัดถึงความอุดมสมบูรณ์ของทะเลบัวแดง	243	(71.5)	83	(24.4)	14	(4.1)
13.	การใช้สารเคมีของเกษตรกรรอบทะเลบัวแดง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของทะเลบัวแดง	125	(36.8)	109	(32.0)	106	(3.2)
14.	นักท่องเที่ยวที่ไม่มี ความตระหนักต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะส่งผลกระทบต่อสถานที่ท่องเที่ยว	164	(48.2)	142	(41.8)	34	(10.0)
15.	ผู้รับจ้างขับเรือให้แก่นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด	221	(65.0)	97	(28.5)	22	(6.5)
16.	รายได้จากการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวบางส่วนควรนำมาบำรุงรักษาทะเลบัวแดง	158	(46.4)	125	(36.8)	57	(16.8)
17.	ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งรองรับน้ำตามธรรมชาติที่ช่วยลดปัญหาน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก และช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง	202	(59.4)	126	(37.1)	12	(3.5)
18.	หากน้ำในทะเลบัวแดงเน่าเสียทำให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างมาก	201	(59.1)	123	(36.2)	16	(4.7)

ตารางที่ 4-7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง(ต่อ)

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ลำดับ	ข้อความ	มาก		ปานกลาง		น้อย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
19.	ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งน้ำสาธารณะที่สามารถใช้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจได้	219	(64.4)	105	(30.9)	16	(4.7)
20.	น้ำในทะเลบัวแดง น่าเสียทำให้ค่าใช้จ่ายในการผลิตน้ำประปาสูงขึ้น	122	(35.9)	155	(45.6)	63	(18.5)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงในระดับสูง ร้อยละ 71.2 รองลงมา มีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.5 ที่เหลือมีความรู้ในระดับต่ำ ร้อยละ 2.4 ดังผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยสนับสนุน ระดับความตระหนักเกี่ยวกับแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ระดับความตระหนัก	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความตระหนักต่ำ (น้อยกว่า 36 คะแนน)	8	2.4
ระดับความตระหนักปานกลาง (36-45 คะแนน)	90	26.5
ระดับความตระหนักสูง (46-60 คะแนน)	242	71.2
Mean = 48.5, S.D. = 5.9, Min. =24, Max. =59		

4.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง จำนวน 340 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ใช้วัดการมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด มี 3 ตัวเลือกคือ ทุกครั้ง บางครั้ง และไม่เคย จำนวน 24 ข้อ

4.3.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน

ข้อที่ 1 ท่านเคยเข้าร่วมประชุมชมปรึกษาหารือการท่องเที่ยวนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 46.2 รองลงมาไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 37.4 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 16.4

ข้อที่ 2 ท่านเคยเข้าร่วมวางแผนกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 51.5 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 34.7 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 13.8

ข้อที่ 3 ท่านเคยแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการประชุมปรึกษาหารือการท่องเที่ยวนุรักษ์ ณ สถานที่ต่างๆ หรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 52.0 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 36.2 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 11.8

ข้อที่ 4 ท่านเคยพูดคุยกับเพื่อนบ้านในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 45.3 รองลงมาไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 35.0 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 19.7

ข้อที่ 5 ท่านเคยเสนอข้อระเบียบต่างๆ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 54.7 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 32.0 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 13.2

ข้อที่ 6 ท่านเคยเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 53.8 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 33.5 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 12.7

4.3.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ข้อที่ 1 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมพิธีเปิดการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงของแต่ละปีหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 57.6 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 25.7 และไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 16.7

ข้อที่ 2 ท่านเคยร่วมขับเรือรับจ้างนำนักท่องเที่ยวเข้าชมทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 77.0 รองลงมามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 16.8 และมีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 6.2

ข้อที่ 3 ท่านเคยร่วมกิจกรรมบ้านพักโฮมสเตย์ของทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 65.6 รองลงมามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 21.8 และมีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 12.6

ข้อที่ 4 ท่านเคยแสดงกิจกรรมประเพณีต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวที่เข้าชมทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 45.0 รองลงมามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 28.2 และมีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 26.8

ข้อที่ 5 ท่านเคยให้ความรู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแก่นักท่องเที่ยวหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 37.9 รองลงมาไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 36.2 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 25.9

ข้อที่ 6 ท่านได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 44.1 รองลงมาไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 31.8 และมีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 24.1

ข้อที่ 7 ท่านเคยเป็นไกด์นำเที่ยวทะเลบัวแดงหรือในชุมชนของท่านหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 67.4 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 20.0 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 12.6

4.3.3 การมีส่วนร่วมประเมินผล

ข้อที่ 1 ท่านเคยเข้าร่วมประเมินผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 69.4 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 18.2 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 12.4

ข้อที่ 2 ท่านเคยได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบติดตามการประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 73.8 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 15.3 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 10.9

ข้อที่ 3 ท่านเคยมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง หรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 72.4 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 15.3 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 12.3

ข้อที่ 4 ท่านเคยร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาจากการสรุปผลการประเมินจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 72.1 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 17.3 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 10.6

4.3.4 การมีส่วนร่วมทำนุบำรุงรักษา

ข้อที่ 1 ท่านเคยเข้าร่วมพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวรอบๆ ทะเลบัวแดง หรือในชุมชนของท่านหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 38.8 รองลงมาไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 38.0 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 23.2

ข้อที่ 2 ท่านเคยเข้าร่วมพัฒนาทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 39.1 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 37.6 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 21.5

ข้อที่ 3 ท่านเคยให้เงินหรือร่วมบริจาคสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 45.3 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 33.2 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 21.5

ข้อที่ 4 ท่านเคยเป็นสมาชิกเครือข่ายอนุรักษ์ขององค์กรต่างๆ หรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 63.5 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 21.5 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 15.0

ข้อที่ 5 ท่านเคยเข้าร่วมออกแรงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 39.7 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 35.0 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 25.3

ข้อที่ 6 ท่านเคยเข้าร่วมไปศึกษาดูงานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นอกสถานที่หรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 56.8 รองลงมามีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 26.7 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 16.5

ข้อที่ 7 ท่านเคยปลูกต้นไม้ หรือปรับปรุงทัศนียภาพสถานที่ท่องเที่ยวหรือภายในชุมชนของท่านหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมบางครั้ง ร้อยละ 35.0 รองลงมาไม่เคยมีส่วนร่วม ร้อยละ 34.4 และมีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 30.6 ดังผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 4-9

ตารางที่ 4-9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ลำดับ	ข้อความ	ทุกครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. การมีส่วนร่วมวางแผน							
1.	ท่านเคยเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่	56	(16.4)	157	(46.2)	127	(37.4)
2.	ท่านเคยเข้าร่วมวางแผนกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่	47	(13.8)	118	(34.7)	175	(51.5)

**ตารางที่ 4-9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง(ต่อ)**

(จำนวน 32 ครั้วเรือน)

ลำดับ	ข้อความ	ทุกครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.	ท่านเคยแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการประชุมปรึกษาหารือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ณ สถานที่ต่างๆ หรือไม่	40	(11.8)	123	(36.2)	177	(52.0)
4.	ท่านเคยพูดคุยกับเพื่อนบ้านในเรื่องการท่องเที่ยวอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่	67	(19.7)	154	(45.3)	119(35.0)	5 (1.6)
5.	ท่านเคยเสนอข้อระเบียบต่างๆ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่	45	(13.2)	109	(32.0)	186	(54.7)
6.	ท่านเคยเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่	43	(12.7)	114	(33.5)	183	(53.8)
ข. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ							
1.	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมพิธีเปิดการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงของแต่ละปีหรือไม่	196	(57.6)	87	(25.7)	57	(16.7)
2.	ท่านเคยร่วมขับเรือรับจ้างนำนักท่องเที่ยวเข้าชมทะเลบัวแดงหรือไม่	57	(16.8)	21	(6.2)	262	(77.0)
3.	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมบ้านพักโฮมสเตย์ ของทะเลบัวแดงหรือไม่	74	(21.8)	43	(12.6)	19	(5.6)
4.	ท่านเคยแสดงกิจกรรมประเพณีต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้าชมทะเลบัวแดงหรือไม่	96	(28.2)	91	(26.8)	153	(45.0)
5.	ท่านเคยให้ความรู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแก่นักท่องเที่ยวหรือไม่	88	(25.9)	129	(37.9)	123	(36.2)
6.	ท่านได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาทะเลบัวแดงหรือไม่	150	(44.1)	82	(24.1)	108	(31.8)
7.	ท่านเคยเป็นไกด์นำเที่ยวทะเลบัวแดงหรือในชุมชนของท่านหรือไม่	43	(12.6)	68	(20.0)	229	(67.4)
ผลการประเมินจากการ จัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่							

**ตารางที่ 4-9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง(ต่อ)**

(จำนวน 32 ครัวเรือน)

ลำดับ	ข้อความ	ทุกครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ค. การมีส่วนร่วมประเมินผล							
1.	ท่านเคยเข้าร่วมประเมินผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงหรือไม่	42	(12.4)	62	(18.2)	236	(69.4)
2.	ท่านเคยได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบติดตามการประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่	37	(10.9)	52	(15.3)	251	(73.8)
3.	ท่านเคยมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่	42	(12.3)	52	(15.3)	246	(72.4)
4.	ท่านเคยร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาจากการสรุป	36	(10.6)	59	(17.3)	245	(72.1)
ง. การมีส่วนร่วมทำนุบำรุงรักษา							
1.	ท่านเคยเข้าร่วมพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวรอบๆ ทะเลบัวแดง หรือในชุมชนของท่าน หรือไม่	79	(23.2)	132	(38.8)	129	(38.0)
2.	ท่านเคยเข้าร่วมพัฒนาทะเลบัวแดงหรือไม่	79	(23.2)	128	(37.6)	133	(39.1)
3.	ท่านเคยให้เงินหรือร่วมบริจาคสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่	73	(21.5)	113	(33.2)	154	(45.3)
4.	ท่านเคยเป็นสมาชิกเครือข่ายอนุรักษ์ขององค์กรต่างๆ หรือไม่	51	(15.0)	73	(21.5)	216	(63.5)
5.	ท่านเคยเข้าร่วมออกแรงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านหรือไม่	86	(25.3)	119	(35.0)	135	(39.7)
6.	ท่านเคยเข้าร่วมไปศึกษาดูงานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นอกสถานที่หรือไม่	56	(16.5)	91	(26.7)	193	(56.8)
7.	ท่านเคยปลูกต้นไม้ หรือปรับปรุงทัศนียภาพสถานที่ท่องเที่ยวหรือภายในชุมชนของท่านหรือไม่	104	(30.6)	119	(35.0)	117	(34.4)

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมวางแผนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมระดับต่ำ ร้อยละ 81.2 รองลงมามีส่วนร่วมระดับปานกลาง ร้อยละ 9.7 และมีส่วนร่วมระดับสูง ร้อยละ 9.1 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.0 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.5 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 12 คะแนน

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมปฏิบัติพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมระดับต่ำ ร้อยละ 70.0 รองลงมามีส่วนร่วมระดับปานกลาง ร้อยละ 17.9 และมีมีส่วนร่วมระดับสูง ร้อยละ 12.1 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.6 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.9 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 14 คะแนน

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมประเมินผลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมระดับต่ำ ร้อยละ 86.8 รองลงมามีส่วนร่วมระดับสูง ร้อยละ 10.3 และมีมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ร้อยละ 2.9 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.5 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.6 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 8คะแนน

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทำนุบำรุงรักษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมระดับต่ำ ร้อยละ 74.1 รองลงมามีส่วนร่วมระดับปานกลาง ร้อยละ 13.5 และมีมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ร้อยละ 12.4 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.3 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 14 คะแนน ดังผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมวางแผน		
ระดับการมีส่วนร่วมระดับต่ำ (น้อยกว่า 7 คะแนน)	276	81.2
ระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง (7-9 คะแนน)	33	9.7
ระดับการมีส่วนร่วมระดับสูง (10-12 คะแนน)	31	9.1
Mean = 4.0, S.D. = 3.5, Min. =0, Max. = 12		
การมีส่วนร่วมปฏิบัติ		
ระดับการมีส่วนร่วมระดับต่ำ (น้อยกว่า 8 คะแนน)	238	70.0
ระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง (8-11 คะแนน)	61	17.9
ระดับการมีส่วนร่วมระดับสูง (12-14 คะแนน)	41	12.1
Mean = 5.6, S.D. = 3.9, Min. =0, Max. = 14		

ตารางที่ 4-10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (ต่อ)

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมประเมินผล		
ระดับการมีส่วนร่วมระดับต่ำ (น้อยกว่า 5 คะแนน)	292	86.8
ระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง (5-6 คะแนน)	10	2.9
ระดับการมีส่วนร่วมระดับสูง (7-8 คะแนน)	35	10.3
Mean = 1.5, S.D. = 2.6, Min. = 0, Max. = 8		
การมีส่วนร่วมทำนุบำรุงรักษา		
ระดับการมีส่วนร่วมระดับต่ำ (น้อยกว่า 8 คะแนน)	252	74.1
ระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง (8-11 คะแนน)	46	13.5
ระดับการมีส่วนร่วมระดับสูง (12-14 คะแนน)	42	12.4
Mean = 5.3, S.D. = 4.3, Min. = 0, Max. = 14		

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมระดับต่ำ ร้อยละ 83.5 รองลงมามีส่วนร่วมระดับสูง ร้อยละ 8.5 และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ร้อยละ 7.9 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.6 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.9 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 48 คะแนน ดังผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 4-11

ตารางที่ 4-11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

(จำนวน 340ครัวเรือน)

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการมีส่วนร่วม		
ระดับการมีส่วนร่วมต่ำ (0-28 คะแนน)	284	83.5
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง (29-36 คะแนน)	27	7.9
ระดับการมีส่วนร่วมสูง (37-48 คะแนน)	29	8.5
Mean = 6.6, S.D. = 11.9, Min. = 0, Max. = 48		

4.4 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยสนับสนุนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยใช้สถิติการผันแปรทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (t-test)

4.4.1 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมกับการมีส่วนร่วมของต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ ระยะเวลาอาศัยในชุมชน ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน และการใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง สำหรับตัวแปรที่มีการแบ่งเป็น 2 กลุ่มจะใช้สถิติการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (t-test) ในการวิเคราะห์ ส่วนตัวแปรที่มีการแบ่งมากกว่า 2 กลุ่มจะใช้สถิติการวิเคราะห์ผันแปรทางเดียว (One-Way ANOVA)

เพศ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 18.4) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง (Mean = 16.1) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 18.8) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป (Mean = 17.1) กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 20-29 ปี (Mean = 16.8) กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 30-39 ปี กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 40-49 ปี (Mean 14.0) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 30.3) มากกว่ากลุ่ม

ตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (Mean = 19.0) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (Mean = 18.1) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (Mean = 18.1) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. (Mean = 17.9) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา (Mean = 16.1) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียน (Mean 6.1) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 26.6) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างมีอาชีพพนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง (Mean = 24.6) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีอาชีพ (Mean = 17.5) กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพรับจ้างทั่วไป (Mean = 17.2) กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรกรรม (ทำนา) (Mean = 16.4) กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพประมง (Mean = 16.0) กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว (Mean = 17.7) กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพค้าขาย (Mean = 12.3) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 17.5) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิก 5-6 คน (Mean = 16.7) กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน (Mean = 15.9) และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิก 7 คน ขึ้นไป (Mean = 14.7) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ในครัวเรือนมากกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 21.2) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 4,001-6,000 บาท (Mean = 18.2) กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ในครัวเรือนไม่เกิน 2,000 บาท (Mean = 15.9) กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 2,001-4,000 บาท (Mean = 14.0) กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 8,001-10,000 บาท (Mean = 12.9) และกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 6,001-8,000 บาท (Mean = 10.3) เมื่อทำการทดสอบ

ทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ในครัวเรือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระยะเวลาอาศัยในชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอาศัยในชุมชนไม่เกิน 10 ปี มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 23.8) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 51-60 ปี (Mean = 18.8)กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 21-30 ปี และ 31-40ปี(Mean = 16.9)กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอาศัยในชุมชนระหว่าง 11-20 ปี (Mean = 16.2) กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอาศัยในชุมชนระหว่าง 41-50 ปี (Mean = 13.6) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดงไม่เกิน 1 กิโลเมตร มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 19.8) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะทาง 3 กิโลเมตร(Mean = 18.4)กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะทาง 4 กิโลเมตร ขึ้นไป(Mean = 16.1)กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะ 2 กิโลเมตร เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดงแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพในชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 19.8) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานภาพในชุมชน (Mean = 16.1) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพในชุมชนและไม่มีสถานภาพในชุมชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 17.7) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน (Mean = 13.5) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนและไม่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 17.8) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง (Mean = 12.5) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดงและไม่ใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดงมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 4-12

ตารางที่ 4-12 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance and t-test)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน (N)	จำนวน 340 (ครัวเรือน)	
				ความน่า จะเป็น (P-Value)	ค่า t ค่า f
เพศ				0.123	1.545
ชาย	18.4	12.3	79		
หญิง	16.1	11.7	261		
อายุ				0.142	1.733
20-29 ปี	16.8	9.2	43		
30-39 ปี	14.9	9.9	31		
40-49 ปี	14.0	11.4	67		
50-59 ปี	18.8	13.8	83		
60 ปี ขึ้นไป	17.1	11.8	116		
ระดับการศึกษา				0.104	1.771
ไม่ได้เรียน	6.1	4.9	6		
ประถมศึกษา	16.1	12.2	228		
มัธยมศึกษาตอนต้น	18.1	11.9	24		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	17.9	10.2	55		
อนุปริญญา/ปวส.	30.3	12.0	3		
ปริญญาตรี	18.1	12.6	20		
สูงกว่าปริญญาตรี	19.0	3.4	4		

ตารางที่ 4-12 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับกรณีมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance and t-test)(ต่อ)

จำนวน 340 (ครัวเรือน)					
ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน (N)	ความน่า จะเป็น (P-Value)	ค่า t/ค่า f
อาชีพ				0.046*	2.072
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	26.6	7.6	13		
พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง	24.6	7.5	3		
ค้าขาย	12.3	7.4	24		
รับจ้างทั่วไป	17.2	13.8	34		
ประมง	16.0	11.5	4		
เกษตรกรรวม (ทำนา)	16.4	12.1	238		
ธุรกิจส่วนตัว	14.7	5.0	11		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	17.5	12.9	13		
จำนวนสมาชิก				0.521	0.753
1-2 คน	15.9	8.4	24		
3-4 คน	17.5	12.4	150		
5-6 คน	16.7	12.4	110		
7 คนขึ้นไป	14.7	10.7	56		
รายได้				0.001*	4.431
ไม่เกิน 2,000 บาท	15.9	9.3	51		
2,001-4,000 บาท	14.0	12.6	42		
4,001-6,000 บาท	18.2	11.8	135		
6,001-8,000 บาท	10.3	8.5	16		
8,001-10,000 บาท	12.9	10.0	48		
มากกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป	21.2	14.2	48		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-12 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance and t-test) (ต่อ)

จำนวน 340 (ครัวเรือน)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน (N)	ความน่า จะเป็น (P-Value)	ค่า t/ค่า f
ระยะเวลาอาศัยในชุมชน				0.062	2.022
ไม่เกิน 10 ปี	23.8	11.7	15		
11-20 ปี	16.2	11.0	32		
21-30 ปี	16.9	9.8	34		
31-40 ปี	16.9	10.7	42		
41-50 ปี	13.6	12.5	65		
51-60 ปี	18.8	13.9	63		
มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	16.0	11.0	89		
ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง				0.001*	4.431
ไม่เกิน 1 กิโลเมตร	19.8	11.4	99		
2 กิโลเมตร	13.8	11.5	133		
3 กิโลเมตร	18.4	11.7	54		
4 กิโลเมตร ขึ้นไป	16.1	12.5	54		
สถานภาพในชุมชน				0.036*	-2.105
ไม่มี	16.1	11.8	284		
มี	19.8	12.2	52		
การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน				0.004*	-2.868
ไม่เข้าร่วม	13.5	10.3	85		
เข้าร่วม	17.7	12.2	255		
การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง				0.001*	-3.409
ไม่ใช้	12.5	11.3	73		
ใช้	17.8	11.8	267		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยสนับสนุนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยสนับสนุนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง จำแนกตามปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง สำหรับตัวแปรที่มีการแบ่งเป็น 2 กลุ่ม จะใช้สถิติการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (t-test) ในการวิเคราะห์ ส่วนตัวแปรที่มีการแบ่งมากกว่า 2 กลุ่มจะใช้สถิติการวิเคราะห์ผันแปรทางเดียว (One-Way ANOVA)

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 19.0) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับต่ำ (Mean = 18.9) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลางและระดับต่ำมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4-13 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยสนับสนุน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (T-test)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน (N)	จำนวน 272 (ครัวเรือน)	
				ความน่า จะเป็น (P-Value)	ค่า t/ค่า f
การรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์				0.998	0.000
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่ำ	18.9	11.4	270		
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารปานกลาง	19.0	0.00	2		

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 19.7) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับสูง (Mean = 16.0) และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลาง (Mean = 14.9) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับคะแนนความรู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังผลการศึกษาได้แสดงในตารางที่ 4-14

ตารางที่ 4-14 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยสนับสนุน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance)

จำนวน 340 (ครัวเรือน)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน (N)	ความน่า จะเป็น (P-Value)	ค่า f
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์				0.004*	5.692
ระดับความรู้ต่ำ	19.7	13.8	111		
ระดับความรู้ปานกลาง	14.9	10.8	181		
ระดับความรู้สูง	16.0	9.6	48		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (Mean = 24.0) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับสูง (Mean = 18.0) และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงระดับปานกลาง (Mean 12.3) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ดังผลการศึกษาได้แสดงในตารางที่ 4-15

ตารางที่ 4-15 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยสนับสนุน ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน 340 (ครัวเรือน)		
			จำนวน (N)	ความน่า จะเป็น (P-Value)	ค่า t/ค่า f
ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง				(0.000)**	9.354
ระดับความตระหนักต่ำ	24.0	15.7	8		
ระดับความตระหนักปานกลาง	12.3	9.9	90		
ระดับความตระหนักสูง	18.0	12.0	242		

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4.4.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่จากความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยสนับสนุนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

จากการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมและปัจจัยกระตุ้น บางปัจจัยที่มีความแตกต่างกับระดับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 ครัวเรือน ผลจากการศึกษามีดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

1.1 อาชีพ จากการทดสอบทางสถิติพบว่า อาชีพของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อมีการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ทุกคู่อาชีพที่ไม่มีความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1.2 รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน จากการทดสอบทางสถิติพบว่า รายได้ของครัวเรือนเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยรายได้ของครัวเรือนระหว่าง 8,001-10,000 บาท มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกับรายของได้ครัวเรือนมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ 4-16

ตารางที่ 4-16 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยใช้วิธีของ Scheffe

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ไม่เกิน 2,000 บาท	2,001-4,000 บาท	4,001-6,000 บาท	6,001-8,000 บาท	8,001-10,000 บาท	มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป
รายได้						
ไม่เกิน 2,000 บาท	-	-	-	-	-	-
2,001-4,000 บาท	-	-	-	-	-	-
4,001-6,000 บาท	-	-	-	-	-	-
6,001-8,000 บาท	-	-	-	-	-	-
8,001-10,000 บาท	-	-	-	-	-	-
10,000 บาท ขึ้นไป	-	-	-	8.3*	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.3 ระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดง จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะทางไปยังทะเลบัวแดงเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยระยะทางไม่เกิน 1 กิโลเมตร มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกับระยะทาง 2 กิโลเมตร สำหรับคู่อื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ 4-17

ตารางที่ 4-17 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของระยะทางไปยังทะเลบัวแดงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยใช้วิธีของ Scheffe

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ไม่เกิน 1 กิโลเมตร	2 กิโลเมตร	3 กิโลเมตร	4 กิโลเมตร	ขึ้นไป
ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง					
ไม่เกิน 1 กิโลเมตร	-	6.3*	-	-	-
2 กิโลเมตร	-	-	-	-	-
3 กิโลเมตร	-	-	-	-	-
4 กิโลเมตร ขึ้นไป	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ปัจจัยสนับสนุน ความรู้ และความตระหนักกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยระดับความรู้ระดับต่ำ มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกับระดับความรู้ปานกลาง สำหรับคู่อื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ 4-18

ตารางที่ 4-18 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความรู้เกี่ยวกับกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยใช้วิธีของ Scheffe

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง
ระดับความรู้			
ระดับต่ำ	-	4.7*	-
ระดับปานกลาง	-	-	-
ระดับสูง	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ความตระหนักเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยระดับความตระหนักระดับต่ำ มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกับระดับความตระหนักปานกลาง และระดับความตระหนักระดับปานกลาง มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกันระดับความตระหนักสูง สำหรับคู่อื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ 4-19

ตารางที่ 4-19 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยใช้วิธีของ Scheffe

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง
ระดับความตระหนัก			
ระดับต่ำ	-	11.6*	-
ระดับปานกลาง	-	-	5.6*
ระดับสูง	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อ.กุมภวาปี จ.อุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ดังนี้

4.5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

- 1) กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อมวลชนเช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ยังน้อยเกินไป
- 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
- 3) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
- 4) ทำเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจากปัจจุบันมีทำเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวเพียง 1 แห่ง ณ หมู่ที่ 5 บ้านเดียม ดังนั้นควรเพิ่มทำเทียบเรือแห่งที่ 2 ณ บ้านเชียงแหว เพื่อให้ประชาชนของหมู่บ้านใกล้เคียงมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น และช่วยขยายรายได้จากการท่องเที่ยวไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงอีกด้วย
- 5) ขาดงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก ในการทำกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5.2 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

- 1) ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น และมีความถี่ยิ่งขึ้น
- 2) จัดเจ้าหน้าที่ วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาอบรม อบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
- 3) ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไปยังชุมชนต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว หรือให้ประชาชนทุกหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงที่ได้จัดขึ้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักตระหนักและมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงมากยิ่งขึ้น
- 4) สร้างทำเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแหว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น

5)หน่วยงานราชการในระดับนโยบาย ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และระบบสาธารณสุขปโภคสาธารณสุขการต่างๆ ในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีสามารถนำมาอภิปรายผลตามสมมุติฐานได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว

สมมุติฐานข้อที่ 1 ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในระดับต่ำ หากแยกพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็นแต่ละชั้นตอนพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับต่ำทุกชั้นตอน เช่นเดียวกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรม (ทำนา) ร้อยละ 70.0 ทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 4,001-6,000 บาท ร้อยละ 39.7 ทำให้ต้องดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงชีพ จึงไม่เห็นถึงความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และหากพิจารณาจากปัจจัยสนับสนุนจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเคยได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 80.0 แต่ระดับความถี่ในการรับรู้ข่าวสารยังน้อยเกินไป ซึ่งจะเห็นได้จากระดับการรับรู้ข่าวสารระดับต่ำ ร้อยละ 99.2 ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรยุทธ หลิมตระกูล (2544:102) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษาเฉพาะกรณี ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับต่ำ ร้อยละ

43.0 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.1 และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ระดับสูง ร้อยละ 14.8 ตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ ชูรัฐรักษ์ (2553:85) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชนในตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการจัดการท่องเที่ยวไดโนเสาร์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

5.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลเชียงแห

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพจำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง มีความแตกต่างกับระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 2.1 เพศที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า เพศที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่างๆ เปิดโอกาสให้เพศหญิงมีส่วนร่วมมากขึ้น ดังนั้น เพศชายเพศหญิงมีผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ เพ็ชรเรืองทอง (2550:33) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางปอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางปอ ของกลุ่มตัวอย่าง เพศชาย เพศหญิง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2.2 อายุที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป ทำให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น อายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวัลย์ กาพย์เกิด (2554:76) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอนุรักษ์ ตลาดน้ำคลองสระบัว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2.3 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้จำกัดระดับการศึกษา ทำให้กลุ่มตัวอย่างทุกระดับสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ ดังนั้น ระดับการศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวัลย์ กาพย์เกิด (2554:76) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอนุรักษ์ ตลาดน้ำคลองสระบัว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2.4 อาชีพที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 26.6 มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง มากกว่าอาชีพพนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง ไม่ได้ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม (ทำนา) ประมง ค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ เนื่องจากการประกอบอาชีพ

แต่ละอาชีพมีโอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะอาชีพรับราชการ ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำในชุมชนที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนที่จัดขึ้น หรืออาชีพที่ไม่ได้ทำเป็นประจำหรือเป็นบางช่วงฤดูกาล เช่น เกษตรกรรม (ทำนา) การรับจ้างทั่วไป จะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพประจำเนื่องผู้ที่เป็นเกษตรกร (ทำนา) หรือการรับจ้างทั่วไป จะว่างจากการประกอบอาชีพในช่วงที่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงเป็นประจำทุกปี จึงมีส่วนในกิจกรรมมากกว่า ในขณะที่ผู้ที่ประกอบอาชีพประจำ เช่น ค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว จะติดภาระต้องประกอบอาชีพในหน้าที่การงานของตนตลอดทั้งปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ เพ็ชรเรณูทอง (2550:35) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางปอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าอาชีพที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง มีความหลากหลายจะเป็นทั้งการร่วมกิจกรรมโดยตรง และการร่วมกิจกรรมโดยอ้อม จึงทำให้ทุกครัวเรือนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ดังนั้นจำนวนสมาชิกในครัวเรือนผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลยา โพนสุวรรณ (2549:91) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มแม่น้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มแม่น้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2.6 รายได้ที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยรายได้มากกว่า 10,000 ขึ้นไป ร้อยละ 21.2 มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง มากกว่ารายได้ระหว่าง 4,001 - 6,000 บาท และไม่เกิน 2,000 บาท ตามลำดับ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทจะมีเวลาว่างมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี

รายได้ต่ำ เพราะมีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพในครัวเรือน ดังนั้นจึงมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวนุรักษ์ทะเลบัวแดงที่ได้จัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนิภา จึงวิไลฐรณ (2550:112) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำป่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำป่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2.7 ระยะเวลาอาศัยในชุมชนที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนระดับความตระหนักเกี่ยวกับแหล่งน้ำสาธารณะอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 71.2 รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ 26.5 และระดับต่ำ ร้อยละ 2.4 ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวนุรักษ์ทะเลบัวแดงถึงแม้ว่าจะอาศัยอยู่ในชุมชนไม่นานหรือนานก็ตาม ดังนั้น ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ผิวผาง (2550:68) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเป็อยน้อย อำเภอเป็อยน้อย จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระยะเวลาที่อยู่อาศัยกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลเป็อยน้อยไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2.8 ระยะทางไปยังทะเลบัวแดงมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ระยะทางไปยังทะเลบัวแดงผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยระยะทางไม่เกิน 1 กิโลเมตร ร้อยละ 19.8 มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวนุรักษ์ทะเลบัวแดง มากกว่าระยะทาง 3 กิโลเมตร มากกว่า 4 กิโลเมตรขึ้นไป และ 2 กิโลเมตรตามลำดับ เนื่องจากครัวเรือนที่ตั้งอยู่ใกล้กับทะเลบัวแดง หรือบริเวณที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนุรักษ์จะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมากกว่าครัวเรือนที่ตั้งห่างออกไปจากทะเลบัวแดง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิไกร คล่องใจภักดี (2528: 135) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้แก๊ส LPG เป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์นั่งส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มผู้ใช้แก๊ส LPG เป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์นั่งส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มผู้ใช้แก๊ส LPG กับกลุ่มที่ใช้น้ำมัน

เบนซินเป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์ พบว่าระยะทางขับรถโดยเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีผลก่อให้เกิดการตัดสินใจใช้แก๊ส LPG เป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2.9 สถานภาพในชุมชนที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า สถานภาพในชุมชนที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพในชุมชนร้อยละ 19.8 มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานภาพในชุมชน ร้อยละ 16.1 เนื่องจากสถานภาพหรือตำแหน่งในชุมชนในชนบทมีบทบาทความสำคัญต่อการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ดังนั้นผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนได้จัดขึ้น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากประชาชนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพสุข สุขศรีเพ็ง (2551:98) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง กรณีศึกษาภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่า สถานภาพทางสังคมมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2.10 การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนร้อยละ 17.7 มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ร้อยละ 13.5 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนิกา จึงวิสิฐธน (2550:112) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2.11 การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดงที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดงที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ร้อยละ 17.8 มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ร้อยละ 12.5 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนิกา จึงวิสิฐธน (2550:112) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำท่ามีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยสนับสนุน คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง มีความแตกต่างกับระดับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 3.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ร้อยละ 75.0 และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนร้อยละ 25.0 ส่งผลให้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี สุระมณี และคณะ (2550:46) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอลล์ของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศชาย เพศหญิง มีปัจจัยต่อการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอลล์จากสื่อโฆษณาที่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 3.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ระดับสูง ร้อยละ 19.7 มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง มากกว่าประชาชนที่มีระดับความรู้สูง ร้อยละ 16.0 และความรู้ระดับปานกลาง ร้อยละ 14.9 ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารีรัตน์ วิฑูรย์ (2551:71-72) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความสำคัญ 0.01

สมมติฐานข้อที่ 3.3 ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงที่แตกต่างกันมีผลทำให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความตระหนักระดับต่ำ ร้อยละ 24.0 มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความตระหนักสูง ร้อยละ 18.0 และความตระหนักระดับปานกลาง ร้อยละ 12.3 ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารุณี วัชรเสวี (2544:86) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อโครงการเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเมืองน่าอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

5.3 วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลเชียงใหม่

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลเชียงใหม่ ดังสรุปได้ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคจากภาคประชาชน

1. กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อมวลชน ช่องทางต่างๆ ยังน้อยเกินไป ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ญาติหรือเพื่อนบ้าน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐ ขาดการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

3. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีภารกิจในการประกอบอาชีพ ประกอบกับการจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้จัดให้ครอบคลุมทั่วทั้งเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว ทำให้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในการจัดกิจกรรมต่างๆ

ปัญหาและอุปสรรคจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

1. ขาดการส่งเสริมจากภาครัฐในการสร้างท่าเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวแห่งที่ 2 ณ บ้านเชียงแห้ว เนื่องจากปัจจุบันท่าเทียบเรือมีเพียงแห่งเดียว ณ หมู่ที่ 5 บ้านเคี่ยม ทำให้ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการเพิ่มมากขึ้นทุกปี หากมีการสร้างท่าเทียบเรือแห่งที่ 2 จะช่วยให้รองรับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น และเป็นการกระจายรายได้ไปยังหมู่บ้านหมู่บ้านใกล้เคียงอีกด้วย

2. ขาดงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก ในการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนทั่วไปขาดการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง

5.4 การอภิปรายผลจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแต่ละขั้นตอนอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 83.5 อันได้แก่ ขั้นตอนร่วมวางแผน ขั้นตอนร่วมปฏิบัติ ขั้นตอนร่วมประเมินผล และขั้นตอนร่วมทำนุบำรุงรักษา ดังนั้นผู้นำชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมหรือ โครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ควรหาวิธีให้ประชาชนที่อยู่ในชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่ได้จัดขึ้น หรือนำกิจกรรมเข้าไปจัดในชุมชนใกล้เคียงเพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมได้ง่ายขึ้น

2. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำ ร้อยละ 53.2 และร้อยละ 32.7 ดังนั้นผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ หรือภาคเอกชนในพื้นที่ ควรเข้ามาจัดกิจกรรม หรือนำวิทยากรที่เชี่ยวชาญเข้ามาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แก่ประชาชนในชุมชนให้มีความรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมจัดให้มีกิจกรรมดูงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นอกสถานที่แก่ประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนนำแนวคิดและหลักการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์นำมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนของตน

3. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ในระดับต่ำ ร้อยละ 99.2 ซึ่งส่งผลให้การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง อยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น ผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน ควรให้การส่งเสริมที่ชัดเจน และพัฒนาปรับปรุงสื่อประชาสัมพันธ์รวมถึงช่องทาง การให้ข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ ให้บ่อยหรือถี่ยิ่งขึ้น เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.0 เคยได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยช่องทางสื่อที่ได้รับเป็นประจำ 3 อันดับแรกคือ อันดับที่ 1 ผู้นำชุมชน อันดับที่ 2 ญาติหรือเพื่อนบ้าน และอันดับที่ 3 วารสาร/นิตยสาร และแผ่นพับ/โปสเตอร์ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4. รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 4,001-6,000 บาท ร้อยละ 39.7 เนื่องจากรายได้ดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ส่งผลให้ต้องดิ้นรนเพื่อเลี้ยงชีพ ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างติดภารกิจในการประกอบอาชีพ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้จัดขึ้น ดังนั้นผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการหรือ

ภาคเอกชนในพื้นที่ ควรเข้ามาส่งเสริมให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยเข้ามามีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น โดยอาจจะส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มดังกล่าวสามารถเข้ามาจำหน่ายอาหารสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน เข้าร่วมแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นเมืองให้นักท่องเที่ยวได้รับชม ในบริเวณที่มีการจัดแสดงหรือกิจกรรมดังกล่าว และนอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยเข้าร่วมเป็นสมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์ เพื่อให้ประชาชนกลุ่มดังกล่าวมีรายได้จากท่องเที่ยวเพิ่มมากยิ่งขึ้น อีกทั้งก่อให้เกิดความตระหนักต่อทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น และเกิดความห่วงแหนต่อศิลปวัฒนธรรมพื้นเมืองของตนมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

5. ระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดงมีผลต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดง 2 กิโลเมตร ร้อยละ 39.1 มีคะแนนการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ค่าเฉลี่ย 13.8 รองลงมา มีระยะทางไม่เกิน 1 กิโลเมตร ร้อยละ 29.1 มีคะแนนการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ค่าเฉลี่ย 19.8 ซึ่งผลงานวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะทางไม่เกิน 1 กิโลเมตร มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรัศมีไกลออกไป ดังนั้นผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรเข้ามาส่งเสริมให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ห่างจากทะเลบัวแดงเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น หรือควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง กระจายไปยังชุมชนใกล้เคียง เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวมมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น

6. จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ทำให้ทราบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการหรือเอกชน ในพื้นที่ ควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง จัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างท่าเทียบเรือแห่งที่ 2 ณ บ้านเชียงแหวม เพื่อกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงที่เป็นธรรมชาติ และอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการให้สะดวกยิ่งขึ้น จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงให้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว รวมถึงการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้วต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีจำนวน 340 ราย และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้ระบบโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ค่าสถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (T-test) และค่าสถิติการวิเคราะห์ผันแปรทางเดียว (One-Way ANOVA)

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยสนับสนุน สรุปได้ดังนี้

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.8 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 34.1 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 67.0 มีอาชีพเป็นเกษตรกรกรรม (ทำนา) ร้อยละ 70.0 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน ร้อยละ 44.1 มีรายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ 4,001-6,000 บาท/เดือน ระยะเวลาที่อาศัย

อยู่ในชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่มากกว่า 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.2 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะมีระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดง 2 กิโลเมตร ร้อยละ 39.1 สถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีสถานภาพในชุมชน ร้อยละ 84.7 โดยผู้ที่มิมีสถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งเป็นกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 32.7 ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 75.0 โดยผู้ที่เข้าร่วมส่วนใหญ่จะเข้าร่วม 1 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 59.2 การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดงส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ร้อยละ 78.5 โดยผู้ที่ใช้ประโยชน์จะใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 70.0

การศึกษาปัจจัยสนับสนุนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 80.0 แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 99.2 ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.2 ระดับความตระหนักต่อแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดงส่วนใหญ่มีความตระหนักในระดับสูง ร้อยละ 71.2

6.1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 83.5 ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมเท่ากับ 6.6 จากคะแนนเต็ม 48 คะแนน

6.1.3 การทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยสนับสนุนกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความแตกต่างกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง พบว่า อาชีพ รายได้ ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาอาศัยในชุมชน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6.1.4 ปัญหาอุปสรรคหรือข้อเสนอแนะ

- 1) กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ยังน้อยเกินไป
- 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
- 3) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
- 4) ทำเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจากปัจจุบันมีทำเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวเพียง 1 แห่ง ณ หมู่ที่ 5 บ้านเดียม ดังนั้นควรเพิ่มทำเทียบเรือแห่งที่ 2 ณ บ้านเชียงแหว เพื่อให้ประชาชนของหมู่บ้านใกล้เคียงมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น และช่วยขยายรายได้จากการท่องเที่ยวไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงอีกด้วย
- 5) ขาดงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก ในการทำกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลเชียงแหว เป็นไปด้วยดีและประสบผลสำเร็จ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น และมีความถี่ยิ่งขึ้น
2. จัดเจ้าหน้าที่ วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาประชุมอบรม ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
3. ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไปยังชุมชนต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว หรือให้ประชาชนทุกหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงที่ได้จัดขึ้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักตระหนักและมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงมากยิ่งขึ้น
4. สร้างทำเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแหว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น
5. หน่วยงานราชการในระดับนโยบาย ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่างๆ ในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห
อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

COMMUNITY PARTICIPATION IN TALAYBUA DANG CONSERVATION
TOURISM WITHIN CHIANG WAE MUNICIPAL AREA, KUMPHAWAPI DISTRICT,
UDONTHANI PROVINCE

อานิสงค์ โอทาคะวงศ์5337814SHEV/M

ศค.ม. (สิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: วิชาสีนี อโนมะศิริ, วท.ค. (เทคโนโลยีบริหารสิ่งแวดล้อม)
จิราพร จักรไพวงศ์, ศค.ม. (สิ่งแวดล้อม), วณิชพล มหาอาษา, ปร.ค (ประชากรศาสตร์),
ชนันนา รอดสุทธิ, วทค. (เทคโนโลยีบริหารสิ่งแวดล้อม)

บทสรุปแบบสมบูรณ์

1. ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยนับเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีความสนใจจากประชาชนทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาชื่นชมบรรยากาศการท่องเที่ยวซึ่งมีด้วยกันหลากหลายรูปแบบ ทั้งรูปแบบ
ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์-วัฒนธรรม รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามความ
สนใจพิเศษ การท่องเที่ยวถือเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของประเทศไทย

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา (2556) ได้รายงานไว้ว่า เดือนมกราคม
ปี 2556 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 2,241,184 คน เพิ่มขึ้น 249,026 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 12.50
จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ตารางจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ปี 2552-2556

เดือน	2552	2553	2554	2555p	2556p	△56/55*
มกราคม	1,269,978	1,605,505	1,805,947	1,992,158	2,241,184	+12.50
กุมภาพันธ์	1,138,220	1,614,884	1,802,476	1,853,736	-	-
มีนาคม	1,237,132	1,439,401	1,702,233	1,895,560	-	-
เมษายน	1,085,293	1,108,209	1,552,337	1,686,268	-	-
พฤษภาคม	923,918	826,610	1,407,407	1,546,888	-	-
มิถุนายน	954,772	964,959	1,484,708	1,644,733	-	-
กรกฎาคม	1,904,658	1,275,766	1,719,538	1,815,714	-	-
สิงหาคม	1,149,288	1,270,883	1,726,559	1,926,929	-	-
กันยายน	1,040,538	1,214,810	1,486,333	1,611,754	-	-
ตุลาคม	1,209,473	1,316,806	1,422,210	1,801,148	-	-
พฤศจิกายน	1,361,574	1,478,856	1,291,548	2,143,550	-	-
ธันวาคม	1,684,997	1,819,751	1,829,174	2,384,627	-	-
รวม	14,149,841	15,936,400	19,230,470	22,303,065	2,241,184	+12.50

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกรมการท่องเที่ยว

หมายเหตุ : P ข้อมูลเดือนธันวาคม ปี 2555 และมกราคม 2556 เป็นข้อมูลเบื้องต้น เนื่องจากข้อมูลดังกล่าว จะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบโดย

ละเอียดอีกครั้ง ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย

* อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ว่าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำภาษาอังกฤษว่า "Eco-tourism" ซึ่งเป็นคำที่ผสมกันระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในวงการท่องเที่ยวยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ "Nature Tourism" หรือ "Bio-tourism" หรือ "Green Tourism" แทน "Eco-tourism" ได้เช่นกันเพื่อป้องกันให้เห็นว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเป็นการสร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มรายได้เมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวก็จะช่วยลดความจำเป็นในการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อดำรงชีพด้วยเหตุผลดังกล่าวการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินควบคู่กันไปได้

รายงานผลการศึกษาของ สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2556) เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบนเส้นทางสีเขียว กรณีพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ความหมายของการท่องเที่ยว

เชิงนิเวศ (Ecotourism) คือการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกแห่งการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ซึ่งประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการมีส่วนร่วมที่สำคัญ

หนึ่งในปัจจัยที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบนเส้นทางสีเขียวที่สำคัญได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจากผลการศึกษาเมื่อพิจารณาค่าคะแนนรวมแต่ละพื้นที่ศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวได้คะแนนรวมเพียง 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 40 ซึ่งน้อยกว่าปัจจัยอื่นๆ เนื่องจากภาครัฐมีบทบาทหลักในการบริหารจัดการและชี้นำทิศทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติต่อภาครัฐในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และพึงพิงรัฐ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนเส้นทางสีเขียว ที่สำคัญได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคีการพัฒนาในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยเริ่มตั้งแต่เรียนรู้นิยาม/ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กฎหมาย/กฎระเบียบที่ควรให้ความสำคัญ การบริหารจัดการพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีประสิทธิภาพและเป็นรูปแบบบูรณาการ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะโดดเด่นด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงาม โดยมีฐานของชุมชนเป็นเกราะคุ้มกันให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศดำรงอยู่ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามศักยภาพ ภูมิสังคม ภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างอาชีพรายได้ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : 2556)

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ศักยภาพในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นประตูสู่ประเทศอินโดจีน (ลาว, เวียดนาม, กัมพูชา) เป็นศูนย์กลางทางการคมนาคม ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการบิน การขนส่งทางรถยนต์ และการขนส่งทางรางรถไฟ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2558 จะเป็นปีที่มีการรวมกลุ่มของ 10 ประเทศ เป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community: AEC) อย่างสมบูรณ์ เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงของมนุษย์ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการเมืองความมั่นคงร่วมกัน ซึ่งประเทศไทยได้ถูกยกให้เป็นประเทศที่มีจุดเด่นทางด้านสาขาการท่องเที่ยวและสาขาการบิน

ดังนั้นการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานีจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะมาถึง เนื่องจากเป็นเมืองมีความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวมีทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่แนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกๆ ปี อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางทางการบินของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย ส่วนด้านการท่องเที่ยวก็มีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านโบราณสถานโบราณคดี พิพิธภัณฑ์สถานบ้านเชียง พิพิธภัณฑ์เมืองอุดรธานี อุทยานทางประวัติศาสตร์ภูพระบาท พระธาตุค้อยแก้ว แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา วัดโพธิสมภรณ์ วัดทิพยรัฐนิมิตร วัดป่าบ้านตาด วัดหนองป่าพา สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วนอุทยานนาขุ่นน้ำใส วนอุทยานวังสามหมอ อ่างเก็บน้ำห้วยหลวง ทะเลบัวแดง (หนองหาน) เป็นต้น

ทะเลบัวแดง หรือหนองหาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งทะเลบัวแดง หรือหนองหานเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดอุดรธานี มีพื้นที่ประมาณ 22,500 ไร่ หรือ 36 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ที่อำเภอกุมภวาปี เป็นส่วนใหญ่ และบางส่วนอยู่ในเขตอำเภอบึงสามพัน เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคของชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบหนองหานจนได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย

หนองหานนอกจากจะเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ปลา พันธุ์นก และพืชน้ำจำนวนมากโดยชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบหนองหาน ได้พึ่งพาเป็นแหล่งอาหารแล้วนั้น ยังมีระบบนิเวศที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งเป็นที่สนใจของนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศได้มาศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้แล้ว ธรรมชาติของหนองหานในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมีนาคมของทุกปี ดอกบัวแดงในหนองหานซึ่งมีจำนวนมากจะงอกงามโผล่จากน้ำขึ้นมาโดยเริ่มจากเดือนตุลาคมบัวเริ่มแตกใบและเริ่มออกดอกตูมและบานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ บัวจะออกดอกมีปริมาณมากที่สุดในช่วงเดือนธันวาคม – กุมภาพันธ์ และค่อย ๆ ลดปริมาณลงในเดือนมีนาคม ดอกบัวจะบานในช่วงเช้าตรู่จนถึงเวลาประมาณ 11.00 น. นักท่องเที่ยวจะมาชมเห็นดอกบัวแดงบานเต็มท้องน้ำหนองหานตลอดฤดูลูกตางดงามอย่างหาที่เปรียบไม่ได้จึงเป็นที่มาของคำว่าทะเลบัวแดงซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2553 มีผู้เข้าเยี่ยมชมจำนวน 40,000 คน ในปี พ.ศ.2554 ทางจังหวัดตั้งเป้าหมายไว้ที่ 200,000 คน ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี

เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดีโดยเฉพาะประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวไปสู่การพัฒนาอย่าง

ยั่งยืนได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในระดับใด มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงเป็นอย่างไร

2. บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ ประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 340 ครัวเรือน และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้ระบบโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ค่าสถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติทางการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (T-test) และค่าสถิติการวิเคราะห์ผันแปรทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ และตัวแปร อาชีพ รายได้ ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาอาศัยในชุมชน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ที่สำคัญได้แก่ กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อมวลชน ยังน้อยเกินไป อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ควรทำเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นทุกปีและขาดงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก ในการทำกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาคือ ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น จัดเจ้าหน้าที่ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไปยังชุมชนต่างๆ สร้างท่าเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแหวน และหน่วยงานราชการในระดับนโยบายควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับการ

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน
2. เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลเชียงแหวน
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน

4. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ผู้วิจัยศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีจำนวน 13 หมู่บ้านประกอบไปด้วย หมู่ที่ 1 (บ้านเชียงแหวน) หมู่ที่ 2 (บ้านเชียงแหวน) หมู่ที่ 3 (บ้านหมากบัว) หมู่ที่ 4 (บ้านนกชะบา) หมู่ที่ 5 (บ้านเดียม) หมู่ที่ 6 (บ้านสวนมอญ) หมู่ที่ 7 (บ้านเชียงแหวน) หมู่ที่ 8 (บ้านเลา) หมู่ที่ 9 (บ้านเซียบ) หมู่ที่ 10 (บ้านเดียม) หมู่ที่ 11 (บ้านเชียงแหวน) หมู่ที่ 12 (บ้านเชียงแหวน) และหมู่ที่ 13 (บ้านสวนมอญ)
2. ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยศึกษาประชาชนที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือผู้แทนครัวเรือน ที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป และอยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวนไม่น้อยกว่า 1 ปี

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว ตามขั้นตอนการมีส่วนร่วมสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ ร่วมในการวางแผนร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมทำนุบำรุงรักษา ทั้งนี้เพื่อให้การมีส่วนร่วมนั้นบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของตนของกลุ่มต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งได้สร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจะมีลักษณะของคำถามและข้อความทั้งแบบปลายปิด (Close-ended Questions) และแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ โดยมีโครงสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปที่เป็นลักษณะทางประชากร คือ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปถึงทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน และการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับแหล่งที่มาและความถี่ในการรับข้อมูล

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ส่วนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและความต้องการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีการทางสถิติเพื่อการพรรณนา โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม สำหรับตัวแปรอิสระที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย ใช้สถิติ T-test (T-test for statistical analysis) ส่วนตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มย่อยขึ้นไป ใช้สถิติผันแปรทางเดียว (One-way Analysis of Variance : One way ANONA)
3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่จากความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยสนับสนุนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้วิธีของ Scheffe

7. สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยสนับสนุน สรุปได้ดังนี้

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.8 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 34.1 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 67.0 มีอาชีพเป็นเกษตรกรกรรม (ทำนา) ร้อยละ 70.0 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน ร้อยละ 44.1 มีรายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ 4,001-6,000 บาท/เดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่มากกว่า 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.2 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะมีระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังทะเลบัวแดง 2 กิโลเมตร ร้อยละ 39.1 สถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีสถานภาพในชุมชน ร้อยละ 84.7 โดยผู้ที่มีสถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งเป็นกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 32.7 ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 75.0 โดยผู้ที่เข้าร่วมส่วนใหญ่จะเข้าร่วม 1 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 59.2 การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดงส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ร้อยละ 78.5 โดยผู้ที่ใช้ประโยชน์จะใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 70.0

การศึกษาปัจจัยสนับสนุนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 80.0 แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 99.2 ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.2 ระดับความตระหนักต่อแหล่งน้ำสาธารณะ ทะเลบัวแดงส่วนใหญ่มีความตระหนักในระดับสูง ร้อยละ 71.2

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 83.5 ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมเท่ากับ 6.6 จากคะแนนเต็ม 48 คะแนน

3. การทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยสนับสนุนกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความแตกต่างกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง พบว่า อาชีพ รายได้ ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาอาศัยในชุมชน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance and t-test)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน 340 (ครัวเรือน)	
			จำนวน (N)	ความน่า จะเป็น (P-Value)
เพศ				0.123
ชาย	18.4	12.3	79	
หญิง	16.1	11.7	261	
อายุ				0.142
20-29 ปี	16.8	9.2	43	
30-39 ปี	14.9	9.9	31	
40-49 ปี	14.0	11.4	67	
50-59 ปี	18.8	13.8	83	
60 ปี ขึ้นไป	17.1	11.8	116	

ตารางการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance and t-test) (ต่อ)

จำนวน 340 (ครัวเรือน)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน (N)	ความน่า จะเป็น (P-Value)	ค่า t/ค่า f
ระดับการศึกษา				0.104	1.771
ไม่ได้เรียน	6.1	4.9	6		
ประถมศึกษา	16.1	12.2	228		
มัธยมศึกษาตอนต้น	18.1	11.9	24		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	17.9	10.2	55		
อนุปริญญา/ปวส.	30.3	12.0	3		
ปริญญาตรี	18.1	12.6	20		
สูงกว่าปริญญาตรี	19.0	3.4	4		
อาชีพ				0.046*	2.072
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	26.6	7.6	13		
พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง	24.6	7.5	3		
ค้าขาย	12.3	7.4	24		
รับจ้างทั่วไป	17.2	13.8	34		
ประมง	16.0	11.5	4		
เกษตรกรรวม (ทำนา)	16.4	12.1	238		
ธุรกิจส่วนตัว	14.7	5.0	11		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	17.5	12.9	13		
จำนวนสมาชิก				0.521	0.753
1-2 คน	15.9	8.4	24		
3-4 คน	17.5	12.4	150		
5-6 คน	16.7	12.4	110		
7 คนขึ้นไป	14.7	10.7	56		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการมีส่วนร่วม
ต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance and t-test) (ต่อ)

จำนวน 340 (ครัวเรือน)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน (N)	ความน่า จะเป็น (P-Value)	ค่า t/ค่า f
รายได้				0.001*	4.431
ไม่เกิน 2,000 บาท	15.9	9.3	51		
2,001-4,000 บาท	14.0	12.6	42		
4,001 -6,000 บาท	18.2	11.8	135		
6,001-8,000 บาท	10.3	8.5	16		
8,001-10,000 บาท	12.9	10.0	48		
มากกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป	21.2	14.2	48		
ระยะเวลาอาศัยในชุมชน				0.062	2.022
ไม่เกิน 10 ปี	23.8	11.7	15		
11-20 ปี	16.2	11.0	32		
21-30 ปี	16.9	9.8	34		
31-40 ปี	16.9	10.7	42		
41-50 ปี	13.6	12.5	65		
51-60 ปี	18.8	13.9	63		
มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	16.0	11.0	89		
ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง				0.001*	4.431
ไม่เกิน 1 กิโลเมตร	19.8	11.4	99		
2 กิโลเมตร	13.8	11.5	133		
3 กิโลเมตร	18.4	11.7	54		
4 กิโลเมตร ขึ้นไป	16.1	12.5	54		
สถานภาพในชุมชน				0.036*	-2.105
ไม่มี	16.1	11.8	284		
มี	19.8	12.2	52		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง (One-way Analysis of Variance and t-test) (ต่อ)

จำนวน 340 (ครัวเรือน)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวน (N)	ความน่า จะเป็น (P-Value)	ค่า t/ค่า f
การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน				0.004*	-2.868
ไม่เข้าร่วม	13.5	10.3	85		
เข้าร่วม	17.7	12.2	255		
การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง				0.001*	-3.409
ไม่ใช้	12.5	11.3	73		
ใช้	17.8	11.8	267		
การรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์				0.998	0.000
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่ำ	18.9	11.4	270		
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารปานกลาง	19.0	0.00	2		
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์				0.004*	5.692
ระดับความรู้ต่ำ	19.7	13.8	111		
ระดับความรู้ปานกลาง	14.9	10.8	181		
ระดับความรู้สูง	16.0	9.6	48		
ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง				(0.000)**	9.354
ระดับความตระหนักต่ำ	24.0	15.7	8		
ระดับความตระหนักปานกลาง	12.3	9.9	90		
ระดับความตระหนักสูง	18.0	12.0	242		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวិจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในระดับต่ำ หากแยกพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็นแต่ละขั้นตอนพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับต่ำทุกขั้นตอน เช่นเดียวกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้

อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรม (ทำนา) ร้อยละ 70.0 ทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 4,001-6,000 บาท ร้อยละ 39.7 ทำให้ต้องดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงชีพ จึงไม่เห็นถึงความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และหากพิจารณาจากปัจจัยสนับสนุนจะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเคยได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 80.0 แต่ระดับความถี่ในการรับรู้ข่าวสารยังน้อยเกินไป ซึ่งจะเห็นได้จากระดับการรับรู้ข่าวสารระดับต่ำ ร้อยละ 99.2 ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมอื่นๆ อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่างๆ เปิดโอกาสให้เพศหญิงมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป ทำให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่แตกต่างกันอีกทั้งการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้จำกัดระดับการศึกษา ทำให้กลุ่มตัวอย่างทุกระดับสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนระดับความตระหนักเกี่ยวกับแหล่งน้ำสาธารณะอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 71.2 รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ 26.5 และระดับต่ำ ร้อยละ 2.4 ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงถึงแม้ว่าจะอาศัยอยู่ในชุมชนไม่นานหรือนานก็ตาม

สำหรับปัจจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ร้อยละ 75.0 และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนร้อยละ 25.0 ส่งผลให้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อมวลชน ช่องทางต่างๆ ยังน้อยเกินไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ญาติหรือเพื่อนบ้าน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐ ขาดการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

3. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีภารกิจในการประกอบอาชีพ ประกอบกับการจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้จัดให้ครอบคลุมทั่วทั้งเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว ทำให้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในการจัดกิจกรรมต่างๆ

4. ขาดการส่งเสริมจากภาครัฐในการสร้างท่าเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวแห่งที่ 2 ณ บ้านเชียงแห้ว เนื่องจากปัจจุบันท่าเทียบเรือมีเพียงแห่งเดียว ณ หมู่ที่ 5 บ้านเดียม ทำให้ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการเพิ่มมากขึ้นทุกปี หากมีการสร้างท่าเทียบเรือแห่งที่ 2 จะช่วยให้รองรับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น และเป็นการกระจายรายได้ไปยังหมู่บ้านหมู่บ้านใกล้เคียงอีกด้วย

5. ขาดงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก ในการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนทั่วไปขาดการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง

9. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น และมีความถี่ยิ่งขึ้น

2. จัดเจ้าหน้าที่ วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาประชุม อบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

3. ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไปยังชุมชนต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว หรือให้ประชาชนทุกหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงที่ได้จัดขึ้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักตระหนักและมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงมากยิ่งขึ้น

4. สร้างท่าเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแห้ว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น

5. หน่วยงานราชการในระดับนโยบาย ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

COMMUNITY PARTICIPATION IN TALAY BUA DANG CONSERVATION
TOURISM WITHIN CHIANG WAE MUNICIPAL AREA, KUMPHAWAPI
DISTRICT, UDONTHANI PROVINCE

ANISONG OTHATAEWONG 5337814 SHEV/M

M.A (ENVIRONMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WILASINEE ANOMASIRI, Ph.D.
(ENVIRONMENTAL TECHNOLOGY MANAGEMENT, JIRAPORN
CHUCKPAIWONG, M.A. (ENVIRONMENT), WANIPPOL MAHAARCHA, Ph.D
(POPULATION), SHANANA RODSUTHI, Ph.D. (ENVIRONMENTAL
TECHNOLOGY MANAGEMENT)

EXTENDED SUMMARY

1. Statement of Problems

Thailand is one of the countries with many pleasant tour attractions for both interested Thai and Foreign visitors, namely, nature tour, historical-cultural tour, including interested tour attractions. Tourism is considered as the main source of the country revenues.

Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports (2013) had reported the total numbers 2,241,184 of foreign tourists, increasing 249,026 tourists or 12.50% from the same time, previous year as being shown in Table

Table : Number of foreign tourists 2009-2013

Month	2009	2010	2011	2012p	2013p	∇56/55*
January	1,269,978	1,605,505	1,805,947	1,992,158	2,241,184	+12.50
February	1,138,220	1,614,884	1,802,476	1,853,736	-	-
March	1,237,132	1,439,401	1,702,233	1,895,560	-	-
April	1,085,293	1,108,209	1,552,337	1,686,268	-	-
May	923,918	826,610	1,407,407	1,546,888	-	-
June	954,772	964,959	1,484,708	1,644,733	-	-
July	1,904,658	1,275,766	1,719,538	1,815,714	-	-
August	1,149,288	1,270,883	1,726,559	1,926,929	-	-
September	1,040,538	1,214,810	1,486,333	1,611,754	-	-
October	1,209,473	1,316,806	1,422,210	1,801,148	-	-
November	1,361,574	1,478,856	1,291,548	2,143,550	-	-
December	1,684,997	1,819,751	1,829,174	2,384,627	-	-
Total	14,149,841	15,936,400	19,230,470	22,303,065	2,241,184	+12.50

Source: Immigration Bureau Thailand/ Department of Tourism

Remarks: P data of December 2012 and January 2013 as the primary data since such data must be validated in details, which may create the minor change

* Change rate as compared to same time last year

Tourism Authority of Thailand had defined Ecotourism as ecosystem preservation during the tour. Ecotourism has its root from English word “Eco-tourism”, mixing between Ecology and Tourism. Furthermore, in tourism circle, other English words, such as, "Nature Tourism" or "Bio-tourism" or "Green Tourism" can be used instead of “Eco-tourism” to indicate Sustainable Tourism). Ecotourism is another way to create employment and generate local revenues as well as reducing natural resources for livelihood. Therefore, ecotourism is considered as an approach to economic development and conserve environment at the same time.

The finding report of Northeastern Region Economic and Social Development Office, Office of the National Economic and Social Development Board (2013) on the Sustainable Green Eco-tourism on the Northeastern Region stated the meaning of Ecotourism as the sensible tour with tourists responsible to maintain community unique nature and culture relating to the ecological system. This must be done by educating stakeholders as the key figures in the participation of the environmental management and tourism, aiming at raising awareness for sustainable

tourism. One of the key factors on creating sustainable tour site is the community participation. The findings from combined scores of community participation in each area as compared to those of management and other organized activities to build the tour site potential, the total scores are only 10 points or 40%, less than other factors involved, perhaps due to the government outstanding roles in the management of community tourism. In such case, the locals look up to the government as the transformation leader and budget provider.

The recommended guidelines for the green ecotourism management are enhancing community participation in the ecotourism management, starting with learning definitions/meanings of ecotourism, laws and regulations. Importantly, the focus should be on the site management and tour activities, aiming for effective and integrated ecotourism management.

The Northeastern Region Economic and Social Development Office has the prominent cultures and history with spectacular natural attractions, having the strong community support for sustainable ecotourism provided that tourism development must be done according to the area potential, geo-social, and geography as the tour site to generate incomes for locals with their involvements in sustainable management (Northeastern Region Economic and Social Development Office: 2013).

Udon Thani is one of provinces located in the Northeastern Region with the potential to develop economy and tourism because Udon Thani is considered as the Gateway to Indochina (Laos, Vietnam, and Cambodia) and Transportation Hub, not only on Aviation, Auto and Railway Transportations in the Upper Northeastern Region.

In addition, the upcoming year 2015 is the marking of complete establishment of Asean Economics Community where 10 Asia countries collaborating for economic benefits (AEC) Human, social, cultural and political security, in which Thailand is being named as the well-known country for tourism and aviation.

Therefore, Udon Thani Province must be willing to change her position to face the upcoming AEC because of her uniqueness in tour attractions. There are many Thai and foreign visitors, especially those from the neighboring countries, namely, Lao People's Democratic Republic, and Socialist Republic of Vietnam. The numbers of Thai and foreign visitors kept increasing each year. Moreover, Udon Thani

Province became the Northeastern Aviation Hub. As for tour attractions, Udon Thani Province has many outstanding historic site, archeology, Ban Chiang National Museum, Udon Thani Provincial Museum, Phu Phrabat Historical Park, Phratat Doikaew. The religious tour sites are Wat Phothisomphon, Wat Thipphayaratnumit, Wat Pa Ban Tat, Wat Nong Papa. As for natural tour sites, they are Na Yung Nam Som Forest Park, Wang Sam Mor Forest Park, Huai Luang Reservoir, Talay Bua Dang (Nong Han) .

Talay Bua Dang or Nong Han is one of the tourist attractions received support from the Provincial Administration to develop into the Provincial tour site. Talay Bua Dang or Nong Han is Udon Thani biggest natural resource, having estimated areas 22,500 rais or 36 square kilometers. Noong Han which has most areas located at Kumpawapi District and some in Prajak SilpaNikom considered as the main water source for agriculture and food consumptions for the villagers who had been living in that area until being announced as one of the important wetland of Thailand.

In addition to being the abundant natural water resource, full of many fish's species, birds, and various aquatic plants, Nong Han has become the food source for locals as well as having the unique ecosystem, thus making the place more interesting for the technocrats from domestic and international Universities to continue their studies.

Furthermore, every year Nong Han during the month of March and October, the red lotus in Nong Han started to emerge from underneath. In October, the lotus bud began to bloom, which came in the full bloom in December-February. Then, the numbers gradually reduced in March. The lotus bloomed early in the morning until 11.00 A.M., so the visiting tourists would see Nong Han filled with the red full bloom lotus, exquisite beauty which derived at the name Talay Bua Dang. In 2010, the total numbers of tourists had reached 40,000. However, the province itself targeted 200,000 tourists in 2011, and increase numbers on the yearly basis.

To achieve such goal, good tour attraction management, especially on community participation as the guideline to promote tour site for sustainable development. Therefore, the researcher was interested to learn the degree of community participation in Talay Bua Dang Conservation Tourism and factors

influenced the community participation as well as studying how problems and obstacles affected the community participation in Talay Bua conservation tourism.

2. Abstract

This study aims to examine the community participation level in Talay Bua Dang Conservation within Chiang Wae Municipal Area, and to test the difference of relevant factors, including the learning of problems, obstacles and guidelines to promote Talay Bua Dang Conservation within Chiang Wae Municipal Area. This study has been designed as the qualitative research, using the constructed questionnaire to interview 340 household members who lived in Chiang Wae Municipal Area, Kumpawapi District, Udonthani Province. The acquired data from interviewing were analyzed with the computerized program SPSS, whereas the statistical analysis was performed through Frequency Distribution, Percentage, Mean and Standard Deviation, including T-test and One-Way ANOVA.

The findings showed that majority of community participated at low level in Talay Bua Dang Conservation. Variables including occupation, income, travelling distance to Talay Bua Dang, community status, community participation in activities, exploitation of Talay Bua Dang, knowledge on conservation tourism, and awareness programs. Results showed the statistical significant difference 0.05. Regarding the remaining variables: gender, age, educational level, number of household members, periods living in the community and subscribed media channel on tourism conservation news, they had influenced on the community participation in Talay Bua Dang tourism programs with no statistical significance difference.

The main problem and obstacle relevant to Talay Bua Dang conservation tourism involved samples accessing conservation news tourism through media while the majority of samples had inadequate knowledge and accurate understanding on Talay Bua Dang tourism conservation management programs. Moreover, the majority of samples had no desire to participate in Talay Bua Dang tourism conservation. The findings indicate that the available docking piers are not enough to service the increasing number of tourists. In addition, the lack of budget support program from

outside agencies to promote campaign for Talay Bua Dang tourism conservation cause attempts from development program to be ineffective.

This research recommends more public relations to disseminate more news on tourism conservation as well as assigning the conservation officers, lecturers or field specialists to educate people. Furthermore, there should be more activities to promote Talay Bua Dang conservation tourism in other communities. The second pier at Chiang Wae should be constructed, whereas the government agency as the policy maker should allocate enough budgets to promote tourism conservation campaign.

3. Research Objectives

1) To study Community Participation in Talay Bua Dang Conservation Tourism within Chiang Wae Municipal Area, Kumpawapi district, Udonthani Province

2) To test the differences between factors affecting Community Participation in Talay Bua Dang Conservation Tourism within Chiang Wae Municipal Area, Kumpawapi district, Udonthani Province

3) To study problems, obstacles and guidelines to promote community participation in Talay Bua Dang Conservation Tourism within Chiang Wae Municipal Area

4. Research Scope

1. Boundaries: The study was conducted among community residents of 13 villages located within Chiang Wae Municipal Area, Kumpawapi district, Udonthani Province, namely, Moo 1 (Ban Chiang Wae), Moo2 (Ban Chiang Wae) , Moo 3 (Ban Mak Ba) Moo 4 (Ban Nok Ka Ba) Moo 5 (Ban Diem) Moo 6 (Ban Suan Mon) Moo 7 (Ban Chiang Wae) Moo 8 (Ban Lau) Moo 9 (Ban Siep) Moo 10 (Ban Diem) Moo 11 (Ban Chiang Wae) Moo 12 (Ban Chiang Wae) and Moo 13 (Ban Suan Mon).

2. Demographics: Samples selected for the study were head of households or household leaders who must be older than 20 years and resided within Chiang Wae Municipal Area for at least 1 year.

3. Contents: The main issue for those living within Chiang Wae Municipal Area was to participate in planning, practicing, evaluating and maintaining the area so that they could achieve the community set objective in Talay Bua Dang Conservation Tourism.

5. Research Tools

To collect data, this quantitative research employed the questionnaire, which was constructed from reviewing data, documents and relevant researches. The constructed questionnaire contains both Close-ended Questions and Open-ended Questions, allowing the informant to answer freely. The questionnaire had been divided into 6 parts involved in the following areas:

Part 1: Regular demographic questions related to age, gender, and educational level, occupation, income, numbers of household members, residing duration in the community, and distance from home to Talay Bua Dang, community status, community participation in community activities, and benefits from using Talay Bua Dang water.

Part 2: Ecotourism regarding accessing sources of news and frequency

Part 3: Community knowledge on Ecotourism

Part 4: Community awareness on the value of Talay Bua Dang water resource

Part 5 Community participation on Talay Bua Dang Ecotourism

Part 6 Problems and obstacles, recommendations and desires to participate in Talay Bua Dang Ecotourism

6. Statistical Data Analysis

The descriptive analysis employed the methods as explained in the following details:

1. Data on samples characteristics were described with Frequency Distribution, Percentage, Mean, and Standard Deviation.

2. Data analysis was conducted on the relations between independent variables and dependent variables. The independent variables divided into 2 sub-groups and analyzed with T-test, whereas variables over 2 sub-groups used One-way Analysis of Variance (One way ANONA)

3. Analysis of pair differences between personal, economic, social factors and factors enhancing community participation with the application of Scheffe method

7. Research Conclusion

1. Samples attribute, namely, personal, economic, social and support factors are concluded as follows:

The study on personal, social and economic factors yielded the following results: majority 76.8% were females, 34.1 % older than 60 years old, 67.0% attended primary education, 70.0% farming and 44.1% lived with 3-4 family members. Majority of samples earned monthly incomes of 4,001-6,000 baht/month, 26.2% lived in the community over 60 years and 39.1% lived 2 kilometers further from Talay Bua Dang, 84.7% had no status in the community, only 32.7% appointed as the village committee, 75.0% of samples participated in the activities, 59.2% participated once a month and 78.5% exploited Talay Bua Dang while 70.0% used Talay Bua Dang as the recreation facility.

As for the support factors, it was found that majority of samples 80% received news on conservation tourism, but 99.2 % received news at low level. Knowledge level on conservation tourism mostly at moderate level or 53.2%, whereas samples' awareness on Talay Bua Dang Conservation Tourism was high at 71.2 %.

2. Community Participation Level on Talay Bua Dang Conservation

Tourism Majority of samples 83.5% had participated on Talay Bua Dang Conservation Tourism at low level, with the mean 6.6 from total scores 48 points.

3. Testing differences between personnel, economic, social, and support factors as compared to community participation on Talay Bua Dang Conservation Tourism indicated that occupation, incomes, travelling distance to Talay Bua Dang, status in the community, community activities involvement. The study on differences between factors involved and community participation in Talay Dang Conservation Tourism indicated that occupation, incomes, traveling distance to Talay Bua Dang, status in the community, participate in community activities, exploitation on Talay Bua Dang, knowledge on conservation tourism and awareness on the value of Talay Bua Dang as the public water source, they were all affected community participation in Talay Bua Dang Conservation Tourism, with statistical significant different 0.05.

Regarding gender, age, educational level, numbers of household members, period living in the community and subscribed media channel on tourism conservation news, they affected the community participation in Talay Bua Dang conservation tourism with no statistical significant differences.

Table : One-way Analysis of Variance and t-test on individual, social and economic factors versus participation in Talay Bua Dang Conservation Tourism

				340 (households)	
Variables	Mean (Mean)	Standard Deviation (S.D)	No. (N)	Probability (P-Value)	t/ f
Gender				0.123	1.545
Male	18.4	12.3	79		
Female	16.1	11.7	261		
Age				0.142	1.733
20-29 years	16.8	9.2	43		
30-39 years	14.9	9.9	31		
40-49 years	14.0	11.4	67		
50-59 years	18.8	13.8	83		
Over 60 years	17.1	11.8	116		
Educational Level				0.104	1.771
Never attended Schools	6.1	4.9	6		
Primary	16.1	12.2	228		
Lower Secondary	18.1	11.9	24		
Upper Secondary/Certificate	17.9	10.2	55		
Associate Degree/Higher					
Certificate	30.3	12.0	3		
Bachelor Degree	18.1	12.6	20		
Post Bachelor	19.0	3.4	4		
Occupation				0.046*	2.072
Government/State Enterprises	26.6	7.6	13		
Corporate Staff/Employees	24.6	7.5	3		
Trade	12.3	7.4	24		
Work for Hire	17.2	13.8	34		
Fishery	16.0	11.5	4		
Agriculture (farming)	16.4	12.1	238		
Own Business	14.7	5.0	11		
Not working	17.5	12.9	13		

* Statistical Significance 0.05

Table : One-way Analysis of Variance and t-test on individual, social and economic factors versus participation in Talay Bua Dang Conservation Tourism ((cont.)

340 (Households)

Variables and Sub-group	Mean (Mean)	Standard Deviation (S.D)	No. (N)	Probability (P-Value)	t/ f
No. Members				0.521	0.753
1-2	15.9	8.4	24		
3-4	17.5	12.4	150		
5-6	16.7	12.4	110		
Over 7	14.7	10.7	56		
Income					
Not exceeding 2,000 baht	14.0	12.6	42		
4,001 -6,000 baht	18.2	11.8	135		
6,001-8,000 baht	10.3	8.5	16		
8,001-10,000 baht	12.9	10.0	48		
Over 10,000 baht	21.2	14.2	48		
Period Living in the community				0.062	2.022
Not exceeding 10 years	23.8	11.7	15		
11-20 years	16.2	11.0	32		
21-30 years	16.9	9.8	34		
31-40 years	16.9	10.7	42		
41-50 years	13.6	12.5	65		
51-60 years	18.8	13.9	63		
Over 60 years	16.0	11.0	89		
Distance to Talay Bua Dang				0.001*	4.431
Not exceeding 1 kilometer	19.8	11.4	99		
2 kilometers	13.8	11.5	133		
3 kilometers	18.4	11.7	54		
Excess 4 kilometers	16.1	12.5	54		

* Statistical Significance 0.05

Table : One-way Analysis of Variance and t-test on individual, social and economic factors versus participation in Talay Bua Dang Conservation Tourism ((cont.)

340 (households)

Variables and sub-groups	Mean (Mean)	Standard Deviation (S.D)	No. (N)	Probability (P-Value)	t/f
Status in community				0.036*	-2.105
No	16.1	11.8	284		
Yes	19.8	12.2	52		
Ever Participated in Community Activities				0.004*	-2.868
No	13.5	10.3	85		
Yes	17.7	12.2	255		
Ever benefit from Talay Bua Dang				0.001*	-3.409
Yes	12.5	11.3	73		
No	17.8	11.8	267		
Degree of conservation tourism news received				0.998	0.000
Low	18.9	11.4	270		
Medium	19.0	0.00	2		
Knowledge level on conservation tourism				0.004*	5.692
Low	19.7	13.8	111		
Medium	14.9	10.8	18.		
High	16.0	9.6	48		
Awareness of Talay Bua Dang as valuable water resource				(0.000)**	9.354
Low	24.0	15.7	8		
Medium	12.3	9.9	90		
High	18.0	12.0	242		

* Statistical Significance 0.05

8. Research Discussion

The research findings indicated that samples participated in Talay Bua Dang Conservation Tourism at low level. After separating community participation level into each step, it was found that samples participated at low level in each step, which disagreed with the set hypothesis. Perhaps, this resulted from most samples or 70% were rice growers, so they had no time to participate in Talay Bua Dang Conservation Tourism. Furthermore, most samples 39.7% earned monthly incomes of

4,001-6,000 baht, creating hardship in living. For them, there is no point to participate in conservation tourism. From the support factors, majority of samples 80.0% received news on conservation tourism earlier, but less frequent, which indicated 99.2 % of those subscribing to news at low level and samples indifference to Talay Bua Dang Conservation Tourism. Regarding personal, economic and other social factors, namely, gender, age, educational, numbers of family members and period living in the community, they had no statistical significant differences as compared to the community participation on Talay Dang Conservation Tourism, which disagreed to the set hypothesis. This may result from participation activities allow females to get involved more, including samples were at least 20 years old, which caused no differences in samples participation in Conservation Tourism. Moreover, the participation on Conservation Tourism had not limited only to Talay Dang Conservation Tourism because it allowed all samples in every level to participate in the same activity. Majority of samples or 71.2% had high level of awareness on public water sources, followed by moderate level 26.5% and 2.4% low level. This indicated that majority of samples participated in Talay Bua Dang Conservation Tourism regardless of period living in the community.

As for perceived conservation tourism news, there is no statistical significant differences as compared to community participation in Talay Bua Dang Conservation Tourism , which disagreed with the set hypothesis, perhaps from majority of samples or 75% participated in the community activities, only 25.0% had not participated . This indicated that community participation on Conservation Tourism had not affected conservation tourism news perception.

Problems and obstacles relating to community participation in Talay Bua Dang conservation tourism are concluded as follows:

1. Even though samples received conservation tourism news through various media channels, but they are still inadequate, perhaps from lacking access to news, broadcast on Ecotourism from the government officers, relatives, neighbors, televisions, and newspapers.

2. Majority of samples had inadequate knowledge and understanding on Talay Bua Dang conservation tourism due to the lacking of the government broadcast, and activities to actively promote Talay Bua Dang conservation tourism.

3. Majority of samples had not participated in Talay Bua Dang conservation tourism because they were tied up with their livelihoods. Furthermore, many activities were arranged only in certain area of Chiang Wae, so some samples were unable to participate in Talay Bua Dang conservation tourism activities.

4. Lacking the government support in building the second Docking Pier at Ban Chiang Wae even the only available Docking Pier at Moo5, Ban Diem was not enough to meet the increasing numbers of tourists each year. Then, the 2nd Docking Pier should solve this problem and generate incomes to the nearby villages.

5. The lack of budget support program from outside agencies to promote campaign for Talay Bua Dang tourism conservation had caused the attempts from development program to be ineffective, so the public failed to participate in the conservation tourism activities consistently.

9. Research Recommendations

1. Increase channels to broadcast ecotourism more frequent

2. Arrange for officers, lecturers or field specialist to meet and train the locals so they would have more knowledge and understanding of ecotourism.

3. More activities should be arranged to promote Ecotourism at other communities located within Chiang Wae Municipal areas or allowed the villagers in every village to participate so they could gain awareness in Talay Bua Dang conservation tourism even more.

4. The 2nd Docking Pier at Ban Chiang Wae should be built to support increasing numbers of tourists.

5. The government agencies as the policy makers should allocate sufficient budget to arrange more activities on ecotourism, focusing on life quality improvement, better public utilities and public assistance.

บรรณานุกรม

- กนก ชียงคนบุตร. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
ราษฎรที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2550). (Online). Available: www.anamai.moph.go.th.
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2556). www.tourism.go.th.
- กรรณิการ์ ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะ
กรณี โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กองบรรณาธิการนิตยสารเทศกาล. (2551). รวมกฎหมายฝ่ายปกครองสำหรับคู่มือในการปฏิบัติ
ราชการ และเตรียมสอบทุกระดับ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธิตวิทยาดินแดน.
- กุลวดี สุกหल्ली. (2550). ความตระหนักต่อปัญหาเรื่องน้ำ ค่านิยมการอนุรักษ์น้ำ และพฤติกรรมการ
ใช้น้ำของชุมชนริมแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- โกวิทย์พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท.
- จารุณีวัชรเสวี. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อโครงการเมืองน่าอยู่ของ
เทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตรา วสุวานิช. (2528). จิตวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชนิกา จึงวิไลฐชน. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ข่า เขต
เทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชิต นิลพานิช และกุลชน ธนาพงศธร. (2532). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท.
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยยงค์พรหมวงศ์. (2525). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษาหน่วยที่ 8-15.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- ทวีทองหงษ์วัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร. ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทัศนีย์ ปัทมสนธิ์.(2552). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- เทศบาลตำบลเชียงแหว.(2557). (Online). Available: www.chiangwae.go.th.
- ณรงค์ ชูรัฐภัย และคณะ. (2553). การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชนในตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยาลัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นงเยาว์ หลีพันธุ์.(2537). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นวรรตน์ เพ็ชรเรืองทอง. (2550). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางปอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร.ม.ป.ส.
- นิรันดร์จงวุฒิเวศย์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์.(2537). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: บี แอนด์ บี สามเจริญพานิช.
- ประกายรัตน์ สุวรรณ. (2548). คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Windows. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ซีเอ็ดยูเคชั่น
- ประภาเพ็ญ สุวรรณและสวิง สุวรรณ. (2536). พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร. เจ้าพระยาการพิมพ์
- ปรมะ สตะเวทิน. (2526). สื่อมวลชน.กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559. (2555). ราชกิจจานุเบกษา.ม.ป.ส.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พรรณศิริ ยุติศรี. (2546). พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พนิดา วิมานรัตน์. (2543). การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณี บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพฑูริย์ ผิวผาง. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพรัตน์ จันทร์ผลหอม. (2538). ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรีต่อนโยบายและปัญหาสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). แนวนโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนยุทธศาสตร์พัฒนาปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สักดิ์โสภารการพิมพ์.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531). การมีส่วนร่วมของประชาชน. วารสารพัฒนาชุมชน.
- ไพสุข สุขศรีเพ็ญ. (2551) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง กรณีศึกษา: ภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพศาล หวังพานิช. (2556) การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร. ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ภราเดช พัทฒวิเชียร. (2539). พัฒนาท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน. จุลสารการท่องเที่ยว. ม.ป.ศ.
- ภิมนต์ พงศาสนองกุล. (2547) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำในองค์การบริหารส่วนตำบลศาลยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มนัญญา ศรีหินกอง. (2543) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางน้ำ กรณีศึกษา เทศบาลตำบลแก่งค้อย จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- มยุรี สุระมณี และคณะ. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร, รายวิชาการวิจัยทางธุรกิจ, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- มะลิวัลย์ กาศย์เกิด. (2554) ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลาดน้ำคลองสระบัว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ยุพาพร รูปงาม.(2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณ ในการปฏิรูประบบราชการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ยุรัตน์ วุฒิเมธี. (2524). หลักการและวิธีการติดตามและประเมินผลโครงการ. กรุงเทพมหานคร. ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: นา มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วรรณพร วณิชชานุกร.(2540). นิเวศท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วรรตน์ ญาณทัศนกิจ. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำ กรณีศึกษาแม่น้ำท่าจีนในเขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วารุณี วัชรเสวี. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีผลกระทบต่อโครงการเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วัลย์ภรณ์ ดาวสุวรรณ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วุฒิไกร คล่องใจภักดี. (2528). การศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้แก๊ส แอลพีจี เป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์นั่งส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มผู้ใช้แก๊ส แอลพีจี กับกลุ่มใช้น้ำมันเบนซินเป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองวิวรรณจันทร์ โภคัย.(2544). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมมีส่วนร่วมของประชาชนริมฝั่ง

- แม่น้ำเจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาวิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีระชน ขางฟ่อง.(2551). ความรู้การมีส่วนร่วมและความตระหนักต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
ของพนักงานในองค์กรที่ได้รับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO14001)
ศึกษากรณีบริษัทจันทบุรีซีฟู๊ดส์ จำกัด และบริษัทจันทบุรีไฟรเซ็นฟู๊ดส์ จำกัด.
วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วีระศักดิ์ อุปัทมภ์. (2547). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของประชาชนริมคลองสอง เขต
บางเขน กรุงเทพมหานคร. ปรินญาวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทระเกษม.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัลยา โปนสุวรรณ. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- สถานีตำรวจท่องเที่ยว 2 (เชียงใหม่) กองกำกับการ 4 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว (2554).การ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.(Online).Available:<http://www.chaingriatouristpolice.com>
- สมชายศิริสมฤทัย. (2550). ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:สำนัก
นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สมรักษ์ กิ่งรุ่งเพชร. (2541). การมีส่วนร่วมของชาวสมุทรสงครามในการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สลักจิต พุกจรรยา. (2551). ความตระหนักทางจริยศาสตร์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนครต่อปัญหาการทิ้งขยะ.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร.
- สุนีย์มัลลิกะมาลย์. (2545). รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ ถึงกวย. (2541). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย กรณีศึกษา
โครงการบำบัดน้ำเสียยานนาวา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,

สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกริก.

สุรยุทธ หลิมตระกูล. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษาเฉพาะกรณี ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอ พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อ การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

สุรศักดิ์ วรรณบุญญา. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ป่าชายเลน ในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต , สาขาบริหารทรัพยากรป่าไม้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสถียร เขยประทับ .(2528). การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2553). ระบบการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสำนักงาน. (อัคราณา).

สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.(2556). แร่สารอันตรายของประเทศไทย (online). Available: www.wetland.onep.go.th.

สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2557). (online). Available: www.opsmoac.go.th.

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2556). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน บนเส้นทางสีเขียว กรณีพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (online). Available: www.nesdb.go.th.

อภินรพีพัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และ วัฒนธรรมไทย . กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภการพิมพ์.

อนันต์ ศรีโสภกา. (2525). การพัฒนาการทดสอบ. กรุงเทพมหานคร: จุฬารัตน์.

อนงค์ แสนวงษ์ .(2550). ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

อภิญา กังสนารักษ์. (2544). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับ คณะของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

อารีรัตน์ ริวทอง. (2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณตลาดน้ำ บางน้ำผึ้ง ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

อมร นนทสุด.(2528).ความรู้และทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยวิทยานิพนธ์.(online). Available:

www.theoryandknowledge.blogspot.com.

เอกลักษณ์ ธนเจริญพิศาล, (2554). ความตระหนักและการยอมรับการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO14001) มาใช้ในองค์กรภาครัฐ ศึกษากรณีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Colin, C.(1987). Human Communication: A review, a survey and a criticism. New York: Holt, Rinehart & Winston.

Cohen, J.M. and Uphoff. (1981). Rural Development Participation:Concept and Measures forProject Design Implementationand Evaluation.Cornell University.

Ecotourism Laos (2009).3 Sep 2012 Search, (online). Available: www.ecotourismlaos.com

Fornaroff,A. (1980) Community involvement in Health System for Primary Health Care.Geneva: Wold Health Organization.

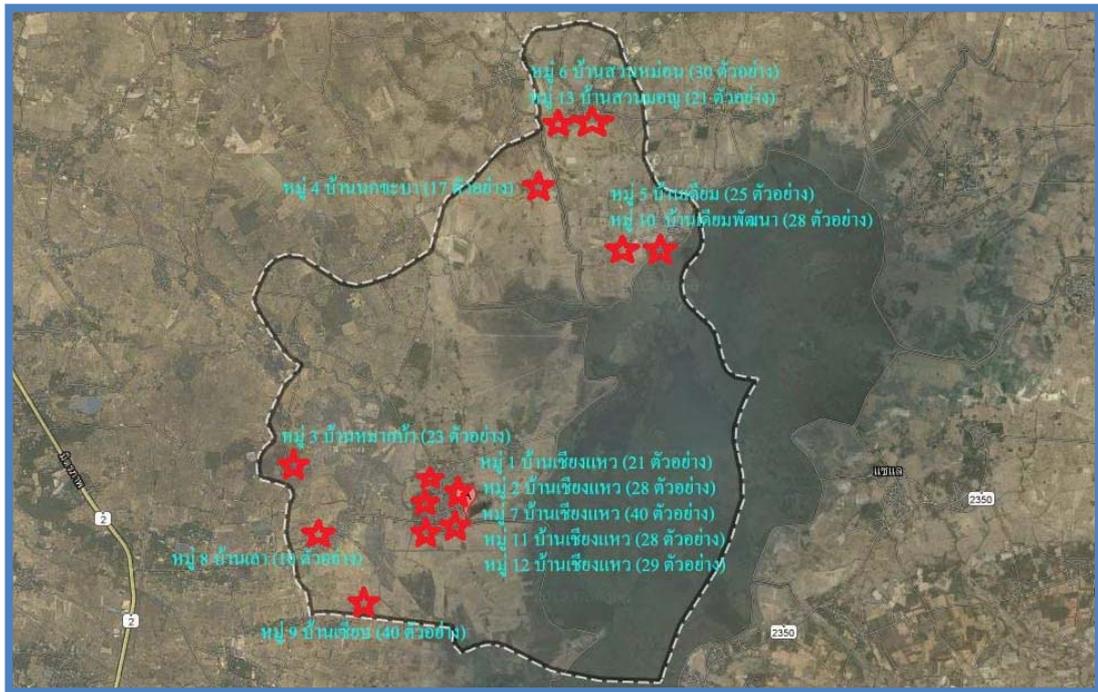
Klapper, J. T. (1963). The effect of mass communication. Glencoe, IL: The Free Press.

Popham, W.James (1981). Educational tests and measurements, www.getcited.org.

The International Ecotourism Society (1990).2 Sep 2012 Search, (online).

Available:www.ecotouism.org

ภาคผนวก

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงตำแหน่งหมู่บ้านและจำนวนตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์

ภาพที่ 2-5 สภาพทั่วไปของทะเลบัวแดง

ภาพที่ 6-9 สภาพทั่วไปของชุมชน

ภาพที่ 10-11 การรับฟังความเป็นมา สภาพแวดล้อม ของชุมชน และการทำความเข้าใจกับแบบสอบถามให้กับพนักงานเก็บข้อมูล

ภาพที่ 12-16 การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างระหว่างวันที่ 28-30 พฤศจิกายน 2556

ภาพที่ 17 การรับมอบของที่ระลึกจากตัวแทนกลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์บ้านเดิม

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทานกุ่มถาวร

ข้อมูลทั่วไป

- เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทานกุ่มถาวร ได้รับการประกาศโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2534 กำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503
- หนองทานกุ่มถาวร ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ตามอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar convention) และเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญที่ต้องได้รับการคุ้มครอง การฟื้นฟู และการศึกษาลำวาง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2543

เมื่อที่หนองทานกุ่มถาวร เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ มีความสำคัญ 28,125 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตท้องที่ อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภออุทุมพรพิสัย และอำเภอรัตนวาปี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่ล้อมรอบด้วยพญ่าชู้และ สักไม้เกิน 1 เมตร มีควายประมาณ 13 กิโลเมตร ส่วนวงความจุ 102 ล้านลูกบาศก์เมตร มีเกาะพีริคอน จำนวนหลายเกาะ ได้แก่ ดอนแก้ว ดอนหลวง ดอนโนนทัน ดอนป่า ดอนเตา เป็นต้น เป็นต้นกำเนิดของลำน้ำปาว หนึ่งในลำน้ำสาขาสำคัญของลำน้ำชี เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่รองรับน้ำจากลำห้วย 11 สาย ได้แก่ ห้วยโพนไพร ห้วยโพนทอง ห้วยกุดเต้ ห้วยโพนจาน ห้วยนาโน ห้วยหนองกุด ห้วยยางแก ห้วยอกลี ห้วยน้ำซ้อ ห้วยสามพาด และห้วยสา

ความหลากหลายทางชีวภาพ ความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติของหนองทานกุ่มถาวร เป็นสิ่งสำคัญที่หล่อเลี้ยงชุมชนให้ร่มเย็นเป็นน่าน ความ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ที่รองรับนิเวศอันหลากหลาย ทั้งเกาะแก่งต่าง ทะเลบัว สลับกับเว้งน้ำ วังน้ำลึก ดงสาทรายและแพรวพราว จันทวก กก อ้อ พง พญ่าปล้อง ผักตบชวา ฯลฯ ที่ชาวบ้านเรียกรวมกันว่า "สนม" ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของปลา สัตว์เลื้อยคลาน และสรรพสัตว์นานาชนิด

หนองทานกุ่มถาวร เป็นหนองน้ำที่มีความสำคัญหล่อเลี้ยงผู้คนท้องที่ อยู่โดยรอบ ทั้งพื้นที่ชู้ชี่ พื้นที่ลุ่มน้ำน้ำเค็มเกาะเขตรแดนน้ำที่เพื่อการอุปโภคบริโภค มากตั้งแต่อดีต และมีความสัมพันธ์กับวิถีทางประวัติศาสตร์ชุมชน สังคมวัฒนธรรม ความเชื่อของชนกลุ่มนี้ของหนองทานกุ่มถาวร ที่เล่าผ่านนิยายปรัมปราพื้นบ้าน คือ ตำนานหัวควาแดง-นางไอ่ ไร่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือหลักฐานทางโบราณคดีระบุไว้ บริเวณหนองทานกุ่มถาวร เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การเพาะปลูกข้าว เป็นแหล่งที่ตั้งชุมชนหนาแน่นมาตั้งแต่โบราณ เป็นแหล่งที่ตั้งของเมืองโบราณ ที่เป็น

ศูนย์กลางของชุมชน บริเวณดอนแก้ว ตำบลคูไม้ไผ่ ซึ่งเป็นเกาะกลางหนองทาน (ศรีศักร วัลลิโภดม 2519:29-30) เนื่องจากมีร่องรอยของโบราณคดีศิลปะสมัย สลบุรี ปรากฏอยู่ที่บ้านดอนแก้ว ที่ชาวบ้านบริเวณนั้นเรียกว่า ดอนหลวง หรือ อาจจะเป็นเมืองขอมตามตำนานเขมรแดงบ้าง ที่ชาวบ้านเล่าสืบต่อกันมา แต่จากข้อสันนิษฐานทางโบราณคดี อาจกล่าวได้ว่า บริเวณเขตหนองทานกุ่มถาวร จะเป็นแหล่งที่มีมีการรับเอาวัฒนธรรมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากต่างถิ่นเข้ามาผสมผสานเป็นของตนเอง รวมทั้งจากหลักฐานนิยายปรัมปรา และตำนานสุริยคติธาตุ ได้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในบริเวณนี้มีพวกที่อพยพมาจากที่อื่นๆ เข้ามา เช่น ทางตอนเหนือตอนใต้ของแม่น้ำโขง ซึ่งมีคนหลายเผ่าเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ก่อนที่จะรวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียวและเกิดเป็นอาณาจักรล้านช้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา ตอนต้น

มีวัฒนธรรมหลายแบบหลายสมัย ตั้งแต่สมัยทวารวดี ในศตวรรษที่ 12 ซึ่ง แคว้นหนองทานน้อยที่อยู่อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของหนองทานหลวง (หนองทานสกนนคร) ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของลุ่มน้ำชี

ในศตวรรษที่ 12 นี้เอง ที่วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาจากลุ่มน้ำชี ได้ แ่นเข้าบ้านเมืองในเขตหนองทานกุ่มถาวร มีการรับเอาพระพุทธศาสนาเข้ามา นับถือ และสร้างเสนาหับขึ้นที่เขตศักดิ์สิทธิ์ ดังที่พบในพื้นที่ดอนหลวง ซึ่งเป็น เกาะกลางหนองทานกุ่มถาวรนี้ จนกระทั่งพุทธศตวรรษที่ 16 ในสมัยสุโขทัย ที่ วัฒนธรรมขอมกับเขมรแดงมาผ่านหนองทานกุ่มถาวร และเข้ามาในแอ่งสกนนคร ทำให้เกิดเมืองเขมรแดงตามเสนาหับของปรากฏอยู่หลายพื้นที่บริเวณแอ่งบ้าน หนองทาน สภาพื้นที่ของหนองทานกุ่มถาวร ได้ถูกบรรยายเมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นเทววงศ์วโรปการ ได้ทรงบรรยายว่า "เมื่อครั้งกรมการกรมพล พระยาดำรงราชานุภาพเสด็จลงมาเมื่อฤกษ์กุ่มถาวรนี้ เมื่อครั้งกรมการกรมพล อธิฐานว่า "(เมืองกุ่มถาวร) เวลาบ่ายสามโมง ไปเที่ยวสวนทางหมู่บ้าน ช้างหลังหมู่บ้าน ออกไปเป็นทุ่งใหญ่ แต่เห็นหนองทาน ทุ่งนี้แลดูกว้างใหญ่มาก โดยยาว กว่า 100 เส้น ตอนขอบหนองทานกลางทุ่งมีไม้เล็ก ไม้ขึ้นเป็นพุ่มอยู่สักแห่งหนึ่ง สองแห่ง ราษฎรโดยตลอด กระบือและวัวออกกินหญ้าเป็นฝูงๆ หนองทานนี้มีท้อง เสียมาในหนองถาวร 2 วัน มีท่าลงเรือใหญ่มาก มีทิวทัศน์แห่งมาไกลอยู่รอบกอง เดียวหนองทานกุ่มถาวร 2 วัน มีท่าลงเรือใหญ่มาก มีทิวทัศน์แห่งมาไกลอยู่รอบกอง กุ่มถาวรที่ 200 เส้น มีเกาะในหนองเรียกว่าเกาะดอนแก้ว มีหมู่บ้านและวัดบนเกาะ ด้วย น้ำหนองทานนี้มีลงน้ำไปทั่วโดยลำน้ำชี..." (ดำรงราชานุภาพ 2521: 16)

สถานภาพทางชีวภาพ

เป็นแหล่งชุมชนนกอพยพและนกที่ผ่านเข้ามาในฤดูหนาวจากประเทศ เขตหนาว ที่สำคัญที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) ความหลากหลายของนกในหนองทานกุ่มถาวร

จากการสำรวจนกในพื้นที่ชุ่มน้ำหนองทานกุ่มถาวร พบนกจำนวน 107 ชนิด จำนวนออกเป็น 13 อันดับ และ 39 วงศ์ (Family) โดยเป็นนก คีบครองตามธรรมชาติอยู่ถึง 52 ชนิด และนกอพยพ ถึง 52 ชนิด จำนวนตามประเภทของสัตว์ ถึง 101 ชนิด ในการสำรวจครั้งนี้พบว่า มีนกบางชนิดที่หายากและวางไข่ในพื้นที่ ชุ่มน้ำหนองทาน เช่น นกกระเจี๊ยบใหญ่ (Passer domesticus (Linnaeus) 1758) นกกระต๊อตะโพก (Lonchura punctulata (Linnaeus) 1758) นกกระต๊อตะโพกขาว (Lonchura striata (Linnaeus) 1766) นกอีร้า (Gallinula chloropus (Linnaeus) 1758) และนกอีโต้ (Porphyrio porphyrio (Linnaeus) 1758) เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบ นกกระเรียนและจัดสถานภาพการอนุรักษ์ตามบัญชีรายชื่อของ IUCN (2006) CITES (2006) และ Thai Data Red List (สำนักงานนโยบายและ

แผนสิ่งแวดล้อม, 2542) พบว่ามีนกที่จัดอยู่ในบัญชีรายชื่อและมีการจัดสถานภาพ การอนุรักษ์ตาม IUCN เป็นนกที่ใกล้สูญคุกคาม (NT= Near Threatened) 1 ชนิด ได้แก่ นกกระเจี๊ยบใหญ่ (Ploceus hypoxanthus) ในส่วนการจัดตามบัญชี ของ CITES พบว่ามีนกที่สำรวจพบ มี 1 ชนิด ที่ถูกจัดใน Appendix II ได้แก่ นกอีแร้งแดง (Halastur indus) และ อีก 3 ชนิด จัดใน Appendix III ได้แก่ นกยางเขียว (Egretta garzetta) เขียดแดง (Dendrocygna javanica) และนกเขาใหญ่ (Streptopelia chinensis) สำหรับการจัดตาม Thai Red Data List พบนกที่ถูกจัดตาม บัญชีการอนุรักษ์ 5 ชนิด โดยจัดเป็นนกใกล้สูญพันธุ์ (EN=Endangered species) 1 ชนิด ได้แก่ นกกระสาแดง (Ardea purpurea) นกที่มีความเสี่ยงต่อการ สูญพันธุ์ (VU=Vulnerable species) 2 ชนิด ได้แก่ นกกระเจี๊ยบใหญ่ (Ploceus hypoxanthus) และสถานภาพใกล้ สูญพันธุ์ (Near threatened) 2 ชนิด ได้แก่ นกอีแร้งแดง (Halastur indus) และเป็ดคันไผ่ (Nettapus coromandelianus)

2) พรรณไม้ในหนองทานกุ่มถาวร

พบพืชน้ำ 33 วงศ์ จำนวน 50 ชนิด มีทั้งพืชที่รับประทานได้ เช่น ผักกาด บัวหลวง บัวตอง ผักบุ้ง ผักแว่น ผักกูด ผักหนาม บัวบก ผัก เป็นต้น บางชนิดรับประทานได้หรือไม่มีรับประทาน เช่น กกสามเหลี่ยม อุตุยง จืดสามเหลี่ยม พญ่าชู้ สาหร่ายไฟ จอก บอนน้ำ เป็นต้น บางชนิดมีสรรพคุณเป็นยา เช่น บัวลอย (Nymphaea lotus Linn. var. pubescens) เป็นยาขับถ่ายบรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ ผักกาด (Neptunia oleracea Lour)

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเทศบาลตำบลเชียงแหวง
กรณีศึกษา : ทะเลบัวแดง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

วันที่ให้สัมภาษณ์..... ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเทศบาลเชียงแหวง กรณีศึกษา : ทะเลบัวแดง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยแบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1** ข้อมูลส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2** การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ส่วนที่ 3** ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ส่วนที่ 4** ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง
- ส่วนที่ 5** การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง
- ส่วนที่ 6** ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

กรุณาตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย (/) และเติมข้อความลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงหรือใกล้เคียงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โปรดตอบคำถามทุกข้อเพื่อประโยชน์ในการวิจัย

เพื่อแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ ของนายอานิสงค์ โอทาทะวงค์ ระดับบัณฑิตศึกษาของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนั้นผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ โดยข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับ และนำเสนอในวิทยานิพนธ์ (เท่านั้น)

ขอขอบคุณทุกท่านอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการอนุเคราะห์ข้อมูล
นายอานิสงค์ โอทาทะวงค์ นักศึกษาหลักสูตรสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. ปัจจุบันท่านมีอายุ ปี (เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 ไม่ได้เรียน ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ ระบุ.....
4. อาชีพหลักของท่าน
 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง
 ค้าขาย รับจ้างทั่วไป
 ประมง เกษตรกรรม ระบุ.....
 ไม่ได้ประกอบอาชีพ อื่นๆ ระบุ.....
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน..... คน (รวมกับตัวท่านด้วย)
6. รายได้ของครัวเรือน (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)..... บาท/เดือน
7. ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนนี้เป็นระยะเวลา ปี (เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)
8. ระยะทางจากที่อยู่อาศัยของท่าน ไปยังทะเลบัวแดง ณ จุดที่ใกล้ที่สุดกิโลเมตร
(มากกว่า 500 เมตร นับเป็น 1 กิโลเมตร)
9. ท่านมีสถานภาพในชุมชนที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ หรือไม่
 ไม่มี มี ระบุตำแหน่ง
10. ท่านร่วมกิจกรรมในชุมชนหรือไม่
 ไม่เข้าร่วม เข้าร่วม จำนวน ครั้ง/เดือน
11. ท่านใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดงหรือไม่
 ไม่ใช่
 ใช้ เพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 บริโภค/อุปโภคในครัวเรือน รับจ้างทั่วไป
 พักผ่อนหย่อนใจ แข่งกีฬา

- () ประมง () เลี้ยงสัตว์
 () เพาะปลูก ระบุพืชที่เพาะปลูก..... () อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

- ท่านเคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือไม่
 () ไม่เคย (ข้ามไปตอบส่วนที่ 3) () เคย
- หากท่านเคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ท่านได้รับทราบข่าวสารจากแหล่งใด(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประเภทแหล่ง/สื่อ	ความถี่				
	ประจำ (ทุกสัปดาห์)	บ่อยมาก (2-3 ครั้ง/ เดือน)	บ่อย (เดือนละครั้ง)	นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	ไม่เคย
1. เจ้าหน้าที่ของรัฐ					
2. ผู้นำชุมชน					
3.ญาติหรือเพื่อนบ้าน					
4. วิทยุ					
5. โทรทัศน์					
6. หนังสือพิมพ์					
7. วารสาร/นิตยสาร					
8. แผ่นพับ/โปสเตอร์					
9. อินเทอร์เน็ต					
10. อื่นๆ ระบุ					

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย/ลงในช่องคำตอบข้างล่างนี้ ให้ตรงกับความเป็นจริงหรือตรงกับ
ความเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
3.1 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งเน้นการเข้าใจสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของพื้นที่	ใช่	
3.2 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์ร่วมกัน	ใช่	
3.3 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกภาคส่วนมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ	ใช่	
3.4 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะการเดินทางเพื่อศึกษาระบบนิเวศเท่านั้น		ไม่ใช่
3.5 นักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนในชุมชน เป็นไกด์นำเที่ยวที่ดีที่สุดต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ใช่	
3.6 การมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ใช่	
3.7 หากนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวทะเลบัวแดงจำนวนมากจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดการหมุนเวียนรายได้ เกิดการจ้างงาน มีรายได้เพิ่มมากขึ้น	ใช่	
3.8 การขับเรื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าชมทะเลบัวแดง สามารถขับเรือตามความต้องการของนักท่องเที่ยวไปยังจุดต่างๆ นอกเหนือเส้นทางที่กำหนดไว้ได้ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้		ไม่ใช่
3.9 การมีถังขยะจำนวนมาก ณ จุดต่างๆ รอบทะเลบัวแดง จะช่วยลดปริมาณขยะจากนักท่องเที่ยว		ไม่ใช่
3.10 การให้เศษอาหารแก่ปลาหรือสัตว์น้ำของนักท่องเที่ยว ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ		ไม่ใช่
3.11 นักท่องเที่ยวสามารถนำสัตว์น้ำมาปล่อยได้เป็นการเพิ่มปริมาณของสัตว์น้ำ		ไม่ใช่
3.12 นักท่องเที่ยวที่ซื้อสินค้าที่ผลิตในชุมชนช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น	ใช่	
3.13 การซื้อสุรา บุหรี่ ในชุมชนมาดื่มหรือสูบ เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		ไม่ใช่
3.14 นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเก็บดอกบัวแดงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว		ไม่ใช่
3.15 นักท่องเที่ยวที่เข้าพักยังบ้านโฮมสเตย์ ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เฉพาะผู้ที่เข้าร่วมโครงการเท่านั้น		ไม่ใช่
3.16 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเท่านั้น		ไม่ใช่
3.17 การวางกฎระเบียบในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงอย่างเคร่งครัดทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวลดลง		ไม่ใช่

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
3.18 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักมากยิ่งขึ้น	ใช่	
3.19 การนำเรือยนต์มาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน้อยกว่าเรือพาย		ไม่ใช่
3.20 ประชาชนไม่ควรเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย บริเวณทะเลบัวแดง เพราะจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของทะเลบัวแดง		ไม่ใช่
3.21 การจำกัดนักท่องเที่ยวเข้าชมทะเลบัวแดงช่วยให้ระบบนิเวศถูกทำลายน้อยที่สุด	ใช่	
3.22 นักท่องเที่ยวสามารถที่จะตกปลา หรือยิงนกได้ในทะเลบัวแดง		ไม่ใช่
3.23 นักท่องเที่ยว โรงเรียน วัด ชุมชน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ร่วมกันต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ใช่	
3.24 นักท่องเที่ยวที่เข้าพักยังบ้านพักโฮมสเตย์ ทำให้ความเป็นส่วนตัวของชาวบ้านลดน้อยลง		ไม่ใช่

ส่วนที่ 4 ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง

ข้อความ	มาก	ปานกลาง	น้อย
4.1 ทะเลบัวแดงบัวแดงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ			
4.2 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งอพยพของนกที่หนีหนาวจากจีน ยุโรป และ ตะวันออกกลาง			
4.3 ทะเลบัวแดงพบปลาอย่างน้อย 39 ชนิด เป็นชนิดเฉพาะถิ่น และอยู่ในสภาพถูกคุกคาม			
4.4 ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทะเลบัวแดง			
4.5 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งใช้เพื่อการอุปโภค บริโภคและใช้ในครัวเรือน และการทำเกษตรกรรม			
4.6 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งทำประมงน้ำจืดที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดอุดรธานี			
4.7 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับการพัฒนาจาก อบจ. อุดรธานี			
4.8 ทะเลบัวแดงเป็นที่เลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง			
4.9 ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวทะเลบัวแดงเพิ่มสูงขึ้นทุกๆ ปี			
4.10 ทะเลบัวแดง เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ความเชื่อ ของชุมชน			

ส่วนที่ 4 ความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง

ข้อความ	มาก	ปานกลาง	น้อย
4.11 ประชาชนส่วนมากที่อาศัยอยู่รอบทะเลบัวแดง ได้พึงพิงทะเลบัวแดงในการดำรงชีพต่างๆ			
4.12 ความหลากหลายของสัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่อยู่ในทะเลบัวแดง เป็นดัชนีชี้วัดถึงความอุดมสมบูรณ์ของทะเลบัวแดง			
4.13 การใช้สารเคมีของเกษตรกรรอบทะเลบัวแดง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของทะเลบัวแดง			
4.14 นักท่องเที่ยวที่ไม่มี ความตระหนักต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะส่งผลกระทบต่อสถานที่ท่องเที่ยว			
4.15 ผู้รับจ้างขับเรือให้แก่นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด			
4.16 รายได้จาก การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวบางส่วนควรนำมาบำรุงรักษาทะเลบัวแดง			
4.17 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งรองรับน้ำธรรมชาติที่ช่วยลดปัญหาน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก และช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง			
4.18 หากน้ำในทะเลบัวแดงเน่าเสียทำให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยวอย่างมาก			
4.19 ทะเลบัวแดงเป็นแหล่งน้ำสาธารณะที่สามารถใช้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจได้			
4.20 น้ำในทะเลบัวแดงเน่าเสียทำให้ค่าใช้จ่ายในการผลิตน้ำประปาสูงขึ้น			

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
ก. การมีส่วนร่วมวางแผน			
1. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ (ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ)			
2. ท่านเคยเข้าร่วมวางแผนกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่ (ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ)			

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
3. ท่านเคยแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการประชุมปรึกษาหารือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ณ ที่สถานที่ต่างๆ หรือไม่			
4. ท่านเคยพูดคุยกับเพื่อนบ้าน ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่			
5. ท่านเคยเสนอข้อระเบียบต่างๆ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่			
6. ท่านเคยเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่			
ข. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ			
1. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมพิธีเปิดการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงของแต่ละปีหรือไม่			
2. ท่านเคยร่วมขับเรือรับจ้างนำนักท่องเที่ยวเข้าชมทะเลบัวแดงหรือไม่			
3. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมบ้านพักโฮมสเตย์ ของทะเลบัวแดงหรือไม่			
4. ท่านเคยแสดงกิจกรรมประเพณีต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้าชมทะเลบัวแดงหรือไม่			
5. ท่านเคยให้ความรู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงแก่นักท่องเที่ยวหรือไม่			
6. ท่านได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาทะเลบัวแดงหรือไม่			
7. ท่านเคยเป็นไกด์นำเที่ยวทะเลบัวแดงหรือในชุมชนของท่านหรือไม่			
ค. การมีส่วนร่วมประเมินผล			
1. ท่านเข้าร่วมประเมินผลกระทบทที่เกิดจากการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงหรือไม่			
2. ท่านเคยได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบติดตามการประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง			
3. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง			
4. ท่านเคยร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาจากการสรุปผลการประเมินจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง			

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
ง. การมีส่วนร่วมทำนุบำรุงรักษา			
1. ท่านเคยเข้าร่วมพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวรอบๆ ทะเลบัวแดง หรือในชุมชนของท่าน หรือไม่			
2. ท่านเคยเข้าร่วมพัฒนาทะเลบัวแดงหรือไม่			
3. ท่านเคยให้เงินหรือร่วมบริจาคสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงหรือไม่			
4. ท่านเคยเป็นสมาชิกเครือข่ายอนุรักษ์ขององค์กรต่างๆ หรือไม่			
5. ท่านเคยเข้าร่วมออกแรงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านหรือไม่			
6. ท่านเคยเข้าร่วมไปศึกษาดูงานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นอกสถานที่หรือไม่			
7. ท่านเคยปลูกต้นไม้ หรือปรับปรุงทัศนียภาพสถานที่ท่องเที่ยวหรือภายในชุมชนของท่านหรือไม่			

ส่วนที่ 6 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง

1. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงคืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงมากยิ่งขึ้น

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างยิ่ง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอานิสงค์ โอทาทะวงศ์
วัน/เดือน/ปีเกิด	8 ธันวาคม 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดสกลนคร
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ.2543-2546 ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2553-2557 สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม)
ที่อยู่ปัจจุบัน	6/636 หมู่ที่ 5 ถนนพหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220